

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ 2005

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Připravili:

MZe:

Odbor environmentální politiky a obnovitelných zdrojů energie

Odbor financování SZP, veřejné podpory a statistiky

Odbor komunikace

Odbor legislativní a právní

Odbor pro vztahy s EU

Odbor přímých plateb

Odbor rostlinných komodit

Odbor rybářství, myslivosti a včelařství

Odbor živočišných komodit

Ústřední komise pro ochranu zvířat

PGRLF

SZIF

VÚZE

Redakční uzávěrka: 30.6.2006 *)

Redakce: Ing. Miloslav Veinert

Redakční spolupráce: Ing. Michal Bihary

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 80-7084-545-7

Tisk: Profi Press, s. r. o., Drtinova 8, 150 00 Praha 5

*) Některé údaje uvedené v publikaci *Zemědělství 2005* se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2005 („Zelená zpráva“)* z důvodu, že termíny pro dodání podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

ZEMĚDĚLSTVÍ
2005

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	3
OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	5
Národohospodářský rámec	5
Vývoj sektoru zemědělství	7
Souhrnný zemědělský účet ČSÚ	10
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	12
Agrární zahraniční obchod	15
Podpůrná a dotační politika MZe	17
Státní zemědělský intervenční fond	22
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	37
Legislativní změny	39
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	52
ROSTLINNÁ VÝROBA	52
Výrobní faktory RV	52
Počasí	52
Výživa rostlin	52
Ochrana rostlin	53
Osivo a sadba	55
Rostlinné komodity	55
Obiloviny	55
Cukrovka, cukr	55
Brambory	61
Bramborový a pšeničný škrob	64
Olejniny	65
Luskoviny	66
Len přadný a konopí seté	67
Zelenina	69
Ovoce	70
Chmel	72
Réva vinná, víno	74
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	76
Květiny a živé rostliny	78
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	80
Výrobní faktory ŽV	80
Plemenářská práce a evidence zvířat	80
Krmiva	81
Ochrana zvířat	82
Živočišné komodity	84
Mléko, mléčné výrobky	84
Skot, hovězí maso	90
Prasata, vepřové maso	92
Drůbež, drůbeží maso a vejce	96
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	99
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	103
BIOPALIVA	109
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	115
ROZVOJ VENKOVA	117
Použité zkratky	119

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou nejnovější vyhodnocení českého agrárního sektoru za minulý rok, které předchází vydání obsáhlejší Zelené zprávy. Rok 2005 potvrdil hmatatelné zlepšení finanční bilance zemědělských podnikatelů a viditelné oživení obchodní výměny mezi členskými státy po našem vstupu do Evropské unie. Podnikatelský důchod ze zemědělství za rok 2005 dosáhl úrovně 7,64 mld. korun, což představuje sice meziroční pokles o téměř 11 procent ve srovnání s rokem 2004, nicméně jde o druhý nejlepší hospodářský výsledek zemědělství v novodobé historii České republiky.

Na tomto výsledku se nepochybně významně podílela masivní finanční podpora ze strany státu a společných fondů EU, která v loňském roce nadále vzrostla. Celkové výdaje na podporu agrokomplexu loni meziročně vzrostly o více než 15 % na 32,3 mld. korun a tato podpora jistě pomohla zemědělcům zvýšit jejich konkurenceschopnost. Je ale třeba upozornit, že tento vývoj také znamená zvyšování závislosti zemědělců na přísunu dotací, což vzhledem k nezbytným změnám ve Společné zemědělské politice směrem ke snižování produkčních podpor není příznivý trend.

Reálná mzda v zemědělství zaznamenala meziročně stejný relativní nárůst jako národní hospodářství celkem. Přesto zemědělství co do úrovně reálných mezd nadále zůstává pod úrovní roku 1989 (92,1 %), přičemž národní hospodářství i průmysl tuto úroveň výrazně překračují (140,2 % a 130,8 %). Jak vidíme, všeobecné zlepšení finanční bilance v agrárním sektoru se do úrovně mezd příliš nepromítlo. Mzdová politika je samozřejmě svobodným rozhodnutím zemědělských podnikatelů, nicméně tím se nenaplnuje sociální aspekt Společné zemědělské politiky, kterým je udržet život na venkově.

Pasivní saldo agrárního zahraničního obchodu meziročně významně pokleslo z 32 mld. korun v roce 2004 na 25,9 mld. korun v roce 2005. Můžeme konstatovat, že se v agrárním zahraničním obchodu projevily zlepšené podmínky vzájemného obchodu zejména v důsledku odstranění cel a že vstup ČR do EU měl jednoznačně pozitivní vliv na dynamiku našeho agrárního zahraničního obchodu.

V roce 2005 došlo k meziročnímu poklesu cen zemědělských výrobců o 9,2 %. Snižování cenové hladiny bylo patrné v celé vertikále agrárního trhu již od druhé poloviny roku 2004. Ceny vstupů do zemědělství naopak meziročně vzrostly o 4,6 %. Po delším příznivějším období tak došlo k výraznému rozevírání cenových nůžek.

Obecně lze říci, že velmi proměnlivé počasí během vegetačního období roku 2005 mělo negativní vliv především na kvalitu sklizených plodin, přičemž dosahované výnosy většiny plodin byly mírně nadprůměrné. V rostlinné výrobě došlo k poklesu produkce obilovin proti roku 2004 o téměř 23 %, nicméně s objemem bezmála 7,7 mil. tun výrazně překračovala domácí potřebu. Hektarový výnos cukrové řepy dosáhl 53,3 tun, tj. rekordní výše v historii českého zemědělství. Je to příznivá zpráva s ohledem na probíhající reformu trhu s cukrem, která i v ČR povede k určitému snížení pěstitelských ploch cukrovky. Na nižší produkci zeleniny a ovoce, která v roce 2005 poklesla o 15 % v porovnání s předchozím rokem, se nepochybně podepsala velmi silná konkurence ze strany sousedního Polska. Další naše strategická plodina, chmel, naopak vykazala čtvrtinový nárůst produkce proti roku 2004 i téměř 28% vzestup hektarového výnosu.

Rok 2005 byl pro ČR z hlediska praktického využití nejmodernějších biotechnologií přelomovým – v tomto roce se poprvé pěstovaly geneticky modifikované plodiny pro komerční účely. Konkrétně šlo o Bt kukuřici, odolnou proti škůdci zavíječi, kterou zemědělci pěstovali na 270 ha při dodržení přísných pravidel koexistence. Protože obecně konzervativní postoj české veřejnosti ke geneticky modifikovaným plodinám je o něco liberálnější než v jiných státech EU, lze očekávat, že v dalších letech dojde k určitému rozšíření pěstování GM plodin.

Pokud jde o živočišnou výrobu, mimořádný byl rok 2005 pouze v obratu dlouhodobého trendu poklesu stavu dojníc, který mírně narostl o 1,1 %. K mírnému nárůstu došlo také v produkci mléka a drůbežího masa. Naopak poklesla produkce červených mas a vajec. Zájem ze strany chovatelů o chov ovcí vedl ke zvýšení stavů ovcí o 21 %, ovšem na druhé straně pokračoval pokles stavů prasat, drůbeže a skotu.

Za zmínku stojí vývoj v odvětví ekologického zemědělství, kde v roce 2005 vzrostla výměra orné půdy a poprvé v historii tohoto alternativního způsobu hospodaření překročila výměru 20 000 hektarů. Plocha 254 982 ha ekologicky obhospodařované zemědělské půdy představuje téměř 6 % výměry zemědělského půdního fondu a řadí ČR nad průměr zemí EU v tomto odvětví. Došlo též ke zvýšení počtu výrobců biopotravin a obchodníků s bioprodukty – to je bezesporu příznivý signál pro trh s biopotravinami v ČR, po kterých stoupá poptávka. V roce 2005 činila podpora ekologickému zemědělství mezi 1 100 a 11 050 korun na hektar v závislosti na pěstované kultuře. I v dalších letech mohou ekologičtí zemědělci počítat s finanční dotací a s další podporou prostřednictvím Akčního plánu pro rozvoj ekologického zemědělství, který jsme spustili právě v roce 2005.

Zvýšení energetické soběstačnosti země zároveň se snižováním emisí skleníkových plynů za využití biolihu z obilí a cukrovky a metylesteru řepkového oleje je jednou z priorit vlády ČR. Proto v říjnu 2005 schválila Program výroby biopaliv s cílem zajistit do roku 2010 náhradu 12 % fosilních paliv alternativními palivy ze zemědělských surovin.

Ing. Jan Mládek, CSc.
Ministr zemědělství České republiky

OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ RÁMEC

Vývoj ekonomiky ČR byl v roce 2005 charakterizován dynamickým zvýšením výkonnosti, stabilitou i při politických otřesech, mírným inflačním vzestupem, od roku 1989 poprvé aktivním saldem bilance zahraničního obchodu, posílením kurzu koruny i vůči EMU a celkovým vzestupem životní úrovně. Negativními rysy vývoje byla především značná finanční nerovnováha, vysoká nezaměstnanost a pomalý rozvoj vědeckotechnického pokroku.

Hlavní indikátory a tendence ekonomického vývoje ČR v roce 2005 a pozici v rámci EU, lze shrnout následovně:

- Po přírůstku hrubého domácího produktu (HDP) o 4,7 % v roce 2004 se zvýšil jeho přírůstek v roce 2005 na 6 %. V běžných cenách se HDP meziročně zvýšil o 163 mld. Kč.
- Hlavním motorem růstu HDP byl zvýšený vývoz zboží a služeb, převyšující poprvé v historii samostatné ČR jejich dovoz. Dalšími zdroji růstu HDP byl přírůstek konečné spotřeby domácností, přírůstek spotřeby vlády a přírůstek tvorby hrubého fixního kapitálu.
- Pasivní saldo běžného účtu platební bilance, které představovalo 62 mld. Kč za rok 2005 se změnilo z - 5,2 % HDP v roce 2004 na relativně příznivých - 2,1 % v roce 2005.
- Nominální úrokové sazby z vkladů zůstaly na maximálně nízké úrovni mezi 1,0 až 1,2 %, což reálně znamenalo pokles hodnoty vkladů. Obchodní úrokové marže bank se pohybovaly u úvěrů domácnostem okolo 6 % a u úvěrů nefinančních podniků kolem 3,1 %.
- Kurz koruny vůči dolaru 23,95 Kč (průměr roku 2005) se meziročně zpevnil (25,70 v průměru roku 2004). Koruna posílila rovněž vůči EMU (EUR) z 31,90 Kč průměru roku 2004 na 29,78 Kč v průměru roku 2005.
- Schodek státního rozpočtu se snížil na 56 mld. Kč, když v roce 2004 dosahoval 94 mld. Kč. V roce 2005 dosáhl poměr schodku státního rozpočtu k HDP přijatelných 1,9 %.
- Celkový dluh vládního sektoru (vč. pasivního salda územních rozpočtů) dosáhl v roce 2005 objemu 901 mld. Kč, což znamenalo jen nepatrné snížení podílu tohoto dluhu na HDP (z 30,6 % v roce 2004 na 30,5 % v roce 2005). Dluhová služba stále více zatěžuje státní rozpočet.
- Zesilující rovnovážnost ekonomiky a její stabilita, přes mimořádný nárůst cen energií (ropy a plynu) se odrazila v poklesu míry inflace na 1,9 % z 2,8 % v roce 2004. Cenová hladina, ve srovnání s cenovou hladinou Evropské měnové unie (EMU), zůstává na velmi nízké úrovni (zhruba 55 %).
- Pokračoval pozitivní vliv vyššího růstu souhrnné produktivity práce ve srovnání s růstem reálných mezd. Konkurenceschopnost daná levnou pracovní silou se však snížila o 5 %.
- Vyšší dynamika HDP vedla ke snížení vysoké nezaměstnanosti. Přesto 510,4 tisíce nezaměstnaných ke konci roku 2005 a míra nezaměstnanosti 7,9 % zůstává vysoká.
- Růst životní úrovně pokračoval. Čistý disponibilní důchod domácností vzrostl o 3,8 %, reálný o 1,9 %. Reálné mzdy se zvýšily o 3,5 %. Diferenciace vůči sociálně slabším skupinám obyvatelstva se prohloubila. Pod hranicí chudoby však zůstává v ČR jen 8 % obyvatelstva (nejméně v Evropě).
- Depopulační trend trvale avizuje budoucí problémy. Úbytek obyvatelstva přirozenou cestou byl mírně překonán v aktivní nárůst vyšším přistěhovalectvím.

Vybrané makroekonomické údaje o ČR – porovnání let 1990, 2004 a 2005

Ukazatel	Rok		
	1990	2004	2005
Počet obyvatel (v milionech)	10,36	10,21	10,35
HDP ¹⁾ celkem (v mld. Kč, stálé ceny 1995) ²⁾	1 449	1 774	1 880
HDP – meziroční přírůstek (v %, stálé ceny 1995)	-	+ 4,7	+ 6,0
HDP s.c. 1995 – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	121,1	128,4
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	626	2 768	2 931
HDP b.c. – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	439,5	465,4
HDP s.c. 1995 na 1 obyvatele (v Kč)	139 864	173 751	181 643
HDP b.c. na 1 obyvatele (v Kč)	60 425	271 200	286 200
HDP b.c na 1 obyvatele podle směnného kursu v USD	-	10 351	11 975
HDP b.c na 1 obyvatele podle směnného kursu v EUR	-	8 493	9 604
HDP na 1 obyvatele v paritě kupní síly (PPP) v EUR	-	15 936	16 592
Úroveň HDP na 1 obyvatele ČR v PPP (ČR/EU-15) (v %)	-	65,0	67,5
Směnný kurz Kč/USD	18,0	25,7	23,9
Směnný kurz Kč/EUR	-	31,9	29,8
Konečná spotřeba domácností – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	125,2	129,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	138,4	143,5
Průmyslová výroba – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	112,4	119,9
Stavební výroba – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	116,0	124,4
Zemědělská produkce – vývoj (v % 1990 = 100)	100,0	75,4	72,2
Saldo zahraničního obchodu ČR (v mld. Kč)	-13,7	-26,4	40,4
Pracovníci v civilním sektoru NH ³⁾ (v tisících)	5 351	4 910	4 950
Míra nezaměstnanosti – koncem roku dle MPSV ⁴⁾ (v %)	0,8	10,3	9,9
Nezaměstnaní – koncem roku dle MPSV ⁴⁾ (v tisících)	-	541,7	510,4
Průměrná míra inflace (spotřebitelské ceny v %)	-	2,8	1,9
Reálná mzda – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	140,8	145,7
Zadluženost vůči zahraničí (v mld. Kč)	-	1 013,2	1 126,0
Poměr průměrů starobního důchodu k hrubé mzdě (v %)	52,0	40,6	40,7
Úhrnný počet důchodců (tis. osob)	-	2 612	2 632
Průměrné procento pracovní neschopnosti	-	5,9	-
Průměrná doba trvání 1 pracovní neschopnosti (dny)	-	34,8	33,6-
Dávky státní sociální podpory celkem (mil. Kč)	-	36 537	32 955
z toho: – přídavky na děti	-	11 790	11 195
– sociální příplatky	-	5 262	4 779
– příspěvky na bydlení	-	2 548	2 459
– rodičovské příspěvky	-	10 425	12 627
Podíl státní sociální podpory celkem na HDP (v %)	-	1,32	1,13

Pramen: ČSÚ, Predikce MF ČR, Ročenka HN 2006

Poznámky:

1) HDP = Hrubý domácí produkt

2) 1 466 mld. Kč v roce 1995

3) NH = národní hospodářství

4) MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí

VÝVOJ SEKTORU ZEMĚDĚLSTVÍ

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2004 a 2005

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Pšenice ozimá	801 719	762 792	5,96	5,15	4 775 190	3 931 811
Pšenice jarní	61 442	57 647	4,35	3,70	267 333	213 228
Žito	59 209	46 903	5,29	4,19	313 348	196 755
Ječmen ozimý	115 605	124 804	5,15	4,40	595 911	549 143
Ječmen jarní	353 390	396 723	4,91	4,15	1 734 671	1 646 233
Oves	58 572	51 666	3,88	2,92	227 017	151 054
Kukuřice na zrno	89 921	98 044	6,13	7,17	551 628	702 933
Ostatní obiloviny vč. triticales	69 493	72 968	4,59	3,68	318 703	268 694
OBILOVINY CELKEM	1 609 351	1 611 547	5,46	4,75	8 783 801	7 659 851
Luskoviny jedlé	21 487	29 122	3,35	2,70	71 962	78 757
Brambory - rané	6 379	2 266	20,15	18,72	128 531	42 418
- ostatní	29 595	33 805	24,78	28,71	733 267	970 582
Cukrovka technická	71 096	65 569	50,34	53,31	3 579 278	3 495 611
Řepka na semeno	259 460	267 160	3,60	2,88	934 674	769 377
Mák	27 611	44 613	0,90	0,82	24 821	36 418
Ostatní olejnin	95 357	87 753	1,56	1,74	148 990	152 947
Len - stonky	5 365	4 499	3,27	2,99	17 557	13 474
Kukuřice na zeleno a siláž	213 547	192 501	30,26	35,69	6 462 231	6 870 443
Víceleté pícniny na o.p.	222 471	220 916	6,88	6,75	1 529 688	1 492 127
Trvalé trav. porosty (píce v seně)	858 116	852 741	3,23	3,12	2 768 948	2 663 906
Chmel	5 838	5 672	1,08	1,38	6 311	7 831
Vinné hrozny	12 967	14 247	5,38	4,39	69 733	62 597

Pramen: ČSÚ

Celková sklizeň obilovin (vč. kukuřice na zrno a ostatních obilovin) byla proti roku 2005 nižší o 1 123,9 tis. tun, čili o 22,8 %. Produkce brambor (se zápočtem sklizně domácností) v roce 2005 vzrostla proti roku 2004 o 162,8 tis. tun, přesto, že celková výměra produkčních ploch poklesla o 934 ha. Průměrný hektarový výnos cukrové řepy v ČR v roce 2005 dosáhl 53,31 tun, tj. rekordní výše v historii českého zemědělství. Vzhledem ke snížení ploch cukrovky došlo k meziročnímu snížení sklizně o 2,3 %, bylo sklizeno 3 496 tis. tun. Celkový objem sklizně řepky olejné meziročně poklesl na 769,4 tis. tun (934,7 tis. tun v roce 2004).

Produkce zeleniny a ovoce po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku nižší. Sklizňová plocha zeleniny České republiky se v roce 2005 meziročně téměř o čtvrtinu snížila a bylo sklizeno 273,4 tis. tun zeleniny (nižší o 15 % proti roku 2004). Ovoce bylo sklizeno 305,7 tis. t což je proti roku 2004 o 30 % nižší. Z více než 14 tis. hektarů vinic se v roce 2005 sklídilo 62,6 tis. tun hroznů, což je meziroční pokles o 10 %.

Produkce chmele byla ve výši 7 831 tun, tj. o 24,1 % více než v roce 2004, při průměrném výnosu 1,38 t/ha (o 27,8 % více ve srovnání s rokem 2004).

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2004 a 2005

Ukazatel	2004	2005	Index (%) 2005/2004
Stavy skotu – Soupis k 1.4. (tis. ks)	1 428	1 398	97,9
z toho: Krávy s TPM ¹⁾ (tis. ks)	437	433	99,1
Krávy bez TPM ¹⁾ (tis. ks)	136	141	103,7
Krávy celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	573	574	100,2
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	6 168	6 422	104,1
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 673	2 813	105,2
Celkový prodej mléka (tun)	2 602 525	2 682 980	103,1
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (tun)	2 600 486	2 680 980	103,1
Vývoz mléka (tun)	37 145	143 068	385,2
Dovoz mléka (tun)	31 918	63 206	198,0
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 080	8 310	102,9
Produkce hovězího masa celkem (tis. tun)	185	149	80,5
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	158	140	88,6
Vývoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	47	41	87,2
Dovoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	19	36	189,5
Stavy prasat celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	3 126	2 876	92,0
z toho: Prasnice – Soupis k 1.4. (tis. ks)	250	232	92,8
Opraseno prasnic (ks)	574 975	588 749	102,4
Narozeno selat (ks)	5 537 331	5 627 511	101,6
Produkce jatečných prasat celkem (tis. t ž. hm.)	547	472	86,3
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců - (tis. ks)	4 085	3 760	92,0
- (tis. t jat. hm)	358	324	90,5
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	599	585	97,7
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	45	48	106,7
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	94	165	175,5
Stavy drůbeže celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	25 494	25 372	99,5
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	310	322	103,9
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	350	358	102,3
Vývoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	33	37	112,1
Dovoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	72	75	104,2
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	11 112	9 917	89,3
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 423	2 218	91,5
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	218	224	102,8
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 538	2 559	100,8
Vývoz vajec (mil. ks)	176	175	99,4
Dovoz vajec (mil. ks)	290	515	177,6
Stavy ovcí a beranů celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	116	140	120,7
Stavy koz a kozlů celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	12	13	108,3
Objem porážek (t jat. hm.) - skopové maso	54	66	122,2
- jehněčí maso	117	147	125,6
- kozí maso	4	5	125,0
Celkem	175	218	124,6

Pramen: ČSÚ, Výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe

Poznámka: 1) TPM = Tržní produkce mléka

V oblasti živočišné výroby byl rok 2005 výjimečný pouze v obratu dlouhodobého trendu poklesu průměrného stavu dojených krav (nárůst o 1,1 %). Klesala produkce hovězího masa (o 16,1 %), vepřového masa (o 13,7 %), vajec (o 8,3 %). K nárůstu došlo v produkci mléka (o 5,2 %) a drůbežího masa (o 3,9 %). Mimo stavu ovcí (nárůst o 21 %) pokračoval pokles stavů hospodářských zvířat. Největší pokles stavů byl zaznamenán u prasat (o 8,0 %), stavy drůbeže celkem meziročně poklesly o 0,5 %. Přes nárůst stavu krav (o 0,1 %) pokračoval pokles stavů skotu (o 2,2 %).

Některé ukazatele vývoje agrárního sektoru ČR v letech 1990, 2004 a 2005

Ukazatel	Rok		
	1990	2004	2005
Zemědělská půda (tis. ha)	4 296	4 265	4 260
Orná půda (tis. ha)	3 232	3 055	3 047
Zornění ²⁾ (%)	75,23	71,63	71,54
Půda v klidu (tis. ha)	-	55,0	45,0
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31.12.) ⁹⁾	4 403	54 639	46 385
z toho: Podniky fyzických osob (počet k 31.12.) ⁹⁾	3 205	51 420	43 456
Zemědělská družstva (počet k 31.12.) ⁹⁾	1 024	678	608
Obchodní společnosti (počet k 31.12.) ⁹⁾	-	2 361	2 217
Ostatní podniky, vč. státních (počet k 31.12.) ⁹⁾	174	180	104
Hrubá zemědělská produkce (HZP) - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	106,1	77,3	73,6
z toho: Hrubá rostlinná produkce - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	44,4	38,9	36,2
Hrubá živočišná produkce - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	61,7	38,4	37,4
Vývoj HZP (v %, index 1989 = 100)	97,7	71,2	67,8
Podíl zemědělství (HZP) na HDP ČR (s.c. 1995) (v %)	7,32	4,36	3,92
Vývoj cen zemědělských výrobců (v %, index 1989 = 100)	104,1	153,7	139,6
Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) (v %, meziroč. index)	-	108,1	90,8
z toho: CZV rostlinné výrobky celkem (v %, meziroč. index)	-	111,6	75,0
CZV živočišné výrobky (v %, meziroč. index)	-	106,1	100,4
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, index 1989 = 100)	102,1	364,2	381,0
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, meziroč. index)	-	106,8	104,6
Počet pracovníků v zemědělství (tis. osob)	513,6	141,0	136,6
Vývoj počtů pracovníků v zemědělství (v %, index 1989 = 100)	96,3	26,4	25,6
Produktivita práce – HZP ve s.c. 1989 na pracovníka (Kč)	206 600	548 227	538 799
Vývoj produktivity práce (v %, index 1989 = 100)	101,4	269,1	264,5
Průměrná měsíční nominální mzda v zemědělství (Kč/pracovník)	3 692	12 930	13 635
Rentabilita (výnosnost) ⁵⁾ v zemědělství (v %)	-	+ 5,34	+ 2,55
Míra zadluženosti ⁶⁾ v zemědělství (v %)	-	41,17	40,20
Hospodářské výsledky zemědělství (+ zisk/- ztráta) (mld. Kč) ³⁾	-	+ 8,6	+ 7,6
Celková podpora agrokomplexu (mld. Kč) ⁸⁾	-	27,95	35,28
v tom: - ze zdrojů ČR (mld. Kč) ⁸⁾	-	16,81	17,02
- ze zdrojů EU (mld. Kč) ⁸⁾	-	11,14	18,26
OPP ⁷⁾ zemědělství dle metodiky OECD ¹⁾ (%) ⁴⁾	55	x	x
Saldo agrárního zahraničního obchodu (mld. Kč)	- 2,9	- 32,0	- 25,9

Pramen: ČSÚ, MF ČR, VÚZE - FADN CZ

Poznámky:

1) OECD = Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

2) Zornění = podíl celkové výměry orné půdy na celkové výměře zemědělské půdy v %

3) Dle Souhrnného zemědělského účtu ČSÚ

4) Roky 2004 a 2005 - OPP se nesleduje za ČR, pouze za EU-25

5) (Výsledek hospodaření / aktiva celkem) x 100; Rok 2004 = definitivní výsledky FADN CZ, Rok 2005 = ČSÚ, P 3-04

6) (Cizí zdroje / aktiva celkem) x 100; Rok 2004 = definitivní výsledky FADN CZ, Rok 2005 = ČSÚ, P 3-04

7) OPP = Odhad produkčních podpor

8) Rok 2004 = vyplaceno do 30.6.2005; Rok 2005 = předpoklad vyplacení do 30.6.2006

9) Zemědělsky aktivní subjekty s velikostními parametry dle prahových hodnot šetření ČSÚ Agrocensus (v letech 2004 a 2005)

SOUHRNNÝ ZEMĚDĚLSKÝ ÚČET (SZÚ)
DEFINITIVNÍ VÝSLEDKY ZA ROK 2004 A PŘEDBĚŽNÉ VÝSLEDKY ZA ROK 2005

Tab. I: SZÚ – předběžné výsledky účtu výroby za rok 2005 v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách	
		2004	2005
01	OBILOVINY (včetně osiva)	29 985,0	20 286,2
01.1	Pšenice a špalda	17 139,3	10 825,6
01.2	Žito a ozimé směsky	1 084,9	457,1
01.3	Ječmen	8 096,3	6 151,5
01.4	Oves a letní směsky	707,6	340,1
01.5	Kukuřice na zrno	2 110,8	1 991,9
01.7	Ostatní obiloviny	846,1	520,0
02	TECHNICKÉ PLODINY	15 653,6	14 115,2
02.1	Výsevy olejnin a olejnaté plody (včetně osiva)	8 339,2	6 900,4
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	429,4	371,4
02.4	Cukrová řepa	4 908,6	4 708,6
02.5	Ostatní technické plodiny	1 976,4	2 134,8
03	KRMNÉ PLODINY	7 354,1	9 190,2
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKÝ	3 835,4	3 691,7
04.1	Čerstvá zelenina	1 567,4	1 289,6
04.2	Sazenice a květiny	2 268,0	2 402,1
05	BRAMBORY (včetně sadby)	3 142,9	2 507,3
06	OVOCE	1 678,5	1 380,1
06.1	Čerstvé ovoce	1 678,5	1 380,1
07	VÍNO ¹⁾	715,6	368,3
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKÝ	423,6	423,6
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	62 788,7	51 962,6
11	ZVÍŘATA	25 942,9	23 647,0
11.1	Skot	5 895,3	5 147,0
11.2	Prasata	13 477,9	11 896,5
11.4	Ovce a kozy	80,2	82,5
11.5	Drůbež	6 339,4	6 380,8
11.6.	Ostatní zvířata	-	140,3
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKÝ	22 925,5	23 374,5
12.1.	Mléko	20 390,2	21 461,4
12.2.	Vejce	2 507,4	1 889,8
12.3.	Ostatní živočišné výrobky	-	23,3
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	48 868,4	47 021,5
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	111 657,1	98 984,2
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	1 450,9	2 228,5
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	113 108,0	101 212,7
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 422,0	2 065,5
17.1.	Zpracování zemědělských výrobků	2 331,0	1 945,5
17.2.	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	91,0	120,0
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	115 530,0	103 278,1
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	75 512,9	74 975,4
19.1	Osivo a sadba	3 918,7	3 688,4
19.2	Energie; maziva	1 821,5	4 532,6
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	4 021,9	4 423,6
19.4	Prostředky na ochranu rostlin	5 067,7	4 644,4

Pokračování tabulky

Kód	Ukazatel	v běžných cenách	
		2004	2005
19.5	Veterinární náklady	2 570,0	2 435,7
19.6	Krmiva	35 050,6	31 359,7
19.6/2	krmiva nakupovaná mimo zemědělské odvětví	-	15 546,2
19.6/3	krmiva vyrobená a spotřebovaná vnitropodnikově	-	15 813,4
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	5 202,9	5 073,4
19.8	Údržba a oprava budov	4 111,9	4 009,5
19.9	Zemědělské služby	1 450,9	2 228,5
19.10	Ostatní zboží a služby	12 296,9	12 579,7
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	40 017,0	28 302,8
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	11 070,0	11 136,4
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	28 947,0	17 166,3

Pramen: ČSÚ;

Poznámka: 1) vinné hrozny určené k výrobě stolního vína

Tab. 2: SZÚ – předběžné výsledky účtu tvorby důchodu za rok 2005 v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách	
		2004	2005
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	19 160,3	19 356,5
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	4 214,6	4 963,2
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	7 150,0	19 027,2
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	31 882,5	31 230,3
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22-23-24+25)	12 722,1	11 873,8

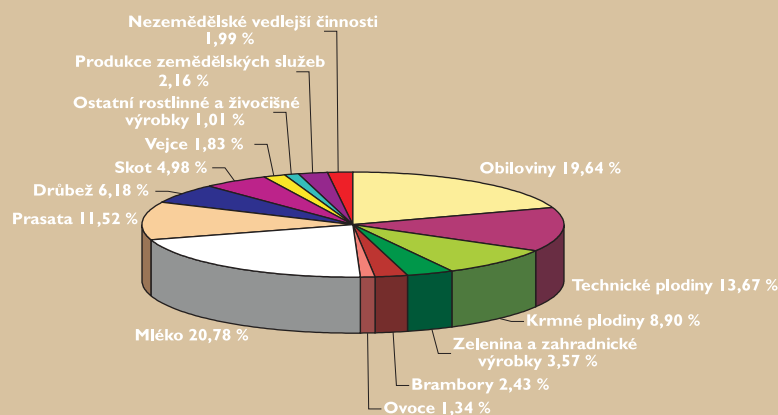
Pramen: ČSÚ

Tab. 3: SZÚ – předběžné výsledky účtu podnikatelského důchodu za rok 2005 v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách	
		2004	2005
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	2 699,2	2 903,6
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 926,8	1 726,2
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	459,8	395,9
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27-28-29+30)	8 555,9	7 639,9

Pramen: ČSÚ

Struktura produkce zemědělského odvětví v ČR v roce 2005

Pramen: ČSÚ

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2005

Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v běžných základních cenách představovala v předběžných výsledcích za rok 2005 výši 103 278,1 mil. Kč, z toho rostlinná výroba činila 51 962,6 mil. Kč a živočišná produkce 47 021,5 mil. Kč. Zbytek do celkové produkce zemědělského odvětví vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2 228,5 mil. Kč) a jednak nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 2 065,5 mil. Kč. Pokles rostlinné produkce byl výsledkem jednak nižších sklizní obilovin, jednak nízkým objemem dotací na výroby. Celkový odhadnutý objem dotací na výroby za rok 2005 činil 914,7 mil. Kč, z toho na rostlinné výroby 103,6 mil. Kč a na živočišné výroby 811,1 mil. Kč, zatímco celkový objem dotací na výroby v roce 2004 představoval 5 092,9 mil. Kč.

Produkce zemědělského odvětví ve stálých základních cenách roku 2000 činila 106 407,7 mil. Kč, z toho rostlinná produkce 55 853,5 mil. Kč a živočišná produkce 46 982,1 mil. Kč.

Rostlinná produkce se v roce 2005 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 50,3 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (39,0 %) a technické plodiny (27,2 %). Živočišná produkce byla zastoupena na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 45,5 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly výroba mléka (45,6 %) a chov jatečných prasat (25,3 %).

Mezispotřeba (MS) se podílela na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výroby) 72,6 %, v mezispotřebě byla nejvíce zastoupena krmiva (41,8 %).

VÝVOJ NA VNITŘNÍM AGRÁRNÍM TRHU

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců (CZV) zaznamenaly v roce 2005 ve srovnání s předchozím rokem poměrně výrazný pokles, a to o 9,2 %. Tento pokles byl způsoben významným poklesem cen u rostlinných výrobků (o celých 25 %), živočišné komodity zůstaly na úrovni předchozího roku (100,4 %).

U **rostlinných komodit** obecně klesaly ceny především v prvním a druhém čtvrtletí roku, jako důsledek rekordní úrody v roce 2004. Nadbytek obilovin na trhu vedl k výraznému snížení nákupních cen těchto komodit. Ve třetím a čtvrtém čtvrtletí již CZV rostly, ale zdaleka nedosahovaly úrovně předchozího roku.

Z **obilovin** největší pokles cen byl zaznamenán u žita (o 30,9 %), dále potom u krmné pšenice a také u pšenice potravinářské (28,1 % a 26,4 %). Cena sladovnického ječmene poklesla o 14,8 %. Také u **řepky olejné** došlo meziročně k poměrně výraznému poklesu ceny (o 21,7 %) a obdobný pokles byl zaznamenán u **krmného hrachu** (20,2 %).

Ve srovnání s obilovinami pokles cen u **cukrovky technické** nebyl tak výrazný, přesto CZV meziročně poklesly o 11,4 %.

Největší propad cen byl zaznamenán u **konzumních pozdních brambor** (pokles o 63,5 %), kdy ceny výrazně klesly v prvním a druhém čtvrtletí. U **průmyslových brambor** tento pokles nebyl tak výrazný, došlo k poklesu o 16,1 %.

Určitou výjimku tvořilo **bílé hlávkové zelí**, kde došlo k nárůstu cen v celoročním průměru o 49,5 % ve srovnání s rokem 2004. Tento nárůst byl způsoben výrazným poklesem pěstitelských ploch v roce 2005 (plochy klesly na polovinu průměru předchozích let) a tím došlo k převážení poptávky nad nabídkou (v roce 2004 byl naopak zaznamenán výrazný pokles CZV u této komodity).

Ceny **živočišných komodit** zůstaly i v roce 2005 na úrovni předchozího roku, což částečně kompenzovalo ztráty z poklesu CZV u rostlinných výrobků. Toto bývá způsobeno větší stabilitou živočišné produkce, která není natolik závislá na rozmarech počasí, jako produkce rostlinná. U většiny živočišných komodit došlo k mírnému meziročnímu poklesu CZV v řádu několika procent.

Určitou výjimku zaznamenaly ceny zemědělských výrobců u **jatečných býků**, které meziročně vzrostly o 7,9 %. K nárůstu cen docházelo především v prvním a druhém čtvrtletí 2005. U **jatečných prasat** došlo k mírnému poklesu CZV (o 1,9 %), přičemž ceny v prvním čtvrtletí roku byly o 27,8 % vyšší, než ve stejném období roku 2004. CZV **jatečných kuřat** se snížila meziročně o 4,7 %. U **kravského mléka** došlo k mírnému meziročnímu zvýšení ceny o 2,8 %, kdy po zvýšení ceny v prvním čtvrtletí o 6,2 % došlo v dalším období roku k poklesu cen zhruba na úroveň předchozího roku. U **konzumních vajec** došlo k poměrně výraznému meziročnímu snížení CZV, a to o 18 %.

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2005/2004 (%)¹⁾

Název	Průměr roku 2005	Průměr čtvrtletí roku 2005			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné výrobky celkem	75,0	61,8	62,5	78,4	89,9
z toho: Pšenice potravinářská	73,6	66,2	58,0	72,2	92,9
Pšenice krmná	71,9	69,3	63,7	71,4	80,4
Ječmen sladovnický	85,2	93,5	86,2	81,0	84,0
Ječmen krmný	76,3	77,2	70,0	73,4	83,0
Žito	69,1	65,2	57,1	66,2	84,7
Oves krmný	81,2	82,0	76,1	79,1	86,2
Kukuřice krmná	74,6	71,1	66,6	70,4	88,2
Hrách krmný	79,8	87,2	82,8	73,1	80,1
Semen o řepky olejné	78,3	69,9	63,7	79,8	96,0
Cukrovka technická	88,6	-	-	99,0	87,7
Brambory pozdní konzumní	36,5	32,4	29,8	81,0	82,1
Brambory průmyslové	83,9	72,2	-	85,2	83,7
Jablka konzumní	89,0	82,1	76,3	85,0	107,8
Třešně	87,9	-	84,4	128,2	-
Mrkev bez natě	94,4	80,3	89,6	115,5	132,9
Zelí bílé hlávkové	149,5	61,1	153,5	201,2	155,0
Cibule suchá	44,4	38,5	31,9	103,3	126,7
Živočišné výrobky celkem	100,4	110,8	102,4	98,3	96,3
z toho: Býci jateční (tř. jak. A v živém)	107,9	110,2	112,0	107,9	104,8
Prasata jatečná (tř. jak. I. v živém)	98,1	127,8	100,9	92,7	90,2
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	95,3	100,8	96,5	94,0	92,9
Krůty brojlerové	94,6	94,7	92,5	95,5	94,9
Králíci jateční	94,9	98,6	94,8	101,1	88,2
Kapr (tř. jak. I.)	99,6	96,1	100,9	99,8	100,8
Mléko kravské (tř. jak. Q)	102,8	106,2	105,0	102,4	100,2
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	82,0	70,3	73,2	84,9	93,8
Zemědělské výrobky úhrnem	90,8	89,2	85,9	91,2	94,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Stejně období předchozího roku = 100

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Ceny celkových vstupů do zemědělství se v roce 2005 meziročně zvýšily o 4 %, přičemž mezi jednotlivými čtvrtletími nebyly výrazné rozdíly. Největší nárůst cen byl zaznamenán u **služeb pro zemědělství** (53,6 %) a to především v důsledku zvýšení cen motorových paliv a energií. Na zvýšení cen vstupů se velkou měrou (obdobně, jako v roce 2004) podílelo zvýšení cen **motorových paliv** (o 24,9 %) v souvislosti s nárůstem ceny ropy na světových trzích. Největší nárůst cen motorových paliv byl zaznamenán ve druhém čtvrtletí roku (o 37 %). U ostatních vstupů nebylo zvýšení cen tak výrazné. **Veterinární služby** zůstaly na úrovni předchozího roku (100,9 %). K poklesu cen vstupů došlo u **krmiv** (o 15,9 %) a také u **pesticidů** (o 5,1 %). K poklesu ceny krmiv došlo v návaznosti na rekordní úrodu obilovin v roce 2004. Pokles cen u krmiv, vzhledem ke své váze na celkových vstupech, proto významně kompenzoval nárůst cen u ostatních vstupů a služeb.

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2005/2004 (%) ¹⁾					
Název	Průměr roku 2005	Průměr čtvrtletí roku 2005			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	109,8	112,2	112,5	102,5	112,9
Zvířata pro chov a výrobu	101,8	110,8	102,5	98,4	96,3
Energie a maziva	117,1	117,3	122,3	119,9	110,0
z toho: Paliva na topení	110,7	104,4	106,2	113,0	118,8
Motorová paliva	124,9	127,4	137,0	129,3	110,2
Elektrina	108,8	108,2	109,4	109,3	108,2
Maziva	108,5	114,5	103,2	106,9	109,8
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	108,8	107,2	107,8	109,7	110,3
Pesticidy	94,9	94,2	96,0	94,6	94,9
Krmiva	84,1	82,8	80,2	85,2	84,1
Údržba a oprava strojního zařízení	105,4	108,7	106,9	103,8	102,4
Údržba a oprava budov	102,3	102,3	102,3	102,2	102,4
Veterinární služby	100,9	99,1	99,3	102,8	102,5
Ostatní výdaje	102,3	102,2	102,3	102,2	102,3
z toho: Voda, její úprava a rozvod	104,4	104,2	104,5	104,5	104,5
Doprava silniční nákladní	103,4	102,9	103,2	102,8	104,7
Služby pošt a telekomunikací	99,9	97,2	97,8	103,2	101,5
Pojištění zemědělské produkce	102,4	101,9	102,5	102,5	102,5
Služby právní, účetní a poradenství	102,6	101,8	102,5	103,0	103,2
Služby pro zemědělství ²⁾	153,6	167,0	167,0	164,7	125,1
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	103,1	102,2	103,2	103,5	103,5
Budovy	103,1	104,7	103,0	102,5	102,4
Vstupy celkem	104,0	104,6	104,1	104,5	103,0

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

1) Stejně období předchozího roku = 100

2) Agrochemické služby, polní práce a posklizňová úprava, plemenářské služby

AGRÁRNÍ ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Charakteristika celkového a agrárního zahraničního obchodu
v letech 2004 a 2005

Ukazatel	MJ	2004	2005	Meziroční změna	
				mil. Kč, resp. mil EUR	%
Zahraniční obchod ČR celkem					
Obrat celkem	mil. Kč	3 471 752,6	3 710 083,2	238 330,6	6,9
	mil. EUR	108 988,7	124 664,5	15 675,8	14,4
Vývoz celkem	mil. Kč	1 722 657,3	1 875 219,7	152 562,4	8,9
	mil. EUR	54 074,8	63 002,8	8 928,0	16,5
Dovoz celkem	mil. Kč	1 749 095,3	1 834 863,6	85 768,3	4,9
	mil. EUR	54 913,9	61 661,6	6 747,7	12,3
Balance celkem	mil. Kč	-26 438,0	40 356,1	66 794,1	-
	mil. EUR	-839,1	1 341,2	2 180,3	-
Agrární zahraniční obchod ČR ¹⁾					
Obrat celkem	mil. Kč	155 069,7	181 640,9	26 571,2	17,1
	mil. EUR	4 860,5	6 098,6	1 238,1	25,5
Vývoz celkem	mil. Kč	61 526,1	77 884,7	16 358,6	26,6
	mil. EUR	1 928,5	2 615,0	686,5	35,6
Dovoz celkem	mil. Kč	93 543,6	103 756,2	10 212,6	10,9
	mil. EUR	2 932,0	3 483,6	551,6	18,8
Balance celkem	mil. Kč	-32 017,5	-25 871,5	6 146,0	19,2
	mil. EUR	-1 003,5	-868,6	134,9	13,4
Podíl obratu AZO na celkovém obratu	%	4,47	4,90	0,43	9,6
Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu	%	3,57	4,15	0,58	16,2
Podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu	%	5,35	5,65	0,30	5,6
Podíl balance AZO na bilanci celkem	%	121,10	-	-	-

Pramen: ČSÚ (k 13.3.2006)

Poznámka: 1) kapitoly 01 až 24 celního sazebníku

Obchodní činnost ČR na jednotném trhu EU je plně liberalizována. V obchodě se třetími zeměmi se ČR řídí Společnou obchodní politikou a Společnou zemědělskou politikou EU, uplatňuje společné celní předpisy, využívá společný celní sazebník a aplikuje obchodní mechanismy EU pro regulaci dovozu a vývozu.

Dnem 11.5.2005 vstoupil v platnost celní kodex Společenství vydaný na základě nařízení Rady (EHS) č. 2913/92. Nařízením Rady (ES) č. 980/2005 ze dne 27.6.2005 byl systém uplatňování všeo-

becných celních preferencí (GSP) podstatně zjednodušen. Na základě rozhodnutí WTO vstoupil v platnost 1.7.2005 zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných (GSP+). Obecný režim a zvláštní režim pro nejméně rozvinuté země (EBA) vstoupil v platnost dnem 1.1.2006. Nařízením Komise (ES) č. 1719/2005 byl vydán společný celní sazebník EU platný pro rok 2006.

Kromě zlepšení obecných podmínek pro obchodování, významný vliv na bilanci agrárního zahraničního obchodu měl vývoj cen řady zemědělských a potravinářských výrobků na světovém trhu a meziroční posílení české koruny vůči EUR.

Hodnota obratu agrárního zahraničního obchodu ČR se v roce 2005 zvýšila proti předchozímu roku o 26 571,2 mil. Kč, tj. o 17,1 %, a to především v důsledku přírůstku vývozu o 16 358,6 mil. Kč (26,6 %). Souběžné zvýšení celkového agrárního dovozu činilo 10 212,6 mil. Kč (10,9 %). V přepočtu na EUR agrární vývoz meziročně vzrostl o 35,6 % a dovoz o 18,8 %.

Hodnota vývozu v rámci agrárního obchodu se státy EU-25 v roce 2005 činila 66 011,1 mil. Kč (2 216,3 mil. EUR) a vzrostla meziročně o 26,5 %. Rovněž hodnota dovozu ze zemí EU-25 (92 589,0 mil. Kč, resp. 3 108,7 mil. EUR) se zvýšila proti roku 2004 o 11,3 %. Avšak v důsledku vyššího meziročního přírůstku vývozu než odpovídajícího dovozu se schodek bilance agrárního obchodu ČR se státy EU-25 meziročně snížil o 4 436,2 mil. Kč (148,9 mil. EUR), z toho schodek bilance obchodu se státy EU-15 o 1 423,6 mil. Kč (47,7 mil. EUR). Naproti tomu aktivum bilance agrárního obchodu se státy EU-10 vzrostlo proti roku 2004 o 3 012,6 mil. Kč (101,2 mil. EUR).

Vývoz zemědělských a potravinářských komodit do členských zemí EU-25 se na celkovém agrárním vývozu ČR v roce 2005 podílel 84,8 % a odpovídající dovoz na celkovém dovozu ČR 89,2 %.

Výsledkem těchto změn bylo meziroční snížení pasivní bilance agrárního zahraničního obchodu ČR o 6 146,0 mil. Kč (o 19,2 %), resp. o 134,9 mil. EUR (13,4 %). Celkový stupeň krytí agrárního dovozu vývozem se zlepšil z 65,8 % na 75,1 %. Zvýšil se rovněž podíl obratu agrárního zahraničního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR meziročně z 4,47 % na 4,90 %, z toho podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu z 3,57 % na 4,15 % a podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu z 5,35 % na 5,65 %.

V rámci teritoriální skladby agrárního vývozu do zemí EU-25 se podíl států EU-15 snížil meziročně z 50,5 % na 49,6 % a podíl zemí EU-10 naopak vzrostl ze 49,5 % na 50,4 %. Participace Slovenska na tomto exportu se přitom zvýšila z 28,6 % na 32,0 % a Německa z 23,1 % na 27,6 %. Naproti tomu podílové zastoupení Polska na celkovém agrárním exportu do EU meziročně pokleslo z 11,1 % na 10,7 %.

Podíl zemí EU-15 na celkovém agrárním dovozu ze zemí EU-25 se v roce 2005 snížil ze 71,7 % na 70,0 % při souběžném zvýšení významu importu ze zemí EU-10 z 28,3 % na 30,0 %. Důvodem bylo zejména snížení podílu Německa se na celkovém agrárním importu ze zemí EU-25 v roce 2005 podílel 25,9 % (24,6 % v roce 2004) a dovoz z Polska 13,3 % (10,7 % v roce 2004). Rovněž participace Nizozemska na uvedeném dovozu meziročně stoupla ze 7,1 % na 7,3 %, Itálie ze 6,4 % na 6,5 % a Rakouska z 4,6 % na 5,2 %. Naproti tomu podíl Slovenska poklesl z 10,8 % na 9,9 %, Španělska z 6,6 % na 5,9 % a Maďarska z 4,3 % na 4,1 %.

Agrární vývoz do ostatních zemí v roce 2005 dosáhl 11 873,6 mil. Kč (398,7 mil. EUR) a odpovídající dovoz 11 167,2 mil. Kč (374,9 mil. EUR), tj. zvýšil se meziročně o 27,2 %, resp. o 8,0 %. Bilance agrárního zahraničního obchodu se třetími zeměmi zaznamenala meziroční přechod pasiva (1 003,3 mil. Kč, resp. 31,4 mil. EUR) k aktivu v hodnotě 706,5 mil. Kč, resp. 23,7 mil. EUR.

V komoditní skladbě AZO zůstaly v roce 2005 nejvýznamnějšími agregacemi agrárního vývozu Mléko a mléčné výrobky (KN 04), Nápoje a lihové tekutiny (KN 22), Živá zvířata společně s komoditní agregací Maso a droby (KN 01 a 02), dále pak Cukr a cukrovinky (KN 17), Různé potravinářské přípravky (KN 21) a Olejnatá semena (KN 12). Výrazný meziroční nárůst byl zaznamenán u exportu obilovin (o 5 138,4 mil. Kč). Celková hodnota uvedených komoditních agregací stoupla proti roku 2004 z 38 876,6 mil. Kč na 49 601,1 mil. Kč, tj. o 27,6 % a podílela se na celkovém agrárním vývozu ČR 63,7 %.

V rámci podstatně diverzifikovanější struktury agrárního dovozu do ČR bylo zaznamenáno meziroční zvýšení exportu téměř u všech zbožových skupin, avšak změny jeho hodnot byly oproti vývozu podstatně menší. Rozhodujícími dovozními agregacemi jsou dlouhodobě Ovoce a ořechy (KN 08), Různé potravinářské přípravky (KN 21), Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu, krmivo (KN 23), Nápoje a lihové tekutiny (KN 22), Přípravky z obilí (KN 19), Zeleň a hlízy (KN 07), Mléko a mléčné výrobky (KN 04). Výrazně stoupl rovněž význam dovozu Masa a drobů (KN 02). Hodnota dovozu uvedených osmi komoditních agregací v roce 2005 (65 539,8 mil. Kč), představující 63,2 % celkového agrárního dovozu, vzrostla meziročně o 7 676,0 mil. Kč (13,3 %). Největší meziroční změnou v komoditní skladbě agrárního dovozu bylo zvýšení hodnoty importu Masa a drobů o 3 067,1 mil. Kč (42,4 %), Mléka a mléčných výrobků o 1 687,5 mil. Kč (30,4 %), Ovoce a ořechů o 1 169,6 mil. Kč (11,2 %) a Různých potravinářských přípravků o 813,5 mil. Kč (10,2 %). Naproti tomu meziroční pokles dovozu byl zaznamenán především u komoditních agregací KN 23 Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu, krmivo a KN 15 Živočišné a rostlinné tuky a oleje.

PODPŮRNÁ A DOTAČNÍ POLITIKA MZE

Přehled o financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplexu v roce 2005

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2005		Skutečnost roku 2005	Čerpání na upravený rozpočet
	Schválený (mil. Kč)	Upravený (mil. Kč)	(mil. Kč)	(v %)
Podpory podle „Zásad“ ¹⁾	1 815	1 694	1 362	80,4
NV č. 505/2000 Sb. ²⁾	50	50	15	30,0
Podpora zemědělství celkem	1 865	1 744	1 377	78,9
Vinařský fond ³⁾	x	20	20	100,0
PGRLF ⁴⁾	601	401	401	100,0
Majetková újma ⁵⁾	35	35	35	100,0
Podpora agrokomplexu úhrnem	2 501	2 200	1 833	83,3

Pramen: MZe

Poznámky:

1) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb. pro rok 2005

2) Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterými se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí, a kritéria pro jejich posuzování, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a NV č. 203/2004 Sb.

3) Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství

4) Prostředky převedené na PGRLF, a.s. na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství

5) Prostředky na majetkovou újmu poskytované podle § 16 odst. 2 zákona č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči

Podpůrné a dotační programy podle „Zásad“

Cílem podpůrných a dotačních programů podle „Zásad“ je především udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru, zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu.

Dotace a podpory podle „Zásad“ poskytované v roce 2005 v zásadě navazovaly na obdobné, nebo stejné programy předchozích let. V roce 2005 byly některé programy ukončeny, nebo přesunuty či jinak strukturovány.

Podpůrné programy (PP) pro zemědělství podle „Zásad“ MZe v roce 2005					
Program		Název programu	Podpory 2004	Podpory 2005	Index 2005/2004
			(mil. Kč)		(v %)
I.	D.	Podpora včelařství	80	80	100,0
	F.	Podpora nepotravinářského využití půdního fondu – pěstování přadného lnu pro vlákno	21	x	x
	I.	Podpora vybudování kapkové závlahy	25	25	100,0
	R.	Restrukturalizace vinic a ovocných sadů, obnova chmelnic, ovocných sadů a jejich prostorových izolátů	109	59	54,1
	S.	Podpora komplexní sklizně máku setého	5	5	100,0
	T.	Podpora integrovaných systém.pěstování ovoce, zeleniny a hroznů révy vinné	26	x	x
	U.	Podpora pěstování byl pro energetické využití	2	2	92,0
2.	A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	210	227	108,1
3.		Podpora ozdravování polních a spec. plodin	438	437	99,7
5.		Podpora NH Kladruby n. L., ZH Písek a ZH Tlumačov	69	67	97,1
6.		Podpora genetických zdrojů	35	34	97,1
8.		Nákazový fond	254	261	102,7
9.	A.	Speciální poradenství	35	40	114,3
	E.	Školní závody	15	15	100,0
	F.	Podpora poradenství v zemědělství	18	27	150,0
	G.	Podpora získání minim. zeměděl. kvalifikace	2	1	50,0
10.	D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	12	14	116,6
15.		Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	69	68	98,5
Celkem PP podle „Zásad“			1425	1362	95,59

Pramen: MZe

I.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin, příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 146 Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost (podává souhrnně Český svaz včelařů), která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 549 168 včelstev a vyplaceno 80 111 tis. Kč.

I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích

Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele a vinných hroznů. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila 56 160 Kč/ha. Bylo přijato celkem 80 žádostí, z toho bylo schváleno 48 žádostí. Podpořeno bylo 128 ha vinic, 94 ha chmelnic a 223 ha ovocných sadů. Celkem bylo vyplaceno 24 996 tis. Kč.

I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila 200 tis. Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 100 tis. Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 50 tis. Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 95, z čehož bylo 93 schválených žádostí. Podpořeno bylo celkem 412 ha a vyplaceno celkem 58 653 tis. Kč.

I.S. Podpora komplexní sklizně máku setého

Cílem dotace bylo zajištění bezpečnosti území z hlediska omamných a psychotropních látek. Příjemci dotací byli podnikatelé (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace představovala 500 Kč/ha. Bylo přijato 105 žádostí a z toho jich bylo schváleno 92. Podpořeno bylo celkem 9 991 ha a celkem bylo vyplaceno 4 605 tis. Kč.

I.U. Pěstování bylin pro energetické využití

Účelem dotace byla podpora založení a údržby porostů bylin pro energetické využití. Příjemci dotací byli podnikatelé (podle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila do 2 000 Kč/ha orné půdy. Počet přijatých žádostí byl 36 a z toho 33 bylo schváleno. Podpořeno bylo celkem 841 ha a vyplaceno bylo celkem 1 682 tis. Kč. Program v roce 2004 realizoval PGRLF.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby (uznaná chovatelská sdružení a chovatelé). Podpory byly vypláceny na ověřování původu, zavádění a vedení plemenných knih, nákup plemenných býků, přenos embryí, kontrolu užitkovosti a výkonnostní zkoušky u vyjmenovaných hospodářských zvířat. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 227 031 tis. Kč.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 13 996 tis. Kč na celkové ploše 11 195 ha. Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla podpořena ve výši 18 569 tis. Kč. Testování množitelského materiálu pomocí nových testovacích metod bylo podpořeno v celkové částce 8 290 tis. Kč. Novošlechtění, udržovací šlechtění polních plodin, chmele, révy vinné, zelenin, ovocných plodin a léčivých rostlin v souladu se zákonem č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby bylo podpořeno částkou 165 318 tis. Kč. Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu, byla poskytnuta ve výši 45 157 tis. Kč. Nákup úředně uznaného osiva pšenice a hrachu odrůd registrovaných na zákla-

dě užitné hodnoty a osiva sóji pro osev produkčních ploch byl podpořen ve výši 185 630 tis. Kč. Celková podpora podle tohoto programu dosáhla částky 436 960 tis. Kč.

5. Podpora Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek, státní podnik a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zachování chovu starokladrubského koně v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik a zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v Zemském hřebčinci Písek, státní podnik a v Zemském hřebčinci Tlumačov, státní podnik. V rámci tohoto programu bylo celkem vyplaceno 67 500 tis. Kč, z toho 50 000 tis. Kč Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, s.p., 10 000 tis. Kč Zemskému hřebčinci Písek, s.p. a 7 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Tlumačov, s.p.

6. Genetické zdroje

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program ochrany a využití genetických zdrojů hospodářských a užitkových zvířat, ryb a včel ve farmovém chovu, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využití genetických zdrojů mikroorganismů a drobných organismů hospodářského významu. Příjemci podpory byly fyzické osoby, university, příspěvkové a privátní výzkumné organizace. Přijato i schváleno bylo 52 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 60 000 tis. Kč, z toho jako přímé dotace bylo vyplaceno 34 127 tis. Kč, zbytek částky ve výši 25 873 tis. Kč byl vyplacen přímo prostřednictvím rozpočtových opatření příjemcům dotací, tj. vyjmenovaným příspěvkovým organizacím MZe, MŽP a AV ČR.

8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nálezů hospodářských zvířat, a částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů a masokostních mouček (MKM) a kafilerních tuků (TK) z kadáverů. Program byl rozdělen do dvou podprogramů:

8.A. Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nálezů hospodářských zvířat, v rámci kterého bylo podpořeno vyšetření na paratuberkulózu skotu částkou 250 Kč za jedno bakteriologické vyšetření provedené v akreditované laboratoři. Celkem bylo vyšetřeno 15 074 ks skotu a vyplaceno 3 768 tis. Kč.

8.B. Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů, masokostních mouček (MKM) a kafilerních tuků (KT) z kadáverů. Neškodné odstraňování bylo podpořeno částkou 244 451 tis. Kč u kadáverů a částkou 13 358 tis. Kč u MKM a KT. Podpora na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů byla stanovena po legislativní úpravě, která zakazuje využití těchto odpadů ke krmným účelům.

9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A. Speciální poradenství, zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro pěstitele i chovatele, pořádání výstav pěstovaných rostlin a zajištění samostatných zkoušek odrůd po registraci, bylo podpořeno částkou 39 912 tis. Kč.

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 14 980 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na dodržování principů ochrany životního prostředí v zemědělské praxi, pomoc při zpracování optimalizace hospodaření zemědělského podniku, byla podpořena částkou 27 092 tis. Kč.

9.G. Podpora získání minimální zemědělské kvalifikace, která se vyplácela absolventům rekvalifikačních kursů, dosáhla částky 900 tis. Kč.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivity a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělství – potravinářském komplexu, s minimální dobou registrace 2 roky k datu podání žádosti o dotaci a minimálním počtem 150 členů (právnických i fyzických osob), které byly členy ve vyjmenovaných mezinárodních organizacích. Na tuto podporu bylo poskytnuto 13 596 tis. Kč.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů a pod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 68 245 tis. Kč.

Podpůrné programy podle „Nařízení vlády“

Právní rámec pro poskytování těchto finančních podpor poskytuje zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství a nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb. a nařízení vlády č. 203/2004 Sb. (novela NV 505).

Jedná se o dobíhající podpory založené v období před vstupem ČR do EU. Po vstupu do EU byly tyto podpory nahrazeny platbami v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR na roky 2004 až 2006 (HRDP), které jsou realizovány prostřednictvím SZIF, resp. v případě podpory včelařství je tato realizována v rámci podpor MZe podle „Zásad“.

Cílem podpor podle „Nařízení vlády“ byla ochrana mladých lesních porostů, údržba porostů rychle rostoucích dřevin a povýsadbová péče prvků územních systémů ekologické stability krajiny, na jejichž založení byla v kalendářním roce 2003 nebo v předcházejících letech poskytnuta dotace podle NV 505, ve znění pozdějších novel. Jednotlivé programy byly podporovány následovně:

Část: Zemědělství

Povýsadbová péče u prvků územních systémů ekologické stability krajiny (ÚSES) – § 15a a), která spočívala v částečné úhradě nákladů na povýsadbovou péči již založených ÚSES s pozitivním vlivem na zemědělskou půdu. V roce 2005 již nebyla poskytnuta žádná dotace z důvodu vyčerpání finančních prostředků pro tento účel.

Údržba porostů rychle rostoucích dřevin (RRD) určených pro energetické využití, ochrana produkčních porostů – § 15a c), se týkala úhrady části nákladů na údržbu již založených porostů RRD na pozemcích, které nejsou vhodné pro rentabilní výrobu potravin a nahrazení této výroby výrobou ekologických biopaliv. Příjemci dotace byly právnické nebo fyzické osoby, hospodařící na zemědělských pozemcích, na kterých již založily porost RRD podle NV 505. Na tento program bylo celkem vyplaceno 17 tis. Kč, a to na dvě schválené žádosti.

Údržba porostů RRD určených pro energetické využití, ochrana reprodukčních porostů – § 15a c), spočívala v úhradě části nákladů na údržbu již založených porostů RRD na pozemcích, které nejsou vhodné pro rentabilní výrobu potravin a nahrazení této výroby výrobou ekologických biopaliv. Příjemci dotace byly právnické nebo fyzická osoby, hospodařící na zemědělských pozemcích, na kterých již založily porost RRD podle NV 505. Na tento program bylo celkem vyplaceno 2 tis. Kč, a to na 1 schválenou žádost.

Část: Zalesňování zemědělských pozemků

Ochrana lesních porostů – proti buření – TYP 1 – § 15a b) se týkala úhrady části nákladů na ochranu mladých lesních porostů až do jejich zajištění. Příjemci dotace byly právnické nebo fyzické osoby, které zalesnily pozemek podle NV 505 a provedly ochranu takto vzniklých lesních porostů do jejich zajištění na vlastních zemědělských pozemcích. Na tento program bylo celkem vyplaceno 4 022 tis. Kč, a to na 893 schválených žádostí.

Ochrana lesních porostů – proti buření – TYP 2 – § 15a b) – účelem programu byla úhrada části nákladů na ochranu mladých lesních porostů až do jejich zajištění. Příjemci dotací byly právnické nebo fyzické osoby, které zalesnily pozemek podle NV 505 a provedly ochranu takto vzniklých lesních porostů do jejich zajištění na vlastních zemědělských pozemcích. Na tento program bylo celkem vyplaceno 9 584 tis. Kč, a to na 1 953 schválených žádostí.

Ochrana lesních porostů – proti zvěři – TYP 1 – § 15a b) – program spočíval v úhradě části nákladů na ochranu mladých lesních porostů až do jejich zajištění. Příjemci dotací byly právnické nebo fyzické osoby, které zalesnily pozemek podle NV 505 a provedly ochranu takto vzniklých lesních porostů do jejich zajištění na vlastních zemědělských pozemcích. Na tento program bylo celkem vyplaceno 355 tis. Kč, a to na 181 schválených žádostí.

Ochrana lesních porostů – proti zvěři – TYP 2 – § 15a b) – program se týkal úhrady části nákladů na ochranu mladých lesních porostů až do jejich zajištění. Příjemci dotací byly právnické nebo fyzické osoby, které zalesnily pozemek podle NV 505 a provedly ochranu takto vzniklých lesních porostů do jejich zajištění na vlastních zemědělských pozemcích. Na tento program bylo celkem vyplaceno 708 tis. Kč, a to na 404 schválených žádostí.

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND

Zabezpečováním Společné zemědělské politiky Evropské unie v ČR byl pověřen Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“). SZIF je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství. Činnost SZIF se řídí zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, který je v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění.

SZIF je zároveň akreditovanou Platební agenturou pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financované ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a to podle článku 1, odstavec 6 nařízení Komise (ES) č. 1663/1995 a zprostředkovatelem finanční podpory, kterou Evropská unie v rámci opatření poskytuje České republice. SZIF se současně řídí nařízeními vlády ČR vydanými k realizaci Společné zemědělské politiky v ČR.

Přehled výdajů SZIF v roce 2005 – k 31.12.2005				(tis. Kč)
Ukazatel	Schválený rozpočet	Změna rozpočtu	Čerpání rozpočtu	Plnění (%)
Přímé platby	13 245 400	18 404 322	12 721 686	69,1
Společná organizace trhu	6 468 421	9 885 397	7 865 031	79,6
Horizontální plán rozvoje venkova	7 070 000	10 778 024	6 071 007	56,3
Ostatní náklady	0	145 663	42 025	28,9
Program SAPARD	666 067	666 067	542 346	81,4
Marketingová podpora	132 000	259 000	181 857	70,2
Správní výdaje	901 055	945 693	913 855	96,6
Výdaje celkem	28 482 943	41 084 166	28 337 807	69,0

Pramen: SZIF

Základem poskytovaných finančních podpor jsou Přímé platby (PP), vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy a Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP), zaměřené na podporu multifunkčního zemědělství včetně zpracování zemědělských produktů a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. Další finanční pomocí jsou tržní opatření Společné organizace trhu (SOT), které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání. SZIF převzal rovněž kontrolu a vedení předvstupního programu SAPARD a nově plní také roli Marketingové agentury při propagaci domácích potravinářských produktů (např. udělování značky KLASA).

Podrobný přehled o výdajích SZIF za rok 2005 – k 31.12.2005				(tis. Kč)
Druh podpory	Z prostředků ČR	Z prostředků EU	Celkem	
I. Přímé platby celkem	2 830 832	9 890 854	12 721 686	
v tom: SAPS	0	6 367 368	6 367 368	
Doplňkové přímé platby (Top-Up)	2 830 832	0	2 830 832	
Doplatek za rok 2004	0	3 523 486	3 523 486	
II. Společná organizace trhu (SOT) celkem	5 784 194	2 080 837	7 865 031	
1) Finanční podpory celkem	37 226	151 263	188 489	
Podpora spotřeby „školního mléka“	30 263	20 632	50 895	
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů	0	38 348	38 348	
Podpora ostatního užití mléka	0	2 795	2 795	
Zlepšování výroby včelařských produktů	6 428	6 428	12 856	
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny	0	34 220	34 220	
Předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny	535	1 604	2 139	
Podpora ovoce a zeleniny ke zpracování	0	15 555	15 555	
Podpora výroby vína	0	6 258	6 258	
Restrukturalizace a přeměna vinic	0	25 423	25 423	
2) Vývozní subvence celkem	0	782 108	782 108	
Vývozní subvence na zpracované výrobky	0	38 570	38 570	
Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	743 538	743 538	

Pokračování tabulky

Druh podpory	Z prostředků ČR	Z prostředků EU	Celkem
3) Dotace a odvody celkem	446 966	128 703	575 669
Doplatek pěstitelům brambor	70 912	0	70 912
Prémie pro výrobce bramborového škrobu	0	23 444	23 444
Výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu	0	2 105	2 105
Odvod finančních dávek z cukru	257 044	0	257 044
Převod finančních dávek z cukru do SV	85 681	0	85 681
Náhrady na cukr pro chemický průmysl	0	39 435	39 435
Podpora výroby MEŘO	33 329	0	33 329
Dotace zpracování lněných a konopných stonků na vlákno	0	68	68
Dotace uměle sušeného krmiva	0	63 651	63 651
4) Intervenční nákupy (IN) celkem	4 016 347	48 259	4 060 606
v tom: IN másla	69 335	2 099	71 434
IN sušeného odstředěného mléka	50 497	830	51 327
IN cukru	405 305	0	405 305
IN obilovin	3 191 017	45 330	3 236 347
Skladování obilovin v zahraničí	294 951	0	294 951
Odvod DPH z prodeje obilovin	5 242	0	5 242
5) Ostatní náklady související se SOT	1 283 655	970 504	2 254 159
III. Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	1 214 821	4 856 186	6 071 007
v tom: Dotace na rok 2005 (LFA)	491 833	1 967 330	2 459 163
Doplatek za rok 2004	722 988	2 888 856	3 611 844
IV. Ostatní náklady	41 577	448	42 025
V. Program SAPARD	80 430	461 916	542 346
VI. Marketingová podpora	181 857	0	181 857
Podpory celkem	10 133 711	17 290 241	27 423 952

Pramen: SZIF

Přímé platby**Přímé platby – jednotná platba na plochu (SAPS)****a) Dofinancování roku 2004**

Z roku 2004 zůstalo nevyřízených 5 508 žádostí s platbou na 1 925 tis. ha. Tyto žádosti byly vypořádány v prvních měsících roku 2005 a žadatelům bylo vyplaceno 108 586 999 EUR, tj. při kurzu 32,44 Kč/EUR celkem 3 523 486 tis. Kč.

b) Přímé platby (SAPS) v roce 2005

V roce 2005 bylo SZIF předloženo 20 251 žádostí na výplatu přímých plateb a to na rozlohu 3 017 tis. ha. V roce 2005 se podařilo realizovat výplatu 14 099 žádostí v celkové hodnotě 215 455 926 EUR. Dle nařízení Komise (ES) č. 1044/2005 byl stanoven pro ČR kurz ve výši 29,553 Kč/EUR. Celkem bylo vyplaceno 6 367 368 tis. Kč. Zbývajících 6 152 žádostí bude proplaceno v prvních měsících roku 2006.

Národní doplňkové platby k přímým podporám (Top-Up)

V souladu s Přístupovou smlouvou EU je novým členským zemím povoleno dorovnávat přímé platby z vlastních zdrojů o 30 % unijní sazby. S ohledem na potřebu cílené podpory u některých komodit, které by byly v systému SAPS výrazněji poškozeny, byly vybrány komodity, které budou cíleně dorovnány v maximálně možné výši.

Přehled komodit podporovaných v rámci Top-Up v roce 2005

Komodita	MJ	Sazba (Kč/MJ)	Počet MJ
Chmel	ha	6 387,50	5 932
Len na vlákno	ha	5 029,30	4 318
Některé plodiny na orné půdě	ha	2 314,90	2 035 641
Bramborový škrob	t	2 960,00	33 660
Přežvýkavci	VDJ	2 006,60	1 030 000

Pramen: SZIF

Na národní doplňkové platby přijal SZIF v roce 2005 celkem 17 233 žádostí. Do konce roku 2005 bylo kladně posouzeno 1 203 žádostí, na které bylo celkově vyplaceno 2 755 525 tis. Kč.

Společná organizace trhu**1. Finanční podpory****a) Podpora spotřeby „školního mléka“**

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1255/1999, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1787/2003, a nařízením Komise (ES) č. 2707/2000, ve znění pozdějších předpisů. Bližší podmínky poskytování podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, stanovuje nařízení vlády ČR č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ve školním roce 2004/2005 bylo do programu zvýšení spotřeby mléka zapojeno 7 zpracovatelů dodávajících podporované mléčné výrobky do škol. Počty škol i počty žáků v těchto školách, kteří využívali možnosti zakoupení těchto výrobků, se v jednotlivých obdobích měnily.

Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2004/2005

Období	Počet škol	Počet žáků	Podíl žáků, kteří výrobky odebírali (%)	Počet dodaných mléčných výrobků (ks)	Celkové dodané množství (kg, l)	Celková výše podpory (tis. Kč)	
						z rozpočtu ČR	z rozpočtu EU
IX.-XII. 04	1 781	633 528	18,69	8 528 994	2 059 060	15 305	10 858
I.-III. 05	2 731	645 449	16,66	5 845 100	1 339 110	10 409	6 864
IV.-VI. 05	2 576	606 278	10,43	4 075 172	911 490	4 549	2 910
Celkem	x	x	15,4	18 449 266	4 309 660	30 263	20 632

Pramen: SZIF

V roce 2005 bylo na „školní mléko“ vyčerpáno celkem 50 895 tis. Kč, z toho z rozpočtu ČR 30 263 tis. Kč a z rozpočtu EU 20 632 tis. Kč.

b) Podpora výroby kaseinu a kaseinátů

Tato podpora se poskytuje na základě nařízení Komise (ES) č. 2921/1990, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb. o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2005 žádal o podporu jeden schválený subjekt. Jeho průměrná měsíční výroba byla v období od ledna do září 220 t kaseinu. V říjnu tento subjekt oznámil ukončení výroby. V roce 2005 byla vyplacena podpora na výrobu kaseinu ve výši 38 348 tis. Kč.

c) Podpora ostatního užití mléka

Poskytování podpory na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi

Tato forma podpory vychází z nařízení Komise (ES) č. 2191/1981 a je v současné době nejvyužívanější podporou z ostatních podpor mlékárenských výrobků. V roce 2005 bylo přijato celkem 166 žádostí neziskových organizací o vystavení Potvrzení. Z tohoto množství bylo 8 žádostí zamítnuto a 58 žádostí schváleno a vydáno 622 kusů Potvrzení na celkové množství 238 358 kg másla. V roce 2005 bylo vyplaceno z rozpočtu EU celkem 1 283 tis. Kč, což odpovídá 41 480 EUR, za dodaných 43 109,75 kg másla neziskovým institucím a organizacím.

Prodej másla za snížené ceny a poskytování příspěvku za smetanu, máslo a koncentrované máslo používané při výrobě těstovin, zmrzliny a dalších potravin

Tento program vychází z NK č. 2571/1997. Během roku 2005 byly přijaty 4 žádosti o registraci podniku a 1 žádost o registraci skladovacích prostor umístěných mimo výrobní areál podniku. Všechny přijaté žádosti byly po předchozí kontrole na místě schváleny. Podmínkou účasti v této formě podpory je úspěšné absolvování výběrového řízení, které probíhá v Bruselu každé druhé a čtvrté úterý v měsíci. V roce 2005 se aktivně do podpory zapojily 2 firmy a celkem se účastnily 15 výběrových řízení, z nichž byly 3 účasti neúspěšné a 12 účastí úspěšných. V roce 2005 bylo přijato 6 žádostí o podporu. Z rozpočtu EU bylo tedy v roce 2005 vyplaceno celkem 1 512 tis. Kč, v přepočtu 50 700 EUR. Podpora byla vyplacena na zpracování 90 tun másla bez značkovacích látek, 15 tun smetany bez značkovacích látek a 15 tun smetany se značkovacími látkami do finálních výrobků specifikovaných dle nařízení Komise.

d) Zlepšování výroby včelařských produktů

Evropská Komise schválila tříletý Český program na zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvedení na trh, který umožňuje poskytování dotací na podporu včelařství. Na vyplácení se podílí EU a ČR rovným dílem. Poskytování v této oblasti se řídí nařízením Komise (ES) č. 917/2004 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 797/2004, o opatřeních v oblasti včelařství a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek při provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelích produktů a jejich uvádění na trh.

Konečný termín pro podávání žádostí je 30. červen. K tomuto datu bylo od Českého svazu včelařů přijato 5 souhrnných žádostí na 5 opatření. Po vyhodnocení doložených podkladů a po ukončení správního řízení byly na jednotlivé podpory vyplaceny následující finanční prostředky (rovným dílem z rozpočtu ČR a z rozpočtu EU) v tis. Kč:

Přehled podpor na zlepšování včelařských produktů v roce 2005		
Opatření	Požadovaná výše (tis. Kč)	Vyplacené podpory (tis. Kč)
Obnova včelstev	5 486	4 734
Racionalizace kočování	4 414	1 309
Rozbory medu	599	111
Boj proti varroáze	10 931	4 800
Technická pomoc	6 132	1 902
Celkem	27 562	12 856

Pramen: SZIF

e) Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny

Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2200/1996, nařízením Komise (ES) č. 1433/2003 a nařízením vlády ČR č. 247/2004 Sb. Veškerá podpora v tomto režimu je realizována ze zdrojů EU. Platby z první poloviny roku 2005 v částce 18 944 tis. Kč se vztahují k výdajům operačních programů realizovaných v roce 2004. V druhé polovině roku 2005 byla vyplacena částka 15 276 tis. Kč, která pokrývala již částečné platby na výdaje operačních programů v roce 2005. V kalendářním roce 2005 tedy SZIF vyplatil celkem 34 220 tis. Kč.

f) Podpora pro předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2200/1996, nařízením Komise (ES) č. 1433/2003 a nařízením vlády ČR č. 247/2004 Sb. Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou. Na podpoře se podílí 25 % členský stát a 75 % jde ze zdrojů EU. V roce 2005 bylo na tuto podporu vyplaceno celkem 2 139 tis. Kč, z toho z rozpočtu EU 1 604 tis. Kč a z rozpočtu ČR 535 tis. Kč.

g) Podpora ovoce a zeleniny ke zpracování

Společnou organizaci trhu s výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny upravuje nařízení Rady (ES) č. 2201/1996. Prováděcí pravidla k tomuto nařízení, týkající se systému podpor v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny, stanovuje nařízení Komise (ES) č. 1535/2003. Pro hospodářský rok 2005/2006 byla pro ČR stanovena podpora pro rajčata dodaná ke zpracování 34,50 EUR/t, pro broskve 47,70 EUR/t a 161,70 EUR/t pro hrušky.

V roce 2005 byla vyplacena podpora na rajčata určená ke zpracování, a to na množství 11 965,927 tun dodané suroviny v hodnotě 412 824,47 EUR, což činí 12 447 tis. Kč. Další vyplacenou položkou byl doplatek podpory z předchozího hospodářského roku 2004/2005 v hodnotě 98 081,8 EUR, tj. 3 108 tis. Kč. Celková podpora činila 15 555 tis. Kč.

h) Podpora výroby vína

Podpory jsou administrovány v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1493/1999, nařízením Komise (ES) 1623/2000 a nařízením vlády ČR č. 245/2004, Sb.

Podpory výroby vína jsou poskytovány na:

- soukromé skladování stolního vína, hroznového moštu, zahuštěného hroznového moštu a rektifikovaného moštového koncentrátu. V roce 2005 nebyla SZIF doručena žádná žádost o podporu,
- užití hroznů, hroznového moštu, zahuštěného hroznového moštu nebo rektifikovaného moštového koncentrátu (1. výroba hroznové šťávy, 2. zvýšení obsahu alkoholu ve vinařských produktech). V roce 2005 bylo na SZIF doručeno 5 žádostí o podporu na užití rektifikovaného moštového koncentrátu ke zvýšení obsahu alkoholu ve vinařských produktech. Na celkové množství 1715,32 hl dovezeného rektifikovaného moštového koncentrátu vyplatil SZIF v roce 2005 z rozpočtu EU celkem 196 611,53 EUR, tj. 6 258 tis. Kč,
- podporu destilace (v roce 2005 nebyla SZIF tato podpora realizována).

i) Restrukturalizace a přeměna vinic

Podpora vychází z těchto předpisů: nařízení Rady (ES) č. 1493/1999, o společné organizaci trhu s vínem, nařízení Rady (ES) č. 2585/2001, kterým se mění nařízení (ES) č. 1493/1999, o společné organizaci trhu s vínem, nařízení Komise (ES) č. 1389/2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 1227/2000, stanovující prováděcí pravidla nařízení Rady (ES) č. 1493/1999, týkající se společné organizace trhu s vínem, pokud jde o výrobní potenciál, nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, vyhláška č. 324/2004 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí, včetně jejich územního vymezení.

Do hlášení zaslané EU dne 10. července 2005 MZe nezahrnulo odvolání, která nebyla vyřízena, i když SZIF na toto upozorňoval. Poté došlo k uznání sporných odvolání v autoremeduře SZIF a navýšení proplacených prostředků na restrukturalizaci a přeměnu vinic o 897 tis. Kč. Celkem byla na restrukturalizaci a přeměnu vinic poskytnuta z rozpočtu EU podpora na 279,08 ha v celkovém objemu 25 423 tis. Kč.

2. Vývozní subvence

a) Vývozní subvence na zpracované výrobky

Vývozní subvence se poskytovaly na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Výši sazby vývozní subvence vyhláší Evropská Komise v úředním věstníku EU přibližně každý měsíc, u některých základních výrobků častěji (mléko a cukr), u některých po delší době (vejce). Výše subvence se stanoví na 100 kg základního výrobku.

Vývozní subvence jsou čerpány pouze z prostředků EU. V roce 2005 bylo na zpracované výrobky neuvedené v příloze I. Smlouvy vyplaceno 38 570 tis. Kč.

b) Vývozní subvence na nezpracované výrobky

Vývozní subvence jsou čerpány pouze z prostředků EU. Sazba vývozní subvence u jednotlivých komodit se v průběhu roku mění, je v daných intervalech stanovována EK a publikována v Úředním věstníku.

Přehled vývozních subvencí v roce 2005	
Komodita	Vyplacená subvence (tis. Kč)
Máslo	201 851
Máslový tuk	8 049
Sušené odtučněné mléko	152 628
Sušené plnotučné mléko	82 966
Kondensované mléko	247 131
Sýr	1 084
Ostatní mléčné výrobky	4 556
Mléko a mléčné výrobky celkem	698 265
Hovězí maso	14 346
Vejce	475
Obiloviny	1 159
Cukr	29 145
Vepřové maso	148
Celkem vyplaceno	743 538

Pramen: SZIF

3. Dotace a odvody

a) Doplatek pěstitelům brambor

V souvislosti s přímými platbami přijala ČR systém zjednodušené platby na plochu zemědělské půdy (SAPS), ve kterém byly přímé platby poskytované ze zdrojů EU pro rok 2004 ve výši 25 % a pro rok 2005 ve výši 30 % rozděleny na celkovou zemědělskou plochu bez ohledu na plodiny, kterých se týká přímá platba v rámci SZP EU.

Na základě Přístupové smlouvy mezi ČR a EU doplatila Česká republika z národních zdrojů v odvětví bramborového škrobu přímé platby do 100 % úrovně přímých plateb v EU. Doplnkové národní platby pěstitelům brambor určené k výrobě bramborového škrobu byly v hospodářském roce 2004/2005 a 2005/2006 vypláceny SZIF v souladu s nařízením vlády ČR č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění pozdějších předpisů. Sazby plateb pro Českou republiku byly vypočteny na základě rozhodnutí Komise (ES) ze dne 29.6.2004 pro hospodářský rok 2004/2005 a rozhodnutí Komise (ES) ze dne 27.5.2005 pro hospodářský rok 2005/2006.

Původně plánovaná částka 110 000 tis. Kč nebyla vyčerpána, jelikož podle nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může výrobce žádat o doplatek přímé platby pěstitelům brambor v průběhu hospodářského, nikoliv kalendářního roku. Celkem byla v roce 2005 vyplacena z rozpočtu ČR částka 70 912 tis. Kč na množství 104 553 tun brambor.

b) Prémie pro výrobce bramborového škrobu

Výrobní prémie pro výrobce bramborového škrobu je uvedena v příloze II nařízení Komise (ES) č. 2235/2003. Její výše je stanovena na 22,25 EUR/t bramborového škrobu. Národní produkční kvóta bramborového škrobu pro hospodářský rok 2004/2005 činila 33 660 tun. Celkem bylo v roce 2005 vyplaceno z rozpočtu EU 744 641 EUR, tj. 23 444 tis. Kč na 33 467 tun bramborového škrobu.

c) Výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu

Výrobní náhrada je v EU vyplácena na 1 tunu zpracovaného škrobu na základě nařízení Komise (ES) č. 1722/93. Jedná se o škrob bramborový, pšeničný a kukuřičný. Výše sazby za tunu škrobu se v průběhu roku mění. Celkem bylo v roce 2005 vyplaceno z rozpočtu EU 2 105 tis. Kč na množství 5 735 tun škrobu.

d) Odvod finančních dávek z cukru

Výběr výrobních dávek z cukru provádí členské státy EU dle nařízení Rady č. 1260/2001, o společné organizaci trhů v odvětví cukru a nařízení Komise č. 1686/2005, kterým se pro hospodářský rok 2005/2006 stanoví částky na dávky z výroby a koeficient doplňkové dávky v odvětví cukru. Odpovědnost SZIF za výběr dávek z cukru je stanovena zákonem č. 256/2000 Sb., o SZIF, v platném znění.

Dávky odvádí každý držitel kvóty a to za veškerá množství cukru, která v daném hospodářském roce vyrobil v kvótě. Platí jednak základní dávku, která činí 2 % intervenční ceny a vztahuje se na cukr A i B, a jednak tzv. dávku B, která činí maximálně 37,5 % intervenční ceny a platí se za vyrobený cukr B. Výběr probíhá ve dvou fázích ve formě zálohy a doplatku.

Záloha je každý hospodářský rok stanovena v termínu do 1. dubna. SZIF je povinen odvést dávky do 1. června na účet MF. Odváděná částka je snížena o náklady spojené s výběrem dávek (článek 2 odst. 3 rozhodnutí Rady (ES, EURATOM) č. 597/2000) tzn. o 25 %. Obdobný postup je uplatněn i při výběru doplatku. Evropská komise stanoví jeho výši do 15. října. Termín pro uhrazení částky na účet MF je 15. prosince.

Podle údajů zaslaných producenty cukru na SZIF činila v roce 2005 konečná výroba v ČR 441 209 tun cukru A a 13 653 tun cukru B, celkem tedy 454 862 tun kvótovaného cukru. Celková výše základní dávky (zálohy vč. doplatku) činila 269 792 tis. Kč.

Článek 16 odst. 1 a 2 nařízení Komise (ES) č. 1260/2001 stanoví, že doplňková dávka se vybírá, pokud celková ztráta zjištěná podle čl. 15 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení není plně pokryta příjmy ze základních dávek z výroby i dávky B. Tato doplňková dávka se stanoví tak, že celková částka, která se uhradí jako dávka z výroby za daný hospodářský rok se vynásobí koeficientem, který vyjadřuje (v rámci celé EU) poměr mezi celkovou ztrátou a výnosy z dávek ze základní výroby a dávek B sni-

žený o I. Pro hospodářský rok 2004/05 byl koeficient pro výpočet doplňkové dávky stanovený pro Českou republiku na 0,27033. Objem doplňkové dávky činil 72 933 tis. Kč.

Celkem bylo na dávkách z cukru vybráno 342 725 tis. Kč, z toho bylo 75 % tj. 257 044 tis. Kč odvedeno na účet MF a zbývajících 25 %, tj. 85 681 tis. Kč bylo převedeno do správních výdajů SZIF.

e) Výrobní náhrady na cukr pro chemický průmysl

Prováděcím předpisem pro vyplácení výrobních náhrad pro cukr použitý v chemickém průmyslu je nařízení Komise (ES) č. 1265/2001 a nařízení vlády ČR č. 364/2004 Sb. v platném znění (§ 12). Vzhledem k tomu, že výše zmíněné nařízení Komise začalo pro nové členské státy včetně České republiky platit od 1.7.2004, mohli zájemci o tuto podporu žádat SZIF až od tohoto data a poté, kdy byli zaregistrováni SZIF.

Registrovaní výrobci mohli požádat o vydání tzv. osvědčení o výrobní náhradě, které je při splnění veškerých podmínek stanovených uvedenými nařízeními, opravňuje k získání výrobní náhrady. Během doby platnosti registrovaný výrobce a současně držitel osvědčení informuje SZIF o předběžných a uskutečněných dodávkách základního produktu či meziproduktu a zpracovaných množstvích základních produktů (cukru, izoglukóza) a meziproduktu (invertní sirup). Po kontrole poskytnutých údajů je výrobní náhrada vyplacena. Výše sazby výrobní náhrady pro cukr použitý v chemickém průmyslu je stanovována EK pro každý měsíc odlišně, pro rok 2005 byla sazba stanovena v rozmezí od 31,325 do 38,829 EUR na 100 kg bílého cukru.

V roce 2005 byla z rozpočtu EU vyplacena výrobní náhrada ve výši 39 435 tis. Kč na 3 391,33 t cukru a 204,21 t izoglukózy.

f) Podpora výroby methylesteru z řepkového oleje (MEŘO)

Dle nařízení vlády ČR č. 148/2005 Sb. a č. 418/2005 Sb., poskytuje SZIF dotaci na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu methylesteru řepkového oleje (MEŘO) zpracovaného na směsné palivo s obsahem min. 31% objemových MEŘO pro zpracovatelské období od 1.7.2005 do 31.12.2005. Dotace je poskytována na základě žadatelem prokázané výroby, nebo prodeje MEŘO, zpracovaného na směsné palivo. Pro zpracovatelské období 2005 obdrželo 14 žadatelů kladné rozhodnutí o poskytnutí dotace, avšak pouze 8 žadatelů prokázalo výrobu nebo prodej MEŘO a tuto dotaci využilo. Nařízením vlády ČR je určeno celkové maximální dotované množství pro všechny žadatele na 50 000 tun methylesteru řepkového oleje na celé zpracovatelské období. Výše dotace je stanovena na 7 000 Kč/t MEŘO pro období červenec – srpen a novelou č. 418/2005 Sb. pak snížena na 3 680 Kč/t MEŘO pro období listopad – prosinec 2005.

V roce 2005 byla vyplacena finanční podpora na nepotravinářské užití řepky olejné ve výši celkem 11 251 tis. Kč a platba výrobcí MEŘO z minulých let ve výši 22 078 tis. Kč. Celkem byla v roce 2005 vyplacena z prostředků ČR částka 33 329 tis. Kč.

g) Dotace zpracování lněných a konopných stonků na vlákno

V roce 2005 byla za hospodářský rok 2004/2005 poskytnuta 80 % záloha na podporu na zpracování lněných a konopných vláken a to v těchto objemech:

- 8,124 tun dlouhého lněného vlákna v částce 1 039,872 EUR = 31 715,10 Kč,
- 16,374 tun krátkého lněného vlákna v částce 1 178,928 EUR = 35 956,10 Kč.

Celkem tedy bylo v roce 2005 z rozpočtu EU vyplaceno na podporách na zpracování lněných konopných vláken cca 68 tis. Kč.

h) Dotace uměle sušeného krmiva

Hospodářský rok začíná 1. dubna a končí 31. března roku následujícího. Sazba dotace pro hospodářský rok 2004/2005 byla snížena komisí EU na 64,36 EUR/t uměle sušeného krmiva, sazba dotace pro hospodářský rok 2005/2006 byla stanovena komisí EU na 33 EUR/t. Dotace je poskytována na 1 tunu uměle sušeného krmiva, které opustilo zpracovatelský podnik. Národní garantované množství pro ČR na krmiva sušená umělým teplem je 27 942 tun (v případě překročení tohoto garantovaného množství se snižuje pro příští rok stanovená sazba). Za kalendářní rok 2005 bylo vyplaceno z rozpočtu EU celkem 63 651 tis. Kč na krmiva sušená umělým teplem.

4. Intervenční nákupy (IN) a související náklady**a) IN másla a sušeného odstředěného mléka**

Intervenční nákup másla vychází z nařízení Komise č. 2771/1999 a je vyhlášován v případě, že tržní cena másla klesne pod 92 % intervenční ceny. V případě, že je IN zahájen, intervenční agentura nakupuje máslo od subjektů prostřednictvím jejich nabídek másla k intervenčnímu nákupu za 90 % intervenční ceny. Intervenční cenu stanovuje Evropská komise vždy od 1. července kalendářního roku do 30. června následujícího roku.

Evropská komise vyhlásila intervenční nákup másla pro ČR nařízením Komise (ES) č. 544/2005, ze dne 9.4.2005. V době od 21.4. do 30.6.2005 přijal SZIF 26 nabídek od třech subjektů na celkové množství 795,1 t másla. Hodnota skladovaného másla je 69 335 tis. Kč vč. DPH. Toto množství je skladováno ve dvou intervenčních skladech.

Intervenční nákup sušeného odstředěného mléka (SOM) je zahájen Evropskou komisí vždy k 1. březnu kalendářního roku. V tomto případě se nepřihlíží k výši tržní ceny a SOM se nakupuje za intervenční cenu. Intervenční cenu stanovuje Evropská komise stejně jako je tomu u másla vždy od 1. července kalendářního roku do 30. června následujícího roku. V době od 18. března do 12. května 2005 přijal SZIF sedm nabídek od jednoho subjektu na celkové množství 820 tun SOM. Hodnota skladovaného SOM k 30.9.2005 činila 50 497 tis. Kč vč. DPH. Toto množství bylo skladováno ve dvou intervenčních skladech.

Skladování intervenčních zásob másla a SOM je v České republice zajištěno prostřednictvím intervenčních skladů, které jsou vybírány na základě výběrových řízení. SZIF uzavřel smlouvu na skladování másla s pěti sklady s celkovou kapacitou 8 950 tun a se dvěma sklady na skladování SOM s celkovou kapacitou 2 850 tun.

Náklady na skladování másla od dubna 2005 do prosince 2005 (795,1 t) činily 2 099 tis. Kč. a náklady na skladování SOM od března 2005 do října 2005 (820 t) činily 830 tis. Kč. Celkem bylo v tomto období čtyřem skladovatelům vyplaceno za skladování másla a sušeného odstředěného mléka částka 2 929 tis. Kč. Skladování sušeného odstředěného mléka bylo ukončeno prodejem celého množství, skladování másla nadále pokračuje.

Intervenční prodej SOM se uskutečňuje prostřednictvím nabídek do výběrového řízení. V ČR byl zahájen intervenční prodej nařízením Komise č. 1195/2005 ze dne 25.7.2005. Od zahájení prodeje se v rámci ČR uskutečnila čtyři kola výběrových řízení. V prvních třech kolech nebyl vybrán žádný subjekt, ve čtvrtém kole výběrového řízení z 27.9.2005 byl vybrán 1 zahraniční subjekt, který nabídl částku 189 EUR/100 kg. Tomuto subjektu bylo prodáno celé množství SOM, tj. 820 tun a tržby činily 45 829 tis. Kč. Minimální cena vyhlášená EK byla v tomto výběrovém řízení stanovena na 188 EUR/100 kg. Vyskladnění tohoto množství se uskutečnilo od 20.10. do 1.11.2005. V současné době se v intervenčních skladech SZIF žádné SOM nenachází.

b) IN cukru

Na základě nařízení Komise (ES) č. 1262/2001 ze dne 27. června 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/2001, pokud jde o nákup a prodej cukru intervenčními agenturami a na základě nařízení Komise (ES) č. 1260/2001, o společné organizaci trhů v odvětví cukru, byla dne 17.6.2005 zahájena administrace režimu intervenčního nákupu a skladování cukru výběrovým řízením na intervenční sklady. Intervenční cena byla stanovena ve výši 631,9 EUR/t. Cena je upravována o srážky za kvalitativní parametry cukru u III. a IV. jakostní třídy. Do 31. prosince 2005 bylo zkontrolováno a převzato 20 808,575 tun cukru v celkové hodnotě 404 528 tis. Kč.

Náklady na naskladnění při sazbě 23 Kč/t činily celkem 356 tis. Kč a náklady na skladování při sazbě 40 Kč/t činily 421 tis. Kč. Náklady na naskladnění a skladování cukru do konce roku 2005 se týkaly cukru převzatého v měsíci listopadu, tj. 13 000 tun a činily celkem 777 tis. Kč. Celkové náklady na IN cukru v roce 2005 činily 405 305 tis. Kč.

c) IN obilovin

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1784/2003, o společné organizaci trhu obilovin, kterým jsou stanoveny zejména druhy intervenčně nakupovaných obilovin, výše intervenční ceny a výše měsíčních kompenzačních příplatků za skladování obilovin a dále na základě aktuálního znění nařízení Komise (ES) č. 824/2000, kterým se stanoví postupy přejímání obilovin intervenčními agenturami, včetně příplatků a srážek z intervenční ceny, byl v ČR realizován intervenční nákup pšenice, ječmene a kukuřice. Prodej intervenčně nakoupených obilovin byl realizován dle aktuálního znění nařízení Komise (ES) č. 2131/93, kterým se stanoví postupy a podmínky pro uvedení obilovin ze zásob intervenčních agentur do prodeje. SZIF realizoval intervenční nákup a prodej obilovin v souladu se zákonem č. 256/2000 Sb., o SZIF, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s nařízením vlády ČR č. 180/2004 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční cena v zemích EU je stanovena na 101,31 EUR/t obiloviny, tj. 3 207 Kč/t, přičemž je od měsíce listopadu zvyšována o kompenzační příplatek za skladování ve výši 0,46 EUR/t/měsíc, tj. o 14,60 Kč/t. Dále může být intervenční cena upravena o příplatky a srážky za kvalitativní parametry obilovin a náklady na přepravu dle vzájemné polohy nabízejícího skladu, intervenčního skladu a intervenčního centra a náklad na vyskladnění z nabízejícího skladu. Přepočítací kurz byl pro kalkulaci nákupních cen použit ve výši 31,66 Kč/EUR, což je výše přepočítacího kurzu pevně stanovená v e-Fauditu pro čerpání finančních prostředků ČR z EU, z EAGGF, ve finančním roce 2005.

Intervenční nákup obilovin v hospodářském roce 2004/2005

SZIF v rámci intervenčních nákupů v roce 2005 nakoupil celkem 887 tis. tun obilovin, z toho 784 tis. tun pšenice, 83 tis. tun ječmene a 19 tis. tun kukuřice. Za tento intervenční nákup obilovin převzatých od prosince 2004 do července 2005 bylo zaplaceno celkem 2 869 667 tis. Kč. Finanční prostředky byly zajištěny z bankovního úvěru, přičemž jde o náklad, který je z části hrazen finančními prostředky získanými z následného prodeje intervenčních zásob, z části z rozpočtu EU a z části z rozpočtu ČR. Úroky z bankovního úvěru byly hrazeny do výše 2,2 % paušální sazby z prostředků EU, a to ze záruční sekce EAGGF.

SZIF stanovil „Smlouvami o skladování“ náklady na naskladnění s pohybem i bez pohybu zboží 70 Kč/t, náklady na vyskladnění s pohybem či bez pohybu zboží 70 Kč/t a náklady na skladování 35 Kč/t/měsíc (všechny sazby + 19 % DPH). Za účelem zajištění dostatečných skladových kapacit pro nákup intervenčních zásob obilovin v hospodářském roce 2004/2005 a současně ve snaze zabránit vícenákladům spojeným s přeskladem intervenčních zásob do zahraničí uzavíral SZIF od května 2005 „Dodatky ke smlouvám o skladování“, kterými byly strategické

kým skladujícím subjektům navýšeny ceny za skladování tohoto zboží, které nově nakoupí na sklad, o 15,- Kč/t/měsíc.

Vzhledem k bezpodmínečné nutnosti zajistit intervenční nákup obilovin v souladu s pravidly EU a vykoupit tak veškeré nabízené obiloviny do intervenčního nákupu přistoupil SZIF k uzavírání „Krátkodobých smluv o skladování“ u prvovýrobců. SZIF stanovil těmito smlouvami náklady na naskladnění s pohybem i bez pohybu zboží ve výši 70 Kč/t, náklady na vyskladnění s pohybem či bez pohybu zboží 70 Kč/t, náklady na skladování 50 Kč/t/měsíc (vše + 19 % DPH) a garantoval úhradu nákladů spojených s přepravou přeskladňovaných zásob v rámci ČR

Celkový náklad na naskladnění, skladování a vyskladnění obilovin nakoupených během hospodářského roku 2004/2005 činil do 31. prosince 2005 celkem 321 350 tis. Kč. Rozdíly mezi sazbami za služby prováděné na základě Smluv o skladování a paušálními sazbami za služby spojené se skladováním hrazené Komisí (ES) byly hrazeny z prostředků státního rozpočtu ČR. Celkový náklad na přepravu obilovin do vývozního místa při prodeji činil 45 330 tis. Kč.

Intervenční nákup obilovin v hospodářském roce 2005/2006

Od 1. listopadu do 31. prosince 2005 převzal SZIF celkem 67 tis. tun obilovin, z toho 41 tis. tun pšenice, 13 tis. tun ječmene a 13 tis. tun kukuřice. Úhrada nákladu spojeného s naskladněním a skladováním obilovin nebyla do konce roku 2005 provedena. Čerpání potřebných finančních prostředků proběhne na počátku rozpočtového roku 2006.

Celkem bylo na intervenční nákup obilovin vynaloženo 3 236 347 tis. Kč.

Tržby z prodeje obilovin

Celkové tržby z prodeje 681 tis. tun obilovin, z toho 664 tis. tun pšenice a 17 tis. tun ječmene při průměrné ceně 95 EUR/t obiloviny, tj. 2 755,- Kč/t, činily 1 878 507 tis. Kč. Tyto tržby jsou převáděny na úhradu bankovního úvěru, přičemž rozdíl vzniklý mezi nákupní a prodejní cenou je z části hrazen z rozpočtu EU a z části z rozpočtu ČR. Z tržeb za prodej obilovin SZIF odvedl DPH v celkové výši 5 242 tis. Kč.

d) Skladování obilovin v zahraničí:

Vzhledem k nedostatku skladovacích kapacit pro intervenčně nakupované obiloviny v hospodářském roce 2004/2005 a nutnosti uvolnění stávajících naplněných skladovacích kapacit pro skladování obilovin v hospodářském roce 2005/2006 bylo se souhlasem EU zajištěno skladování obilovin v zahraničí.

SZIF se zahraničními skladujícími subjekty uzavřel na základě výběrového řízení, jehož součástí byla nabídka cen za služby spojené s naskladněním, skladováním a vyskladněním, „Smlouvy o skladování“ s individuálními cenami daných služeb.

Smlouva o skladování v Německu stanovila náklad na naskladnění s pohybem i bez pohybu zboží v průměru 6,- EUR/t + 7 % DPH, náklad na vyskladnění s pohybem či bez pohybu zboží 6,- EUR/t + 7 % DPH a náklad na skladování v hodnotě 2,- EUR/t + 7 % DPH.

Smlouvy o skladování v Belgii stanovily náklad na naskladnění s pohybem i bez pohybu zboží v průměru v hodnotě 2,12 EUR/t + 6 % DPH, náklad na vyskladnění s pohybem či bez pohybu zboží 1,8 EUR/t + 6 % DPH a náklad na skladování v hodnotě 1,5 EUR/t + 6 % DPH.

Náklad za naskladnění byl hrazen z rozpočtu ČR, náklad za vyskladnění byl ve výši 1,88 EUR/t hrazen paušální sazbou z prostředků EU a zbývající část nákladu byla hrazena z rozpočtu ČR. Náklad na skladování byl ve finančním roce 2005 hrazen ve výši 1,26 EUR/t a ve finančním roce 2006 byl

hrazen ve výši 1,35 EUR/t jako paušální sazba z prostředků EU, zbývající část nákladu byla hrazena z rozpočtu ČR.

Náklady za vyskladnění ze skladů v ČR a naskladnění ve skladech v Německu a Belgii SZIF uhradil z prostředků státního rozpočtu ČR celkem 37 146 tis. Kč. Náklady za skladování a vyskladnění obilovin ve skladech v Německu a Belgii činil celkem 32 243 tis. Kč. Celkové skladovací náklady v zahraničí činily tedy 69 389 tis. Kč.

Rozdíly mezi sazbami za služby prováděné na základě Smluv o skladování na účet SZIF a paušálními sazbami za služby spojené se skladováním hrazené Komisí (ES) byly hrazeny z prostředků státního rozpočtu ČR.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 1055/77 bylo dle rozhodnutí Komise (ES) č. 1701 přeskladněno 55 tis. tun intervenčně nakoupené pšenice z ČR do Německa (Brake), přeskladnění bylo dokončeno v červenci 2005. EU přispěla na toto přeskladnění částkou 21,09 EUR/t, což odpovídá 93,7 % skutečných přepravních nákladů při průměrné ceně přepravních nákladů 22,5 EUR/t.

Dále bylo na základě rozhodnutí Komise (ES) č. 1905 přeskladněno 187 tis. tun intervenčně nakoupených obilovin z ČR do Belgie (Antverpy a Gent), z toho 105 tis. tun pšenice, 55 tis. tun ječmene a 27 tis. tun kukuřice. Přeskladnění bylo dokončeno v listopadu 2005. EU přispěla na toto přeskladnění částkou 23,51 EUR/t, což odpovídá 78,4 % skutečných přepravních nákladů při průměrné ceně přepravních nákladů 30,- EUR/t.

Náklady za přepravu celkem 242 tis. tun obilovin z ČR do skladů v Německu a Belgii, včetně úhrady nákladů na úřední vážení při přepravě, činily celkem 225 562 tis. Kč vč. DPH.

Celkový náklad na vyskladnění, přepravu, naskladnění, skladování a vyskladnění obilovin skladovaných v zahraničí činil do 31. prosince 2005 celkem 294 951 tis. Kč vč. DPH.

5. Ostatní náklady související se SOT

V rámci ostatních nákladů souvisejících se společnou organizací trhu jde o splacení jednak překlenovacích úvěrů na předfinancování SOTů z EU (časový rozdíl mezi vyplacením finančních prostředků a jejich uhrazením z rozpočtu EU), jednak o splacení úvěrů na intervenční nákupy z tržeb za jejich prodej. Celkem byly splaceny úvěry v hodnotě 2 254 159 tis. Kč.

Horizontální plán rozvoje venkova

Ve smyslu nařízení Komise (ES) č. 27/2004 je u nových členských zemí EU uplatňován finanční tzv. model N+2. Prakticky to znamená, že prostředky alokované na rok 2005 v rámci jednotlivých opatření HRDP mohou být čerpány až do roku 2007.

V roce 2005 bylo podáno 19 078 žádostí o poskytnutí dotace za celé HRDP, z toho na „Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními“ 9 102 žádostí, na „Agroenvironmentální opatření“ 9 282 žádostí a na „Lesnictví“ 694 žádostí. Dále bylo u opatření „Předčasné ukončení zemědělské činnosti“ přijato 319 žádostí o zařazení do programu a u opatření „Zakládání skupin výrobců“ 58 žádostí o zařazení.

V roce 2005 byla vyplácena dotace jednak za žádosti z roku 2004 „Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními“ (LFA), „Agroenvironmentální opatření“ (AEO) a opatření „Lesnictví“ (LES). Dále byla v roce 2005 vyplácena část žádostí za rok 2005 u opatření „Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními“. Opatření „Technická pomoc“ nebylo dosud spuštěno. Ostatní žádosti budou propláceny v roce 2006. V roce 2005 bylo na HRDP vyplaceno celkem 6 071 007 tis. Kč, jak je zřejmé z následující tabulky.

Vyplacené finanční prostředky z HRDP v roce 2005 (tis. Kč)

Opatření	Počet příjemců	Finanční prostředky		
		EU	ČR	Celkem
LFA (žádosti z roku 2004)	1 325	518 320	129 579	647 899
LFA (žádosti z roku 2005)	7 059	1 967 330	491 833	2 459 163
AEO (žádosti z roku 2004)	7 990	2 341 734	586 209	2 927 943
LES (žádosti z roku 2004)	286	28 802	7 200	36 002
Celkem	16 660	4 856 186	1 214 821	6 071 007

Pramen: SZIF

Program SAPARD

Program SAPARD byl jedním z předvstupních nástrojů Evropské unie a byl zaměřen na priority Společné zemědělské politiky a rozvoj venkova. Program vychází z nařízení Rady (ES) č. 1268/1999, ze dne 21.6.1999, o podpoře Společenství na předvstupní opatření pro zemědělství a rozvoj venkova v kandidátských zemích střední a východní Evropy. Při jeho realizaci jsou používány administrativní postupy a kontrolní mechanismy, které jsou praktikovány v členských zemích EU a které jsou zakotveny v Operačním manuálu pro program SAPARD.

Finanční rámec pro tento program je dán finanční tabulkou, která je přílohou rozhodnutí Komise (ES) č. 3105 v konečném znění ze dne 26. října 2000. Tato finanční tabulka byla nahrazena rozhodnutím Komise ze dne 23.12.2005 podle návrhu České republiky, aby bylo zajištěno plné využití finančních prostředků z EU na jednotlivá opatření programu SAPARD, která stanoví základní programový dokument „Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000 – 2006“.

Plán je rozdělen na tyto priority a opatření:

Priorita 1 Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství

- Opatření 1.1 Investice do zemědělského majetku
- Opatření 1.2 Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu
- Opatření 1.3 Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, kvalitu potravin a ochranu spotřebitele
- Opatření 1.4 Meliorace a pozemkové úpravy

Priorita 2 – Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí

- Opatření 2.1 Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury
- Opatření 2.2 Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů
- Opatření 2.3 Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny

Priorita 3 – Příprava podmínek pro plné využití programu

- Opatření 3.1 Zlepšování profesního vzdělávání
- Opatření 3.2 Technická pomoc.

Příjem žádostí na finanční pomoc z programu SAPARD byl ukončen v roce 2003 s tím, že realizace projektů a jejich proplacení bude ukončeno v roce 2006. Shora uvedenou změnou alokace finančních prostředků na jednotlivá opatření však bylo možno vyčerpat veškeré finanční prostředky určené na program SAPARD do konce listopadu 2005. V roce 2005 probíhalo čerpání finančních prostředků podle opatření programu SAPARD (včetně projektů proplácených z HRDP) následovně:

Přehled o čerpání finančních prostředků dle jednotlivých opatření programu SAPARD (v tis. Kč)							
Opatření	Počet proplacených žádostí	Finanční prostředky					
		EU	MZe	MMR	SZIF	Jiné národní zdroje	Celkem
I.1.	28	44 021	14 517	0	58 538	0	58 538
I.2.	31	72 310	24 103	0	96 413	0	96 413
I.3.	20	27 712	9 238	0	36 950	0	36 950
I.4.	40	95 439	0	0	95 439	31 813	127 223
2.1.	28	180 520	0	18 674	199 194	40 962	240 156
2.2.	11	33 488	0	11 163	44 651	0	44 651
2.3.	25	3 552	1 184	0	4 736	0	4 736
3.1.	12	4 653	1 551	0	6 204	0	6 204
3.2.	3	221	0	0	221	55	276
Celkem	198	461 916	50 593	29 837	542 346	72 830	615 176

Pramen: SZIF

Poznámka: Jiné národní zdroje u projektů opatření I.4 a 3.2 představují finanční prostředky pro předfinancování projektů z rozpočtové kapitoly MZe, neboť se jedná o příjemce pomoci – organizační složku státu, tzn. útvary MZe (odborní zemědělských agentur a pozemkových úřadů a odbor řídicí orgán OP). U opatření 2.1 se jedná o regionální zdroje.

Marketingová podpora

V roce 2005 byla činnost marketingu SZIF, na základě přijaté strategie, zaměřena zejména na následující propagační akce a metody:

a) Mediální propagační kampaň:

- billboardová kampaň a city light vitríny propagující národní značku KLASA a tuzemské potravinářské produkty (města, hraniční přechody, výrobní závody, apod.)
- doprovodná mediální kampaň v centrálních médiích a v rozhlasu, doplňující akce obchodní podpory v obchodních řetězcích
- televizní spot on air (6 variant TV spotu – 1x30 sekund), ČT I, TV Nova, Galaxie Spot, TV Spektrum, TV Prima
- seriál na ČT I „Vaříme česky“, propagující suroviny označené značkou KLASA
- inzerce ve specializovaných potravinářských médiích
- internetová kampaň zaměřená na odborníky
- podpora sportu (tenisové turnaje, skokové závody koní, dostihy v Chuchli)
- rozsáhlejší akce Odboru pro marketing byly provázeny reklamními akcemi v regionálních médiích
- telefonní budky, nákupní vozíky, big boardy
- hyper cubes
- výroba a provoz www stránek eklasa.cz
- spolupráce s Národním zemědělským muzeem

b) Výstavnictví a podpora prodeje:

- ochutnávky potravin se značkou KLASA v České republice
- prezentace potravin se značkou KLASA v zahraničí
- regionální eventy pro veřejnost
- setkání producentů v regionech
- výstavy s prezentací značky KLASA

c) Obchodní podpora:

- umístění značky KLASA na výrobcích. Do konce roku 2005 bylo národní značkou KLASA oceněno 852 výrobků od 143 výrobců. Byla též provedena výrazná změna pravidel udělování národní značky posilující kvality, které má značka prezentovat.
- akce obchodní podpory v obchodních domech
- vybrané akce na podporu exportu v zahraničí

d) Public Relations:

- tiskové zprávy, PR články, media relations, presspack pro novináře (v průběhu celé kampaně)
- PR v souvislosti s jednotlivými výstavami (tiskové konference, tiskové zprávy)
- PR podpora v souvislosti s ostatními nástroji podpory značky – např. při ochutnávkách v marketech, při zahájení nadlinkové kampaně apod.
- spotřebitelská soutěž v rádiích a magazínech
- elektronický bulletin KLASA – noviny pro novináře a držitele značky KLASA
- PR články v odborných médiích (Potravinářský zpravodaj, Potravinářská revue apod.)
- podpora při kontaktech s ostatními skupinami osob, které se zajímají o značku KLASA (s Potravinářskou komorou, se spotřebiteli, kteří píší dotazy do SZIF, drobné projekty ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství apod.)
- speciální produkty – např. vydání kuchařky „Česká kuchyně je KLASA“, propagace značky v rámci ocenění „Obchodník roku 2005“ (komunikace s obchodníky) apod.

e) Marketingové průzkumy:

Odbor pro marketing zajistil tržní manuály pro podniky potravinářského průmyslu a pro agrární obchod. Manuály dávají přehled zejména o rámcových ekonomických podmínkách jednotlivých trhů, analyzují stav a trendy ve výrobě, spotřebě a exportu potravinářských komodit, popisují strukturu maloobchodu, analyzují rozvoj agrárního obchodu v dané zemi atd. Uvedené činnosti marketingové podpory si vyžádaly finanční prostředky z rozpočtu SZIF ve výši 181 857 tis. Kč.

PODPŮRNÝ A GARANČNÍ ROLNICKÝ A LESNICKÝ FOND

V roce 2005 byly poskytovány podpory na základě následujících programů:

Vyrovnaní úrokového zatížení – Cílem programu je vyrovnat rozdíl úrokového zatížení úvěrů poskytovaných do zemědělství ve srovnání s ostatními odvětvími ekonomiky.

Investice – Cílem programu, který je složen z jednotlivých podprogramů, je podpořit rozvoj perspektivních podnikatelských subjektů v odvětví.

- *Zemědělec* – Cílem podprogramu je zejména vytvořit předpoklady pro rozvoj perspektivních zemědělců-prvovýrobců a usnadnit investiční obnovu lesa.
- *Zpracovatel* – Cílem podprogramu je vytvořit rozvoj konkurenceschopných zpracovatelských organizací.
- *Odbytová organizace* – Cílem podprogramu je podpořit vybudování a rozvoj odbytových organizací
- *Hygiena* – Cílem podprogramu je zajištění veterinárních a hygienických podmínek provozů, zpracovávajících živočišné a rostlinné produkty tak, aby tyto provozy odpovídaly příslušným hygienickým a veterinárním předpisům ČR i EU.
- *Půda* – Cílem podprogramu je podpořit nákup nestátní zemědělské a omezeně lesní půdy, včetně trvalých porostů.

Mládí – Cílem programu je usnadnit zahájení a rozvoj zemědělské výroby na bázi rodinných subjektů pro mladé podnikatele a mladé rodiny do 40 let.

Kromě výše uvedených programů poskytoval PGRLF, a.s. finanční podporu z vlastních zdrojů na program Podpora pojištění (příjem žádostí I.9. – I.II.2005)

Výsledky PGRLF, a.s. v roce 2005						
Dle typu organizace/ dle typu programu	Počet žádostí	Z toho schvá- lených	Výše úvěru (tis. Kč)	Poskytnuté garance (tis. Kč)	Přiznané dotace (tis. Kč)	Vyplaceno z přiznaných dotací (tis. Kč)
SHR	703	652	974 884	50 577	125 318	149 470
s.r.o.	376	355	847 330	-39 987	58 459	109 842
a.s.	505	497	2 028 286	377 427	265 236	373 078
ZD	338	329	1 263 563	234 595	133 205	199 114
ostatní	-5	-4	-16 148	-17 144	-21 650	-17 920
ČR celkem	1 917	1 829	5 097 915	605 468	560 568	813 584
Provoz	0	0	-154	-103 072	18 913	87 167
Vyrovnání úrokového zatížení	434	428	1 729 732	647 198	33 314	12 587
LFA	0	-1	-2 768	-58 213	25 084	20 821
Zemědělec	0	-1	1 893	-118 235	-134 820	71 443
I-zemědělec	1 198	1 152	2 969 588	236 739	496 630	563 645
I-zpracovatel	5	2	11 504	1 051	6 313	10 227
I-odbytová organizace	0	0	0	0	-496	7 242
I-hygiena	1	0	0	0	15 112	20 416
I-půda	279	249	388 120	0	130 852	12 658
Export	0	0	0	0	-1	-278
Lesy	0	0	0	0	-2	305
Služby	0	0	0	0	-30 331	7 351
Restituent	0	0	0	0	0	0
Nabyvatel	0	0	0	0	0	0
TOZ	0	0	0	0	0	0
Krmné obilí	0	0	0	0	0	0
Krajina ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Mláďí ¹⁾	272	257	0	0	0	0
Agroregion ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Povodně ¹⁾	0	0	0	0	0	0
KPV ^{1) 2)}	0	0	0	0	0	0
Skot ¹⁾	0	0	0	0	0	0

Pramen: PGRLF, a.s.

1) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem

2) Obnova hospodaření na rodinných farmách členů Konfederace politických vězňů (KPV)

Přehled o úhradách ze záruky PGRLF v roce 2005

Programy	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I - Zemědělec	1	772	217	0
LFA	1	450	450	-450
Nabyvatel	0	0	0	346
Provoz	0	0	0	-4 707
Služby	0	0	0	-18 185
TOZ ¹⁾	0	0	0	-4 114
Zemědělec	5	88 910	56 202	-63 610
Celkem	7	90 132	56 869	-90 720

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámka: 1) Trvale se obracející zásoby

LEGISLATIVNÍ ZMĚNY

Národní legislativa

V následujícím přehledu jsou uvedeny legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1.1.2005 do 1.3.2006 (rozdělené podle jednotlivých oblastí).

Ekonomické nástroje k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství

Vyhláška č. 79/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 433/2003 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, lesních školkách a při obnově a výchově lesa a o způsobu a podmínkách vedení dokladů a evidence a o normativních spotřebě těchto výrobků

(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Zákon č. 285/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2005, část od 18.7.2005)

Lesní hospodářství

Zákon č. 387/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin) a zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 31.10.2005)

Ochrana zvířat proti týrání

Vyhláška č. 424/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrctování

(pozn.: účinnost předpisu od 1.11.2005)

Vyhláška č. 425/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

(pozn.: účinnost předpisu od 1.11.2005, část od 1.1.2006)

Potravinářská výroba

Vyhláška č. 43/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony (pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2005)

Vyhláška č. 78/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 77/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, ve znění vyhlášky č. 124/2004 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 21.2.2005)

Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv (pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků (pozn.: účinnost předpisu od 21.3.2005)

Vyhláška č. 238/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků, ve znění vyhlášky č. 611/2004 Sb. (pozn.: účinnost předpisu od 1.9.2005)

Vyhláška č. 324/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 194/2004 Sb., o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti (pozn.: účinnost předpisu od 1.9.2005)

Vyhláška č. 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny (pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Vyhláška č. 368/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků (pozn.: účinnost předpisu od 25.11.2005)

Vyhláška č. 437/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství (pozn.: účinnost předpisu od 7.11.2005)

Vyhláška č. 459/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků, ve znění pozdějších předpisů (pozn.: účinnost předpisu od 1.12.2005)

Vyhláška č. 469/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 541/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za rozборы prováděné laboratořemi Státní zemědělské a potravinářské inspekce pro účely kontroly podle § 3 odst. 3 písm. b) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů (pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Vyhláška č. 497/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, ve znění vyhlášky č. 368/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 23.12.2005)

Pozemkový fond

Zákon č. 94/2005 Sb., o zrušení Státního fondu pro zúrodnění půdy, o změně zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a o změně zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 28.2.2005)

Nález Ústavního soudu č. 531/2005 Sb., ze dne 13. prosince 2005, vyhlášený dne 20. prosince 2005, ve věci návrhu na zrušení § 13 odst. 6 a 7 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 253/2003 Sb., a ustanovení čl. VI části třetí zákona č. 253/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 253/2001 Sb., a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 29.12.2005)

Půda a pozemkové úpravy

Vyhláška č. 456/2005 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Nález Ústavního soudu č. 531/2005 Sb., ze dne 13. prosince 2005, vyhlášený dne 20. prosince 2005, ve věci návrhu na zrušení § 13 odst. 6 a 7 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 253/2003 Sb., a ustanovení čl. VI části třetí zákona č. 253/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 253/2001 Sb., a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 29.12.2005)

Rostlinné komodity

Vyhláška č. 40/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 175/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2005)

Vyhláška č. 77/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 21.2.2005)

Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv
(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Vyhláška č. 129/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2005)

Vyhláška č. 151/2005 Sb., kterou se stanoví vzory formulářů pro hlášení osob pěstujících mák setý nebo konopí a způsob vyplňování a nakládání s uvedenými formuláři
(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2005)

Vyhláška č. 209/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva, ve znění vyhlášky č. 401/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.6.2005)

Vyhláška č. 437/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství
(pozn.: účinnost předpisu od 7.11.2005)

Zákon č. 441/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ze znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 10.11.2005)

Zákon č. 553/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 31.12.2005)

Rostlinolékařská péče

Vyhláška č. 175/2005 Sb., o náhradách nákladů za odborné úkony provedené Státní rostlinolékařskou správou
(pozn.: účinnost předpisu od 15.5.2005)

Vyhláška č. 247/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhlášky č. 662/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 21.6.2005)

Státní zemědělský intervenční fond

Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele
(pozn.: účinnost předpisu od 7.3.2005)

Nařízení vlády č. 99/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro země-

*dělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky
(pozn.: účinnost předpisu od 28.2.2005)*

*Nařízení vlády č. 119/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění nařízení vlády č. 542/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 29.3.2005, část od 1.4.2005, část od 1.10.2005)*

*Nařízení vlády č. 120/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2005)*

*Nařízení vlády č. 121/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2005, část od 1.1.2006)*

*Nařízení vlády č. 128/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol
(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2005)*

*Nařízení vlády č. 144/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro kalendářní roky 2005 a 2006
(pozn.: účinnost předpisu od 20.4.2005)*

*Nařízení vlády č. 145/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2005
(pozn.: účinnost předpisu od 19.4.2005)*

*Nařízení vlády č. 149/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem, ve znění nařízení vlády č. 543/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 22.4.2005)*

*Nařízení vlády č. 196/2005 Sb., o stanovení některých podmínek provádění prémiových práv na chov krav bez tržní produkce mléka, popřípadě na chov bahníc
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2005)*

*Nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh
(pozn.: účinnost předpisu od 26.5.2005)*

*Nařízení vlády č. 198/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 204/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společné organizace trhu se sušenými krmivými
(pozn.: účinnost předpisu od 26.5.2005)*

Nařízení vlády č. 258/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatnění dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění nařízení vlády č. 517/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 27.6.2005)

Nařízení vlády č. 371/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáků, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění nařízení vlády č. 128/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 26.9.2005)

Nařízení vlády č. 418/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 148/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu methylesteru řepkového oleje
(pozn.: účinnost předpisu od 1.11.2005)

Zákon č. 441/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ze znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 10.11.2005)

Nařízení vlády č. 483/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 148/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu methylesteru řepkového oleje, ve znění nařízení vlády č. 418/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 15.12.2005)

Nařízení vlády č. 510/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Nařízení vlády č. 515/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Nařízení vlády č. 548/2005 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhů v odvětví cukru
(pozn.: účinnost předpisu od 31.12.2005)

Strukturální politika a ekologie v zemědělství

Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele
(pozn.: účinnost předpisu od 7.3.2005)

Nařízení vlády č. 119/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně

složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění nařízení vlády č. 542/2004 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 29.3.2005, část od 1.4.2005, část od 1.10.2005)

Nařízení vlády č. 121/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními

(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2005, část od 1.1.2006)

Nařízení vlády č. 510/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění nařízení vlády č. 121/2005 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Nařízení vlády č. 515/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2006)

Zákon č. 553/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 31.12.2005)

Vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství

(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2006)

Veterinární péče

Vyhláška č. 122/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 378/2003 Sb., kterou se stanoví podniky, v nichž se přípouští po dobu přechodného období uplatňovat odchylné veterinární požadavky na jejich provoz

(pozn.: účinnost předpisu od 29.3.2005)

Vyhláška č. 164/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 372/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se zvířaty, a vyhláška č. 373/2003 Sb., o veterinárních kontrolách při obchodování se živočišnými produkty

(pozn.: účinnost předpisu od 1.5.2005)

Vyhláška č. 214/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.6.2005)

Vyhláška č. 232/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, vyhláška č. 374/2003 Sb., o náhradě nákladů spojených s výkonem veterinární prohlídky jatečných zvířat a masa a s vyšetřením a posouzením živočišných produktů, a vyhláška č. 202/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na čerstvé maso, mleté maso, masné polotovary a masné výrobky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 15.6.2005)

Vyhláška č. 259/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu zvířat ze třetích zemí, a vyhláška č. 376/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu produktů ze třetích zemí
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2005)

Vyhláška č. 260/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí
(pozn.: účinnost předpisu od 27.6.2005)

Vyhláška č. 330/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností, ve znění vyhlášky č. 610/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 31.8.2005)

Vyhláška č. 498/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 374/2003 Sb., o náhradě nákladů spojených s výkonem veterinární prohlídky jatečných zvířat a masa a s vyšetřením a posouzením živočišných produktů, ve znění vyhlášky č. 232/2005 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 23.12.2005)

Zákon č. 48/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
(pozn.: účinnost předpisu od 27.2.2006)

Vodní hospodářství

Vyhláška č. 142/2005 Sb., o plánování v oblasti vod
(pozn.: účinnost předpisu od 1.5.2005)

Vyhláška č. 267/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků, ve znění vyhlášky č. 333/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2005)

Vyhláška č. 367/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 590/2002 Sb., o technických požadavcích pro vodní díla
(pozn.: účinnost předpisu od 1.11.2005)

Legislativní změny – EU

Komodity

Nařízení Komise (ES) č. 1180/2005 ze dne 20. července 2005 o ustanovení specifického zemědělského přepočítacího kurzu minimálních cen cukrové řepy a také příspěvků na výrobu a dodatkového příspěvku v oblasti výroby cukru k měnám členských států, které nepřijaly jednotnou měnu, pro kampaň za účelem uvedení do prodeje 2004/05;

Nařízení Komise (ES) č. 1498/2005 ze dne 15. září 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1262/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/2001, pokud jde o nákup a prodej cukru intervenčními agenturami;

Nařízení Komise (ES) č. 1609/2005 ze dne 30. září 2005, kterým se pro hospodářský rok 2005/06 snižuje v odvětví cukru zaručené množství v rámci produkčních kvót a předpokládané maximální požadavky na zásobování rafinerií v rámci preferenčních dovozů;

Nařízení Komise (ES) č. 1665/2005 ze dne 12. října 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 314/2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro režim kvót v odvětví cukru;

Nařízení Komise (ES) č. 1686/2005 ze dne 14. října 2005, kterým se pro hospodářský rok 2004/05 stanoví částky na dávky z výroby a koeficient doplňkové dávky v odvětví cukru;

Nařízení Komise (ES) č. 941/2005 ze dne 30. května 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1868/94, kterým se stanoví režim kvót pro výrobu bramborového škrobu;

Nařízení Komise (ES) č. 1154/2005 ze dne 18. července 2005, kterým se mění kódy a popisy některých produktů uvedených v příloze I nařízení Rady (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu s obilovinami;

Nařízení Komise (ES) č. 1950/2005 ze dne 28. listopadu 2005, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii přizpůsobují některá nařízení týkající se trhů s obilovinami, rýží a bramborovým škrobem;

Nařízení Komise (ES) č. 1068/2005 ze dne 6. července 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 824/2000, kterým se stanoví postupy pro přejímání obilovin intervenčními agenturami a metody analýzy pro určování jakosti obilovin;

Nařízení Komise (ES) č. 749/200 ze dne 18. května 2005, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2131/93, kterým se stanoví postupy a podmínky pro uvedení do prodeje obilovin ze zásob intervenčních agentur;

Nařízení Komise (ES) č. 1059/2005 ze dne 6. července 2005, kterým se zahajuje nabídkové řízení týkající se náhrady pro vývoz měkké pšenice do některých třetích zemí;

Nařízení Komise (ES) č. 1058/2005 ze dne 6. července 2005, kterým se zahajuje nabídkové řízení týkající se náhrady pro vývoz ječmene do některých třetích zemí;

Nařízení Komise (ES) č. 1063/2005 ze dne 6. července 2005 o vyhlášení stálého nabídkového řízení pro vývoz pšenice obecné v majetku českého intervenčního orgánu;

Nařízení Komise (ES) č. 1375/2005 ze dne 23. srpna 2005 o vyhlášení stálého nabídkového řízení pro vývoz ječmene ze zásob české intervenční agentury;

Nařízení Komise (ES) č. 1845/2005 ze dne 11. listopadu 2005 o zahájení stálého nabídkového řízení na další prodej kukuřice na trhu Společenství ze zásob české intervenční agentury;

Nařízení Komise (ES) č. 382/2005 ze dne 7. března 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1786/2003 o společné organizaci trhu se sušenými krmivými;

Nařízení Komise (ES) č. 2152/2005 ze dne 23. prosince 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 327/98 o otevření a správě celních kvót pro dovoz rýže a zlomkové rýže a nařízení (ES) č. 1549/2004, kterým se stanoví odchylka od nařízení Rady (ES) č. 1785/2003, pokud jde o dovozní režim pro rýži, a kterým se stanoví zvláštní přechodná pravidla pro dovoz rýže Basmati;

Nařízení Komise (ES) č. 2120/2005 ze dne 22. prosince 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 638/2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2286/2002 a k rozhodnu-

tí Rady 2001/822/ES, pokud jde o dovozní režim pro rýži pocházející ze států africké, karibské a tichomořské oblasti (státy AKT) a ze zámořských zemí a území;

Nařízení Komise (ES) č. 1006/2005 ze dne 30. června 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1549/2004, kterým se stanoví odchylka od nařízení Rady (ES) č. 1785/2003, pokud jde o dovozní režim pro rýži, a kterým se stanoví zvláštní přechodná pravidla pro dovoz rýže Basmati;

Nařízení Rady č. 1952/2005 ze dne 23.11.2005 o společné organizaci trhu s chmelem a zároveň byla zrušena nařízení (EHS) č. 1696/71, (EHS) č. 1037/72, (EHS) ř. 879/73 a (EHS) č. 1981/82;

Nařízení Rady (ES) č. 1947/2005 ze dne 23. listopadu 2005 o společné organizaci trhu s osivem a o zrušení směrnic (EHS) č. 2358/71 a (EHS) č. 1674/72;

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005 ze dne 12. ledna 2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv;

Rozhodnutí Komise (ES) č. 0001/2005 ze dne 27. prosince 2005, kterým se schvalují metody třídění jatečně upravených těl prasat v České republice;

Nařízení Komise (ES) č. 1527/2003 ze dne 20. září 2005, kterým se stanoví vývozní náhrady v odvětví vepřového masa;

Nařízení Komise (ES) č. 1067/2005 ze dne 6. července 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 562/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1254/1999, pokud jde o režimy nákupů v rámci veřejné intervence v odvětví hovězího masa;

Nařízení Komise (ES) č. 1757/2005 ze dne 27. října 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 690/2001 o zvláštních opatřeních na podporu trhu v odvětví hovězího masa;

Nařízení Komise (ES) č. 1898/2005 ze dne 9. listopadu 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o opatření pro odbyt smetany, másla a zahuštěného másla na trhu Společenství;

Potraviny

Nařízení Komise (ES) č. 37/2005 ze dne 12. ledna 2005 o sledování teplot v přepravních prostředcích, úložných a skladovacích prostorech pro hluboce zmrazené potraviny určené k lidské spotřebě;

Ekonomika a financování

Nařízení Rady (ES) č. 695/2005 ze dne 26. dubna 2005, kterým se mění nařízení (EHS) č. 1883/78 o obecných pravidlech pro financování intervencí záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu;

Nařízení Komise (ES) č. 605/2005 ze dne 19. dubna 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 296/96 o údajích předávaných členskými státy a o měsíčním účtování výdajů financovaných záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF);

Veterinární správa

Nařízení Komise (ES) č. 2074/2005 ze dne 5. prosince 2005, kterým se stanoví prováděcí opatření pro některé výrobky podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 a pro organizaci úředních kontrol podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, kterým se stanoví odchylka od nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 a kterým se mění nařízení (ES) č. 853/2004 a (ES) č. 854/2004;

Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

Nařízení Komise č. 2003 / 2005 ze dne 8. prosince 2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 447 / 2004 pokud jde o následné hodnocení programu SAPARD (jedná se zde o to, že zpracování následného hodnocení programu SAPARD stejně tak i platby za projekty, pro něž jsou rozpočtové položky již vyčerpány nebo nedostatečné, lze financovat ze záruční sekce EAGGF, tedy z prostředků určených na HRDP);

Nařízení Komise č. 1155 / 2005 ze dne 18. července 2005, kterým se mění a opravuje nařízení (ES) č. 1419 / 2004 o trvání účinnosti víceletých dohod o financování a jednoletých dohod o financování uzavřených mezi EK zastupující ES a Českou republikou, Estonskem, ... a o částečném zrušení víceletých dohod o financování a nařízení Rady (ES) č. 1266 / 1999 a (ES) č. 2222 / 2000 (jde o to za jakých podmínek vyplatí EK nově přistoupivším členským zemím „konečný zůstatek prostředků programu“ SAPARD (5 % alokace) a stanovení konečných alokací na rok 2003 pro program SAPARD – úprava roční finanční dohody 2003);

Propagace na vnitřním trhu EU a ve třetích zemích

Nařízení Komise (ES) č. 1071/2005 ze dne 1. července 2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Nařízení Rady (ES) č. 2826/2000 o informačních a propagačních opatřeních pro zemědělské produkty na vnitřním trhu;

Nařízení Komise (ES) č. 1346/2005 ze dne 17. srpna, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2702/1999 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů ve třetích zemích;

ÚKZÚZ

Rozhodnutí Rady 2005/523/ES ze dne 30. května 2005, kterým se schvaluje přistoupení Evropského společenství k Mezinárodní úmluvě na ochranu nových odrůd rostlin, ve znění revidovaném v Ženevě dne 19. března 1991;

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005 ze dne 12. ledna 2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv;

Nařízení Komise č. 1292/2005 ze dne 5. srpna 2005, kterým se mění příloha IV nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, pokud jde o výživu zvířat. (Text s významem pro EHP);

(Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat; účinný od 1. ledna 2006);

Směrnice v oboru zemědělství – Státní rostlinolékařská správa, ÚKÚZ, potravinářská výroba, Státní veterinární správa

Směrnice Komise 2005/2/ES ze dne 19. ledna 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek *Ampelomyces quisqualis* a *Gliocladium*;

Směrnice Komise 2005/3/ES ze dne 19. ledna 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek imazosulfuron, laminarin, metoxyfenozid a s-metachlor;

Směrnice Komise 2005/4/ES ze dne 19. ledna 2005, kterou se mění směrnice 2001/22/ES, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu dodržování maximálních limitů olova, kadmia, rtuti a 3-MCPD v potravinách;

Směrnice Komise 2005/5/ES ze dne 26. ledna 2005, kterou se mění směrnice 2002/26/ES, pokud jde o metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství ochratoxinu A v potravinách;

Směrnice Komise 2005/6/ES ze dne 26. ledna 2005 o změně směrnice 71/250/EHS, pokud jde o uvádění a interpretaci výsledků analýz podle směrnice 2002/32/ES;

Směrnice Komise 2005/7/ES ze dne 27. ledna 2005 změně směrnice 2002/70/ES, kterou se stanoví požadavky pro určení obsahu dioxinů a PCB s dioxionovým efektem v krmivech;

Směrnice Komise 2005/8/ES ze dne 27. ledna 2005, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES o nežádoucích látkách v krmivech;

Směrnice Komise 2005/10/ES ze dne 4. února 2005, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu obsahu benzo[a]pyrenu v potravinách;

Směrnice Rady 2005/15/ES ze dne 28. února 2005, kterou se mění příloha IV směrnice 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství;

Směrnice Komise 2005/16/ES ze dne 2. března 2005, kterou se mění přílohy I až V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství;

Směrnice Komise 2005/17/ES ze dne 2. března 2005, kterou se mění některá ustanovení směrnice 92/105/EHS týkající se rostlinolékařských pasů;

Směrnice Komise 2005/18/ES ze dne 2. března 2005, kterou se mění směrnice 2001/32/ES, pokud jde o některé chráněné zóny ve Společenství, v nichž je zdravotní stav rostlin vystaven zvláštnímu ohrožení;

Směrnice Rady 2005/24/ES ze dne 14. března 2005, kterou se mění směrnice 87/328/EHS, pokud jde o střediska pro skladování spermatu a o používání vajíček a embryí čistokrevného plemenného skotu;

Směrnice Rady 2005/25/ES ze dne 14. března 2005, kterou se mění příloha VI směrnice 91/414/EHS, pokud jde o přípravky na ochranu rostlin obsahující mikroorganismy;

Směrnice Komise 2005/26/ES ze dne 21. března 2005, kterou se stanoví seznam složek potravin nebo látek prozatímne vyřazených z přílohy IIIa směrnice 2000/13/ES;

Směrnice Komise 2005/34/ES ze dne 17. května 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení etoxazolu a tepraloxydimu jako účinných látek;

Směrnice Komise 2005/38/ES ze dne 6. června 2005, kterou se stanoví metody odběru vzorků a metody analýzy pro úřední kontrolu množství fusariových toxinů v potravinách;

Směrnice Komise 2005/43/ES ze dne 23. června 2005, kterou se mění přílohy ke směrnici 68/193/EHS o uvádění réвовého vegetativního množitelského materiálu na trh;

Směrnice Komise 2005/53/ES ze dne 16. září 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek chlorthalonilu, chlortoluronu, cypermethrinu, daminozidu a thiofanát-methylu;

Směrnice Komise 2005/54/ES ze dne 19. září 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinné látky tribenuron;

Směrnice Komise 2005/57/ES ze dne 21. září 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek MCPA a MCPB;

Směrnice Komise 2005/58/ES ze dne 21. září 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek bifenazátu a milbemektinu;

Směrnice Komise 2005/63/ES ze dne 3. října 2005, kterou se opravuje směrnice 2005/26/ES, pokud jde o seznam složek potravin nebo látek prozatímně vyřazených z přílohy IIIa směrnice 2000/13/ES;

Směrnice Komise 2005/72/ES ze dne 21. října 2005, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek chlorpyrifos, chlorpyrifos-methyl, mankozeb, maneb a metiram;

Směrnice Komise 2005/77/ES ze dne 11. listopadu 2005, kterou se mění příloha V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství;

Směrnice Komise 2005/86/ES ze dne 5. prosince 2005, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES o nežádoucích látkách v krmivech, pokud jde o campechlor;

Směrnice Komise 2005/87/ES ze dne 5. prosince 2005, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES o nežádoucích látkách v krmivech, pokud jde o olovo, fluor a kadmium;

Směrnice Komise 2005/91/ES ze dne 16. prosince 2005, kterou se mění směrnice 2003/90/ES, kterou se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnice Rady 2002/53/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin;

Směrnice Rady 2005/94/ES ze dne 20. prosince 2005 o opatřeních Společenství pro tlumení infekce ptáků a o zrušení směrnice 92/40/EHS

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory RV

POČASÍ

Povětrnostní podmínky roku 2005 byly v pěstitelských oblastech České republiky významně odlišné od dlouhodobých normálů zejména u teplot, srážek a slunečního svitu. Porosty ozimých plodin byly na počátku zimního období 2004/2005 v dobrém stavu, většinou kompletní. Prosinec a leden byly teplotně významně nad dlouhodobým normálem, s nižšími úhrny srážek, což prodloužilo vegetaci ozimů. Sněhová pokrývka napadla ve větším množství na konci ledna a začátkem února, kdy nastala téměř dvoutměsíční vytrvalá a mrazivá zima.

V důsledku pozdějšího a chladného nástupu jara se voda z tajícího sněhu většinou vsákla do půdy. Porosty ozimů začínaly jarní vegetaci v dobrém stavu. Setí jařin však probíhalo o 1 až 3 týdny později, než v běžných ročnících, a to ještě lokálně do nevyzrálé a velmi vlhké půdy. Vzešlé porosty měly v důsledku chladného počasí pomalejší vývoj. Noční mrazy koncem druhé dekády dubna až do $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ poškodily zejména květní násadu peckovin a jabloní, porosty raných brambor, cukrovky a zeleniny. Do konce května byl vývoj počasí velmi proměnlivý s větším množstvím srážek. Až postupné oteplení v průběhu měsíce června vytvořilo příznivé podmínky pro růst a pro dobrý vývoj hlavních pěstovaných plodin.

Následovalo velmi deštivé počasí v průběhu celého měsíce července a části srpna. Úhrny srážek za červenec ve čtyřech hlavních pěstitelských oblastech ČR převyšovaly dlouhodobé normály o 48 – 83 %. To na jedné straně příznivě ovlivnilo vývoj a výnosy později sklizených plodin, například kukuřice, pozdních brambor, cukrovky, chmele, některých druhů kořenové, cibulové a plodové zeleniny. Na druhé straně však časté deštivé srážky zhoršily podmínky pro dozrávání a sklizeň zejména řepky, obilovin, luskovin, ranějších odrůd brambor a polní zeleniny. Tyto plodiny ukončily koncem července a v srpnu opožděně a téměř současně vegetaci. Zemědělci tak neměli dostatek sil a prostředků k rychlé sklizni produkce z polí. Uvedené podmínky znamenaly zvýšený výskyt houbových chorob, poléhání, ztrát a porůstání v porostech. Zpoždění hlavních sklizňových prací bylo příčinou pomalého uvolňování ploch pro přípravu půdy a setí ozimů. Nedostatek srážek od poloviny září do konce října ve většině oblastí negativně poznamenal vzcházení a podzimní vývoj zasetých ozimých plodin.

Velmi proměnlivé povětrnostní podmínky vegetačního období roku 2005 zhoršily zejména kvalitativní ukazatele sklizené zemědělské produkce. Dosahované výnosy většiny polních plodin byly mírně nadprůměrné.

VÝŽIVA ROSTLIN

Po nárůstu spotřeby minerálních hnojiv v roce 2004 došlo v roce 2005 opět ke snížení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, došlo k celkovému snížení spotřeby živin o 7,8 %. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 92,6 kg na 1 ha zemědělské půdy.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy a celková spotřeba živin z minerálních hnojiv

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem (kg/ha)	Celková spotřeba (tis. t č. ž.)
2001	72,6	12,3	7,3	92,2	394,7
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,8
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,6
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,7
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,5

Pramen: MZe

V roce 2005 bylo statkovými hnojivy dodáno 20,5 kg N, 13,0 kg P₂O₅ a 20,9 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celkově bylo aplikováno 4 259 tis. tun statkových hnojiv a vnos čistých živin činil 54,4 kg/ha.

Spotřeba vápenatých hmot

Rok	Celková spotřeba (tis. t)
2001	212
2002	201
2003	171
2004	141
2005	93

Pramen: MZe

Roční spotřeba vápenatých hnojiv ve srovnání s rokem 2004 opět poklesla, a to o celých 34 % na 93 tis. tun. Potvrzuje se tím nedobrá trend ve snižování aplikace vápenatých hmot, který by v budoucnosti mohl vést k nežádoucímu zakyselení zemědělské půdy.

Poslední údaje o kapacitě a stavu zařízení na skladování hnojiv svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu, nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu.

OCHRANA ROSTLIN

V obilninách byl na jaře 2005 laboratorně potvrzen výskyt infekce virem zakrslosti pšenice na 51 porostech, infekce virem žluté zakrslosti ječmene na 18 porostech a směsné infekce na 5 porostech. Lokálně byl zaznamenán silný výskyt chorob pat stébel (stéblolamu, kořenomorky a černání pat stébel). Střední až silný výskyt padlí travního byl pozorován na celém území ČR. Braničnatka plevová a pšeničná se jako v předcházejících letech vyskytovaly v hojné míře na celém území. Střední až silný byl výskyt hnědé skvrnitosti a rhynchosporiové skvrnitosti ječmene. Při průzkumu v době sklizně odebrala Státní rostlinolékařská správa 156 vzorků zrna pšenice ozimé na zjištění výskytu původců sněti mazlavé pšeničné a sněti zakrsle (z toho v 76 vzorcích byl zjištěn výskyt těchto chorob). V roce 2005 byly zjišťovány střední až silné výskyty kohoutků na celém území ČR. V kukuřici byl na velké části území zaznamenán střední až silný výskyt zavíječe kukuřičného, na Moravě bylo pomocí odchytů do feromonových lapáků sledováno další šíření bázlivce kukuřičného.

Spotřeba hlavních druhů pesticidů za rok 2005

Kategorie pesticidů	Spotřeba (kg, l)
Fungicidy	2 101 078
Herbicidy a desikanty	5 368 803
Mořidla fungicidní	342 598
Mořidla insekticidní	13 702
Regulátory růstu	763 007
Zoocidy	431 167
Celkem	9 020 355

Pramen: Státní rostlinolékařská správa

Z celkové výměry luskovin v ČR převažovaly porosty hrachu setého, bobu a v menší míře sóji. Lokálně silné napadení kořenovou hnilobou a fusariovým vadnutím hrachu bylo pozorováno v porostech hrachu. Silné výskyty kyjaty hrachové byly zjištěny především ve středních, severních, východních Čechách a na celém území Moravy. V porostech bobu byl zaznamenán na zelených vrcholcích silný výskyt rzi bobové.

V řepce ozimé byl ve všech oblastech zaznamenán střední až silný výskyt běžně se vyskytující fomové suché hniloby a hlízenky obecné. Na většině území se též objevil střední až silný výskyt černě řepkové. Střední až silný výskyt tzv. stonkových krytonosců, blýskáčka řepkového, krytonosce šešulového a bejlomorky byl zaznamenán ve všech oblastech ČR. Pěstování řepky jarní a hořčice se v některých oblastech neobešlo bez ošetření proti dřepčíkům.

Výskyty sledovaných chorob a škůdců cukrovky, např. skvrnatičky řepné a mšice makové, se pohybovaly v úrovni minulých let. Výnosy i cukernatost byly vlivem dostatku srážek a slunného podzimu velmi dobré.

Infekční tlak plísně bramboru na bramborách byl v průběhu vegetace střední, na konci vegetace až silný. Porosty sadbových i konzumních brambor u velkopěstitelů byly při vhodně prováděném ošetřování udržovány pod prahem škodlivosti. Ošetření bylo nutné provádět i proti mandelince bramborové. Velmi silné výskyty tohoto škůdce byly zaznamenány především u drobných pěstitelů.

V brukvovité zelenině na zelí byly zaznamenány silné výskyty původce národovitosti košťálovin. Od konce května byl zjišťován střední výskyt larev květilky zelné a květilky ředkvové ve středních Čechách a na jižní Moravě. Od konce července do začátku srpna bylo zjištěno střední napadení dřepčíky. V porostech zelenin v průběhu vegetace narůstala škodlivost plžů, silné výskyty převažovaly ve druhé polovině září a na začátku října. Na plodové zelenině byl zjištěn všeobecně střední až silný výskyt plísně rajčete a plísně okurky na plodech, od druhého týdne srpna do začátku září u drobných pěstitelů ve středních a severních Čechách a na celém území Moravy. Lokálně střední až silný výskyt plísně cibule byl pozorován především na severní Moravě a ve Slezsku.

V ovocných výsadbách byl na většině území zaznamenán velmi silný infekční tlak strupovitosti jabloně a strupovitosti hrušně. Z dalších houbových chorob byly zaznamenány škodlivé výskyty padlí jabloně a stejně jako minulých let hnědé padlí angreštu. Lokálně byly zaznamenány silné výskyty moniliové spály peckovin na třešních, višních a meruňkách. Na jižní Moravě byl pozorován zejména před sklizní nárůst výskytu houbových chorob révy vinné – padlí révy, plísně révy a plísně šedé a také výskyt kadeřavosti způsobené hálčivcem révovým.

OSIVO A SADBA

Oproti předchozímu roku došlo v roce 2004 k poklesu množitelských ploch obilovin, ale celková produkce uznaného osiva byla vyšší než v předchozím roce. Velký vliv na produkci osiva měly příznivé podmínky během vegetace. Velmi dobrá produkce osiva byla zaznamenána i u osiva trav a jetelelovin, dále luskovin a kukuřice.

Na nákup osiva obilovin, hrachu a sóji pro osev produkčních ploch jsou nadále poskytovány dotace. Vlivem dotací je udržována obměna osiva dotovaných druhů v České republice na vysoké úrovni okolo 60 %, to znamená úrovni vyšší než je dosahována v okolních zemích. Kvalitní certifikované osivo přispívá k udržení kvality konečné produkce.

Rozsah výroby certifikovaných osiv a sadby

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)				Uznané osivo – sadba (t)			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Obiloviny	68 781	78 726	81 188	79 948	190 978	196 510	164 599	197 297
Kukuřice	1 340	1 210	1 159	1 507	1 766	1 612	1 304	2 229
Luskoviny	6 919	7 549	6 529	6 877	8 019	7 142	7 018	9 259
Olejníny	12 426	14 526	18 224	16 822	3 565	5 300	10 598	13 758
Jeteloviny a trávy	27 564	16 156	18 091	20 188	5 759	4 669	6 953	11 118
Brambory	4 983	5 161	4 207	4 522	78 193	69 874	67 538	72 047

Zdroj: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity

OBILOVINY

Klimatické podmínky v marketingovém roce 2004/05 byly hodnoceny na celém území České republiky jako nadnormální jak po stránce srážek, teplot i slunečního svitu. Výrazně se tak podílely na ovlivnění celkové produkce a kvality obilovin.

Zaseté ozimé obilniny na podzim 2004 vzházely dobře, porosty byly kompletní. Říjen a první polovina listopadu roku 2004 byly klimaticky příznivé s drobnými oblastními výkyvy. Ve druhé polovině listopadu se ochladilo a přišel první sníh, který vydržel několik dnů. Prosinec 2004 a leden 2005 byly v nižších oblastech teplotně nad normálem, ve vyšších oblastech chladnější. Vegetace v některých pěstitelských oblastech končila již začátkem prosince, jinde porosty dále pomalu vegetovaly. Sníh napadl ve větším množství na konci ledna a na začátku února, kdy nastala pravá zima (pouze o 2 měsíce posunutá). Od nížin do podhůří dosahovala celková sněhová pokrývka výšky od několika centimetrů do téměř metru. Průběh počasí konce dubna a první poloviny května byl netypický, spíše chaotický a počasí nesledovalo žádné obvyklé křivky typické pro tyto měsíce.

Na počátku jarního období byla většina na podzim zasetých porostů v dobrém stavu, dobře odnožené a zapojené. Oproti předchozím ročníkům však porosty byly nižší a vegetačně opožděné. Pozdní nástup jara způsobil, že podstatná část jarních obilovin byla zasetá o 1 – 3 týdny později než v jiných letech. Porosty jařin byly ve velmi rozdílném stavu od nízkých, nevyrovnaných, po porosty urostlé, husté a dobře vyvinuté.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2004/2005 s velmi nízkým množstvím počátečních zásob (1014,9 tis. tun) a byly jedny z nejnižších od začátku marketingového roku

1996/1997 (652,0 tis. tun). Po rekordní sklizni v roce 2004 nastala změna v charakteru trhu s obilovinami. Začala převažovat nabídka nad poptávkou a znovu tak byl ovlivněn cenový vývoj, který měl v tomto období u všech obilovin výrazně klesající trend.

V roce 2004 vlivem velmi vysoké úrody obilovin s celkovou produkcí 8 783,8 tis. tun vznikl výrazný sklizňový přebytek ve výši více než 1 800 tis. tun, který nebyl schopen český trh plně absorbovat. Vzhledem k výjimečnosti sklizně nebyl k dispozici ani dostatek skladových kapacit. K zajištění funkčnosti intervenčního nákupu obilovin v ČR bylo nezbytné část produkce obilovin ze sklizně 2004 přesunout do skladů v Německu a Belgii. Celkem bylo z ČR přesunuto 242 335 tun. Vzniklý přebytek obilovin v EU po sklizni 2004, který se nedařilo dostatečně rychle odčerpat, velmi výrazně ovlivnil vývoj cen jak na světovém, tak ale především na vnitřním trhu s obilovinami. Na základě požadavku členských států EU otevřela EK nabídkové řízení pro vývoz intervenčních zásob obilovin do třetích zemí.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2004/2005

Ukazatel	MJ.	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	863,2	59,2	469,0	58,6	62,8	89,9	6,7	1 609,4
Výnos	t/ha	5,84	5,29	4,97	3,88	4,86	6,13	1,98	5,46
Výroba	tis. t	5 042,5	313,3	2 330,6	227,0	305,4	551,6	13,3	8 783,8
Počáteční zásoby	tis. t	552,9	13,7	300,3	23,5	14,3	97,4	12,8	1 014,9
Dovoz	tis. t	32,3	12,9	5,6	0,0	0,0	11,7	1,0	63,5
Celková nabídka	tis. t	5 627,7	339,9	2 636,5	250,5	319,7	660,7	27,1	9 862,2
Domácí spotř. celkem	tis. t	3 245,0	217,0	1 795,0	181,0	267,5	477,0	14,0	6 196,5
z toho - potravin	tis. t	1 150,0	155,0	600,0	27,0	0,0	14,0	6,0	1 952,0
- osiva	tis. t	185,0	17,0	95,0	14,0	12,5	13,0	1,0	337,5
- krmiva	tis. t	1 900,0	45,0	1 100,0	140,0	250,0	450,0	7,0	3 892,0
- tech. užití	tis. t	10,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	15,0
Vývoz	tis. t	780,0	27,5	262,9	2,5	9,4	36,8	3,6	1 152,7
Intervenční nákup	tis. t	791,1	0,0	85,6	0,0	0,0	31,2	0,0	907,9
Prodej intervenčních zásob	tis. t	170,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	170,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t	621,1	0,0	85,6	0,0	0,0	31,2	0,0	737,9
Celkové užití	tis. t	4 646,1	244,5	2 143,5	213,5	276,9	545,0	17,6	8 087,1
Konečné zásoby	tis. t	981,6	95,4	493,0	37,0	42,8	115,7	9,5	1 775,1

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe

Poznámky: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR. Marketingový rok u obilovin začíná 1.7. běžného roku a končí 30.6. následujícího roku

Celková osevní plocha obilnin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2005 mírně poklesla proti předchozímu roku o 13,8 tis. ha na 1 593,5 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o pokles o 0,9 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2005 je 4,75 t/ha a ve srovnání s předchozím rokem jde o pokles o 0,71 t/ha (13 %). Nevýznamný pokles výměr pěstovaných obilovin spolu s mírným snížením průměrného hektarového výnosu vedlo k celkovému snížení produkce o 1 123,9 tis. tun obilovin (12,8 %) na celkových 7 659,9 tis. tun.

Sklizeň obilovin v roce 2005

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Tritic.	Kuk.	Ostatní obilov.	Obiloviny celkem
	ozim.	jar.	celk.		ozim.	jar.	celk.					
P	762,8	57,6	820,4	46,9	124,8	396,7	521,5	51,7	64,8	98,0	8,2	1 611,5
V	5,15	3,70	5,05	4,19	4,83	4,15	4,21	2,92	3,94	7,17	1,66	4,75
S	3 931,8	213,2	4 145,0	196,8	549,1	1 646,2	2 195,4	151,1	255,2	702,9	13,5	7 659,9

Pramen: ČSÚ

Poznámka: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis. ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis. t)

V marketingovém roce 2005/2006 bylo v České republice sklizeno celkem 7 659,9 tis. tun obilovin a při srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice se jedná o další velmi vysokou sklizeň, která převyšuje obvyklou úroveň 7000 tis. tun. Po rekordní sklizni v roce 2004 vznikl v letošním ročníku 2005 další velmi vysoký sklizňový přebytek ve výši cca 1 400 tis. tun, který bude zapotřebí odčerpat především prostřednictvím intervenčního nákupu. Opětovná, velmi vysoká úroveň sklizně obilovin znamená, že charakter našeho vnitřního trhu s obilovinami se nemění a převažuje nabídka nad poptávkou.

Předpokládaný sklizňový přebytek bude nutné řešit jednak prostřednictvím intervenčního nákupu a dále pak zvýšenou úrovní vývozu jak z volného trhu tak i v rámci vyhlášených vývozních tendrů. Pro marketingový rok 2005/2006 jsou pravidla intervenčního nákupu v základních parametrech (druhy intervenčně nakupovaných obilovin, minimální akceptované množství, zahájení intervenčního nákupu atd.) nezměněna. Změna je však v oblasti posuzování kvality, kdy se NK č. 824/2000 novelizuje NK č. 1068/2005 a stanovují se přesné limity pro obsah kontaminujících látek v obilovinách, mezi jinými i limit pro mykotoxiny v zrně.

Jako v předchozích ročnících tak i v roce 2005 si i přes mírný pokles ploch zachovala pšenice svůj dominantní vliv na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Na mírném poklesu úrovně výroby pšenice v roce 2005 se podílel jednak pokles osevních ploch a poměrně velký meziroční pokles průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice. Přes tento pokles ve výrobě pšenice znamená dosažená úroveň sklizně, že se celkový charakter našeho vnitřního trhu nebude měnit a zůstane trhem s převažujícími rysy spíše přebytkové nabídky. Pro dosažení bilanční rovnováhy bude třeba vyvézt do zahraničí celkem 1 080,0 tis. tun této komodity při současném provedení intervenčního nákupu ve výši 240,0 tis. tun.

Z hlediska kvality lze sklizňový ročník 2005 hodnotit jako průměrný. Ze sledovaných parametrů je velmi vysokých hodnot dosahováno u sedítestu, průměrné úrovně u obsahu bílkovin a velmi podprůměrných hodnot je dosahováno u objemové hmotnosti a čísla poklesu v porovnání s ročníky minulými.

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2005 výměry 521,5 tis. ha. Strukturální přesuny mezi jarním a ozimým ječmenem byly ovlivněny především potvrzením osevních ploch ozimé pšenice na úroveň obvyklou v předešlých marketingových ročnících. Přes meziroční mírný pokles produkce si ječmen opět obhájil svou pozici druhé nejvýznamnější obiloviny. Jednotlivé ukazatele kvality sklizně sladovnického ječmene v roce 2005 dosahují průměrných hodnot technologických požadavků. Přesto na základě hodnocení dle nové normy pro sladovnický ječmen budou potřeby našeho sladovnického průmyslu zajištěny v dostatečném množství surovi-

nou z domácí provenience. Největší problémy sklizně, které snižují kvalitu sladovnického ječmene jsou zahnědlé špičky. Ukazatel obsahu bílkovin v průměrné hodnotě 11,1 % je příznivý, i když rozsah zjištěných hodnot je velmi široký (8,3 – 15,1 %).

Po dvouletém postupném navyšování osevních ploch žita došlo v roce 2005 ke snížení o 12,3 tis. ha ve srovnání s předchozím rokem a nastolil se tak opětovný problém, který souvisel se zhoršenými odbytovými podmínkami na přelomu tisíciletí. Vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získání hybridních odrůd se však v hlavních pěstebních oblastech žita otevírají nové možnosti jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale i pro krmné účely a případně pro produkci na výrobu bioetanolu. Ve sklizňovém roce 2005 bylo u žita dosaženo podprůměrných kvalitativních parametrů, což se zřejmě odrazí v navýšeném množství dováženého žita ze zahraničí.

Po poklesu pěstební plochy ovsa v roce 2004 došlo v roce 2005 k dalšímu jejímu snížení o 6,9 tis. ha na úroveň 51,7 tis. ha. Pěstování ovsa jako naší tradiční relativně nenáročné obiloviny se navrácí do výměr, které jsou srovnatelné s rokem 2000.

Od roku 2003, kdy triticales potvrdilo své výjimečné postavení mezi ozimými obilovinami (spolu s ozimým žitem) pro svou odolnost vůči extrémně nízkým teplotám, hrála tato vlastnost svoji roli při výběru plodin pro následný osevní postup v roce 2005, kdy došlo k dalšímu nárůstu osevních ploch, které jsou největší od roku 1992. Triticales se tak v České republice stalo třetím nejrozšířenějším obilným druhem v základních obilovinách po pšenici a ječmeni. I nadále si triticales zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití.

Kukuřice ve sklizňovém roce 2005 zaznamenala další velmi výrazný nárůst osevních ploch, což potvrzuje neustálý zájem o tuto plodinu. Nárůst osevních ploch spolu se zvýšením hektarového výnosu způsobilo zvýšení objemu produkce, která se tak stala nejvyšší produkcí kukuřice na zrno od začátků jejího pěstování. Kukuřice se tak řadí již třetím rokem mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Od 1.1.2005 je znovu možno kukuřici uplatnit na trhu prostřednictvím intervenčního nákupu.

CUKROVKA, CUKR

V období po vstupu ČR do EU došlo v ČR k určitému, i když ne příliš výraznému snížení sklizňových ploch cukrové řepy. Podle údajů MZe se v roce 2004 snížila sklizňová plocha na úroveň 68 970 ha (meziroční snížení o 6,8 %) a v roce 2005 byla celková sklizňová plocha 63 170 ha (meziroční snížení o 8,4 %). Nicméně v důsledku vysokých průměrných výnosů bulev, které dosáhly v roce 2005 rekordní hodnoty 54,31 t/ha, bylo celkové množství zpracované řepy v posledních dvou letech dokonce o něco vyšší než v roce 2003. Vysoká průměrná cukernatost řepy, v posledních dvou letech nad úrovní 18,5 %, dala dobrý předpoklad k vysoké produkci bílého cukru, která se v těchto letech stabilizovala nad úrovní 558 tis. tun a od roku 2002 se vždy udržuje nad úrovní 500 tis. tun. V roce 2005 dosáhl výnos bílého cukru v ČR 8,8 t/ha, tedy zhruba průměru úrovně zemí EU-25. Zlepšením technologického procesu při zpracování řepy se snižují ztráty cukru, což má za následek snížení produkce melasy v posledních letech. V roce 2005/06 se v ČR vyprodukovalo pouze cca 131 tis. tun melasy. Z tohoto důvodu významně vzrůstá v posledních letech dovoz této suroviny pro výrobu lihu do ČR.

Nařízením vlády č. 364/2004 Sb. byla mj. stanovena minimální cena cukrové řepy ze sklizně roku 2004 na 1 470 Kč/t. Tato cena vycházela zhruba z úrovně pevně stanovených cen v EU. Současně byl zrušen vývozní a tuzemský podíl kvót. Kvóty výrobců cukru, které zůstaly i v roce 2004/05

nezměněny, byly rozděleny na kvótu A (97 %) a kvótu B (3 %). Poměr rozdělení vycházel z národní kvóty stanovené pro ČR ve výši 454 862 t, členěné na kvótu A ve výši 441 209 tun a kvótu B ve výši 13 653 tun. Cukr v kvótě A zhruba vyjadřuje tuzemskou spotřebu cukru a cukr v kvótě B je možno buď prodat na vnitřním trhu EU, nebo vyvézt s vývozní náhradou do třetích zemí. Případná vyšší produkce cukru nad stanovené kvóty (cukr C) musí být bez vývozních náhrad vyvezena do třetích zemí, nebo zkrmena. Cukr C (ale i cukr v rámci kvóty B) může být převeden do individuální produkční kvóty producentů (kvóta A) pro příští marketingový rok, ale maximálně do 20% podílu z celkové kvóty A.

Trh s cukrem v ČR se řídí od roku 2004/05 pravidly společné organizace trhu s cukrem v EU. Kromě volného trhu s cukrem v rámci celé EU-25 začala pro tuzemské producenty a obchodníky s cukrem platit vedle některých zvýhodnění i řada povinností. Dovozy i vývozy cukru i některých substituentů do a z třetích zemí podléhají licenčnímu řízení. Vývozci cukru do třetích zemí (s výjimkou cukru C) mohou uplatnit nárok na vývozní náhradu. Výrobci využívající cukr v chemickém průmyslu mohou žádat o výrobní náhrady (pouze u stanovených výrobků). Producenti cukru jsou povinni v každém marketingovém roce zaplatit do rozpočtu EU tzv. produkční dávky (podle výše jejich individuálních produkčních kvót) atd. V roce 2005/06 platí i v ČR minimální cena cukrové řepy stanovená v EU, tedy 46,72 EUR/t pro řepu dodanou v rámci kvóty A a 28,84 EUR/t pro řepu v rámci kvóty B. Evropská komise stanovila intervenční cenu bílého cukru pro roky 2001/02 až 2005/06 v nedeficitních oblastech ve výši 63,19 EUR/100 kg. Až od roku 2008/09 se bude referenční cena cukru v EU podle reformy SOT postupně snižovat. Výkonnou organizací trhu s cukrem je v ČR pověřen SZIF. V ČR platí od 1. května 2004 také celní opatření EU vůči třetím zemím. Dovoz cukru do EU je podstatně ztížen celními bariérami (pro bílý cukr – 41,9 EUR/100 kg, izoglukózu – 50,7 EUR/100 kg čisté hmotnosti, melasu třtinovou i řepnou – 0,35 EUR/100 kg). Dále jsou u cukru uplatňována dodatková cla, jejichž výše je závislá na vývoji světové ceny cukru.

Podle nařízení Komise ES č. 1609/2005 ze dne 30. září 2005 se snižují ve členských zemích EU produkční kvóty cukru pro hospodářský rok 2005/06. V ČR došlo ke zkrácení kvóty A o 18 207,7 tun (celkem 423 001,3 t) a u kvóty B o 563,5 tun (celkem 13 089,5 t). Celková kvóta pro ČR tedy činí 436 090,8 tun. V návaznosti na nařízení Komise se (zvláště pro kvótu A i B) následně recipročně zkracují kvóty jednotlivých producentů. V únoru roku 2006 byla definitivně schválena v příslušných orgánech EU reforma SOT s cukrem. V rámci této reformy dojde mj. k postupnému snižování institucionálních cen cukru i cukrové řepy, ke kompenzačním platbám pro pěstitele a dobrovolnému restrukturalizačnímu režimu pro závody vyrábějící cukr v EU.

Od roku 2004/05 se změnil systém monitorování pohybu cukru na tuzemském trhu. Sledování provádí i nadále SZIF. Na rozdíl od předchozího období je však sledován prodej cukru z cukrovarů do zemí EU a vývoz do třetích zemí, tj. mimo území EU. Tento vývoz je rozdělen na vývoz v rámci kvót A + B (se subvencí) a vývoz cukru C (bez subvence). Cena cukru na tuzemském trhu je nejvíce ovlivněna intervenční cenou cukru v EU 63,19 EUR/t a pohybuje se v rozpětí 19 – 23 Kč/kg. V roce 2004/05 bylo na tuzemském trhu prodáno z českých cukrovarů celkem 292 654 tun, což odpovídá zhruba úrovni prodeje v roce 2003/04. Do zemí EU bylo prodáno z českých cukrovarů v tomto období 111 250 tun a do třetích zemí celkem 52 692 tun. Z tohoto množství představoval vývoz cukru C do třetích zemí 91,7% podíl. Celkem bylo prodáno v roce 2004/05 z českých cukrovarů 456 596 tun.

V kampani 2005/06 se cukrová řepa v ČR nakupuje poprvé podle ustanovení SOT (v roce 2004/05 se řepa nakupovala podle českého právního předpisu) platící v EU. ČR byla zařazena mezi nedeficitní oblasti v rámci EU, pro které platí minimální cena cukrové řepy A ve výši 46,72 EUR/t a u řepy B ve výši 32,42 EUR/t. Cena u zemědělských výrobců cukrovky (CZV) dosáhla v roce 2005 průmě-

ru 1 347 Kč/t, to představuje meziroční pokles v průměru o 174 Kč/t. Nejvyšší nákupní ceny 1 428 Kč/t bylo dosaženo v listopadu. Cena průmyslových výrobců (CPV) krystalového cukru zaznamenala v roce 2005 meziroční pokles v průměru o 1,57 Kč/kg. Cena dosáhla ročního průměru 19,01 Kč/kg. Do srpna se cena postupně snižovala z 20,42 Kč/kg až na nejnižší hodnotu 17,81 Kč/kg. Do konce roku se potom průměrná cena postupně mírně zvyšovala. Do snížení ceny se promítlo i zpevnění kurzu koruny v roce 2005. Spotřebitelské ceny cukru zaznamenaly v roce 2005 naopak mírný vzestup, meziročně o 1,21 Kč/kg. Roční průměr spotřebitelských cen byl 23,39 Kč/kg a nejvyšší hodnoty 24,93 Kč/kg bylo dosaženo v lednu. V průběhu roku se ceny neustále postupně snižovaly až k nejnižší listopadové hodnotě 21,24 Kč/kg.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů (tis. t)						
Ukazatel	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04¹⁾	2004/05²⁾
Počáteční zásoba	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8	103,1 ³⁾
Výroba cukru z řepy	395,2	434,2	491,2	557,6	515,4	558,4
Dovoz celkem	163,8	159,9	152,8	130,7	160,7	239,8
z toho - dovoz cukru	54,8	55,8	45,9	24,0	32,9	47,8
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	-	104,1	106,9	106,7	127,8	92,0
Celková nabídka	732,3	758,8	754,7	784,9	688,9	901,3
Domácí spotřeba	445,7	451,0	436,2	642,7	399,2	397,4
Vývoz celkem	121,9	197,1	221,9	129,4	247,2	271,7
z toho - vývoz cukru	50,8	110,9	112,3	57,5	154,1 ⁴⁾	164,0
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	-	86,2	109,6	71,9	93,1	107,7
Celková poptávka	567,6	648,1	658,1	772,1	646,4	633,0
Konečná zásoba	164,7	110,7	96,6	12,8	42,5	232,2

Pramen: MZe, ČSÚ, Celní statistika a SZIF

Poznámky:

1) Všechny údaje až do roku 2003/04 jsou uvedeny za období kvótového roku, tj. od 1.9. běžného roku do 31.8. následujícího roku.

2) Údaje za rok 2004/05 jsou uvedeny od 1.7.2004 do 30.6.2005.

3) Údaj je uveden k 30.6.2004.

4) Údaje o vývozu cukru od roku 2003/04 jsou převzaty ze statistiky SZIF

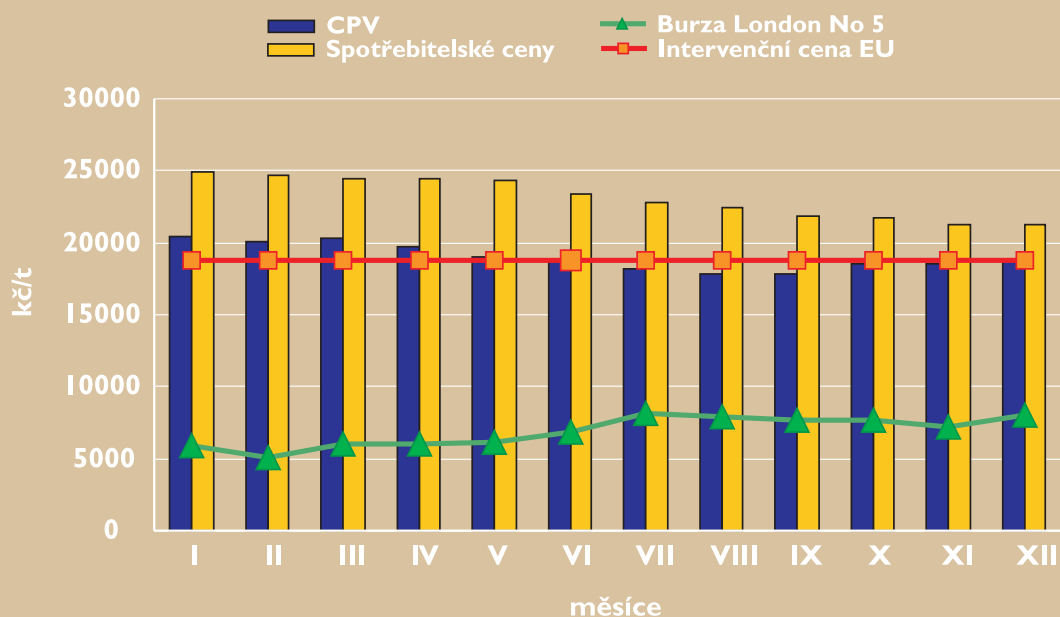
Zahraniční obchod vychází z údajů celní statistiky ČSÚ, která se liší od údajů v bilanční tabulce, kde jsou data o vývozu cukru od roku 2003/04 zpracována podle statistiky SZIF.

Saldo zahraničního obchodu s cukrem dosáhlo v marketingovém roce 2004/05 celkem 169 698 tun. Ve finančním vyjádření dosáhlo celkové saldo zahraničního obchodu hodnoty 2 810,4 mil. Kč, přitom v letech 1998/99 až 1999/00 měla ČR dokonce pasivní saldo zahraničního obchodu. Z tohoto pohledu je možno hodnotit zahraniční obchod jako jednoznačně neúspěšnější v celé historii českého cukrovarnictví. Na tomto příznivém vývoji se podílí především markantní zvýšení vývozu cukru, který vzrostl dvojnásobně oproti předchozímu období. Zahraniční obchod s výrobky s obsahem cukru (vyjádřeno v tunách cukru) dosáhl v roce 2004/05 celkové hodnoty pasivního salda 84 283 tun. V roce 2003/04 bylo pasivní saldo 35 135 tun.

V marketingovém roce 2004/05 bylo do ČR dovezeno celkem 47 855 tun cukru v celkové hodnotě 882,6 mil. Kč. Dovoz cukru zaznamenal meziroční nárůst 14 768 t oproti stejnému předchozímu období. Průměrná dovozní cena cukru v roce 2004/05 vzrostla v důsledku platnosti intervenční ceny cukru na 18,47 Kč/kg (meziroční nárůst o 125 %). Cukr byl v roce 2004/05 dovážěn převážně ze zemí EU, jednalo se o celkem 43 998 tun. Ze třetích zemí bylo dovezeno pouze 3 857 tun cukru. Největší množství cukru bylo dovezeno ze Slovenska, celkem 35 035 tun. Před vstupem do EU bylo nejvíce cukru do ČR dováženo z Německa.

V marketingovém roce 2004/05 bylo z ČR vyvezeno celkem 217 483 tun cukru v celkové finanční hodnotě 3 693,0 mil. Kč. Vývoz cukru zaznamenal meziroční nárůst 112 232 tun (107 %). Vývozní cena cukru dosáhla průměru 16,98 Kč/t. Průměrná vývozní cena cukru je nižší než dovozní cena především v důsledku signifikantně vyššího vývozu cukru do třetích zemí. Vývoz cukru směřoval v roce 2004/05 především do zemí EU, celkem 165 771 tun. Nicméně vývoz cukru do třetích zemí v celkovém množství 51 572 tun byl také významný. Nejvíce cukru, v celkovém množství 61 088 t, bylo vyvezeno do Německa. Dalšími nejvýznamnějšími teritorii bylo Rakousko (46 175 t) a Slovensko (28 855 t). Ze třetích zemí bylo vyvezeno nejvíce cukru do Chorvatska (19 374 t) a do Bosny 13 546 tun.

Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR v roce 2005

Pramen: MZe – Situační a výhledová zpráva Cukr, cukrová řepa

BRAMBORY

V ranobramborářské oblasti došlo k poškození vzešlých brambor přizemními mrazíky ve dvou obdobích. Poprvé začátkem třetí dekády dubna (21.4. – 23.4.), kdy byly v některých oblastech namrzlé a zachlazené porosty i pod netkanou textilií. Podruhé v závěru druhé dekády května (18.5. až 20.5.). To mělo negativní dopad na zahájení sklizně našich raných brambor s tím, že obchod byl novými českými bramborami plynule zásoben až ve druhé polovině června. Od této doby až do podzimních měsíců nabídka výrazně přesahovala poptávku, a to i s ohledem na relativně vysoké výnosy velmi raných odrůd v pozdních termínech, ve kterých měly být na trh dodávány již odrůdy s delší vegetační dobou, tj. odrůdy mnohem lépe vyhovující požadavkům spotřebitelů.

V bramborářské oblasti byl dostatek zimní vláhly podpořen vydatnými sněhovými srážkami v lednu a v únoru. Březen a duben byl srážkově hluboce podnormální, květen mírně nadnormální. V červnu bylo výrazně sucho, dešťové srážky se dostavily až v závěru tohoto měsíce, červenec byl velmi vlhký, srpen byl prakticky na úrovni normálu. Teplotně byl letošní rok ve vegetaci chladnější, výrazně pak v červnu, v červenci a v srpnu. Průběh počasí a úspěšná ochrana proti plísni bramboru vytvořily podmínky pro mimořádnou úroveň výnosů brambor.

Výskyt virových chorob byl průměrný, s tím že byl zaznamenán u některých odrůd a v některých lokalitách vyšší výskyt svinutky. U odrůd velmi raných a raných byl v některých případech konstatován vyšší výskyt aktinomycetové obecné strupovitosti, neboť v době nasazování hlíz byl nedostatek dešťových srážek.

Výskyt vložkovitosti hlíz byl nižší až průměrný. Vyšší výskyt bakteriálního černání stonku byl zaznamenán lokálně, a to pouze u některých odrůd. V červenci a v srpnu byly velmi vhodné podmínky pro výskyt a šíření plísňe bramboru (v červenci v průměru výrazně nadnormální, v srpnu normální úhrn srážek). Ochrana v porostech brambor však byla zvládnuta na dobré úrovni, takže porosty nebyly touto, bezesporu nejdůležitější chorobou, většinou výrazně poškozeny a dále vegetovaly. Ukazuje se, že podpora MZe ČR výzkumu této choroby přináší praxi ekonomické přínosy.

V květnu a v červnu byl zjištěn lokálně silnější výskyt jarních brouků mandelinky bramborové. Jejich výskyt však byl redukován nejen chemickou ochranou, ale i průběhem počasí (střídáním teplot i dešťovými srážkami) a vyšším výskytem predátorů, takže tento škůdce nezpůsobil závažné škody. Nálet mšic byl zpočátku opožděný, později (červenec) výraznější a z hlediska druhového spektra nebezpečnější. V květnu a v červnu byly zaznamenány vyšší výskyty kříśů, výskyt plořtic byl nízký.

Zvýšený výskyt byl zaznamenán u slimáků, kteří pořkozovali nejen nať, ale i hlízy bramboru. Je to možno přisuzovat i utužení a systému zpracování půdy. Na některých místech byly hlízy bramboru pořkozeny hraboři.

Místy byl zvýšený výskyt zvětšení lenticel (dešťové srážky v červenci a v srpnu), které pořkodily vzhled hlíz. Vzhledem k vyššímu obsahu suřiny se u některých odrůd, zvlářtě při nešetrné sklizni a mechanickému pořkození, vyskytovalo také řednutí duřniny. U některých hlíz se vyskytovaly deformace, rozprasky a zmlazování hlíz.

Průměrné měsíční teploty a úhrny srážek v roce 2005 na stanici Valečov

Měsíc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Úhrn srážek v mm	87,4	44,8	13,3	26,8	86,3	34,9	215,2	54,2	33,2
Průměr 75 let ¹⁾	33,7	31,7	39,0	42,5	76,3	91,3	80,9	86,6	48,1
Průměrná teplota v °C	-1,3	-4,2	0,8	8,0	12,0	13,6	16,4	14,5	14,1
Průměr 75 let ¹⁾	- 3,4	- 2,2	1,3	7,3	11,6	15,2	16,5	16,4	12,3

Pramen: VÚB (Valečov – oblast Vysočiny)

Poznámka: 1) Dlouhodobý průměr za roky 1923 – 1998

V posledních třech letech se celková osázená plocha brambor pěstovaných v ČR ustálila zhruba na úrovni 36 tis. ha.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor celkem pěstovaných v ČR

<i>Marketingový rok¹⁾</i>	<i>Sklizňová plocha²⁾ (ha)</i>	<i>Průměrný výnos (t/ha)</i>	<i>Produkce celkem (t)</i>
2000/01	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	20,88	1 130 447
2002/03	38 314	23,51	900 843
2003/04	35 982	18,97	682 511
2004/05	35 974	23,96	861 798
2005/06	36 071	28,08	1 013 000

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

1) Marketingový rok u brambor začíná 1.7. daného roku a končí 30.6. následujícího roku.

2) Sklizeň za zemědělský sektor (bez domácností)

V roce 2005 se opět zvýšily průměrné výnosy brambor, a to na rekordní úroveň 28,08 t/ha. Celková sklizeň brambor v roce 2005 dosáhla výjimečné úrovně 1 013 tis. tun.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2005

	<i>Sklizňová plocha¹⁾ (ha)</i>	<i>Průměrný výnos (t/ha)</i>	<i>Produkce celkem (t)</i>
Brambory rané ²⁾	2 266	18,72	42 418
Brambory ostatní	33 805	28,71	970 582
Brambory celkem	36 071	28,08	1 013 000

Pramen: ČSÚ

Poznámky:

1) Sklizeň za zemědělský sektor (bez domácností).

2) Brambory sklizené do 30.6.

V roce 2005 byla v České republice dosažena rekordní výše sklizně brambor. Na jedné straně vysoká nadprodukce způsobovala problémy s uplatněním brambor na trhu z důvodu nízkých odbytových cen, na druhé straně velkým úspěchem českého bramborářství byla výjimečná situace v bilanci dovozu a vývozu, kdy poprvé v novodobé historii českého bramborářství převýšil vývoz nad dovozem brambor.

Dovoz a vývoz brambor ČR v roce 2005

	<i>Položka celního sazebníku</i>	<i>Množství (kg)</i>	<i>Cena (Kč/kg)</i>
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	76 762 985	3,48
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	91 178 815	2,60

Pramen: Celní statistika

BRAMBOROVÝ A PŠENIČNÝ ŠKROB

Bramborový škrob

Celková plocha brambor na výrobu škrobu v roce 2005 dosáhla 5 257 ha. Vzhledem k velmi vysoké sklizni bylo nakonec zpracováno více brambor než bylo nakontrahováno s tím, že škrob vyrobený nad národní výrobní kvótu, musí být bez vývozních subvencí vyvezen mimo EU před 1. lednem následujícím po konci příslušného marketingového roku.

V rámci společné zemědělské politiky EU mají pouze brambory určené k výrobě bramborového škrobu společnou organizaci trhu (SOT) a to v rámci společné organizace trhu se škrobem. Výroba bramborového škrobu je kvótována a ČR obdržela národní výrobní kvótu pro výrobu bramborového škrobu ve výši 33 660 tun škrobu.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor určených k výrobě bramborového škrobu

Rok	Plocha brambor (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Průměrná škrobnatost (%)	Množství nakontrahovaných brambor(t)	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)
2004	5 162	28,65	20,11	160 441	147 898	33 644
2005	5 257	31,70	18,80	152 301	166 353	36 281 ¹⁾

Pramen :Český škrobářský svaz

Poznámka:

1) Škrob vyrobený nad národní kvótu (33 660 tun) musí být bez dotací vyvezen mimo EU před 1. lednem následujícím po konci příslušného marketingového roku. Marketingový rok u bramborového škrobu začíná 1.7. daného roku a končí 30.6. následujícího roku

Pšeničný škrob

Výchozí surovinou pro výrobu škrobu je pšenice, respektive pšeničná mouka. V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění. Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, výroba pšeničného škrobu v ČR má vzrůstající tendenci.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok		2001	2002	2003	2004	2005
1.	Výroba pšeničných škrobů v ČR v tis. tunách	12,0	13,5	17,9	18,6	20,9
2.	Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) v tis. tunách	32,4	36,5	48,3	50,4	56,4

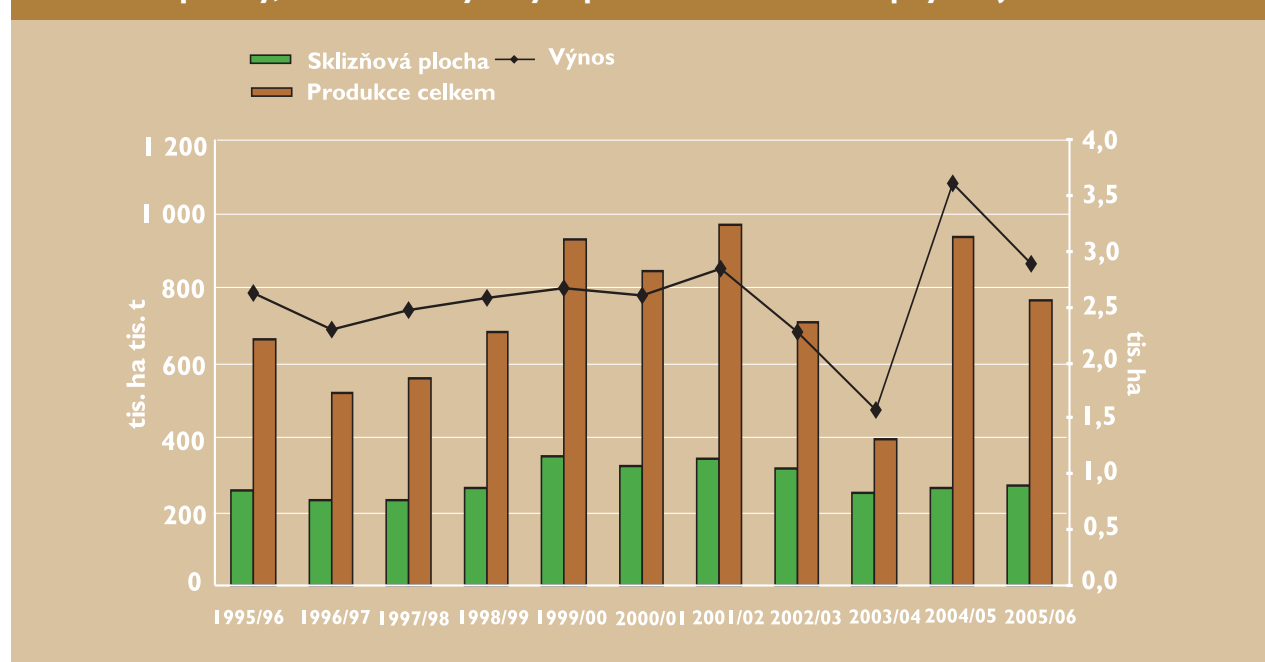
Pramen: Český škrobářský svaz

OLEJNINY

Olejnininy patří k významným plodinám využívaným pro potravinářské i technické účely. V posledním desetiletí se zvyšuje význam jejich technického užití. Zvyšování cen ropy vytváří prostor pro uplatnění olejů rostlinného původu pro spalování v motorech aut, ať již jako směsného paliva ve směsi s naftou, nebo jako čistého rostlinného oleje. Mezi nejvýznamnější olejininy pěstované v České republice patří řepka olejka s největší rozlohou pěstování, která zaujímá 67 % plochy olejinin, následovaná mákem s 11 %. Dalšími olejininami s významnější osevní plochou jsou slunečnice s 9,9 % a hořčice s 6,7 %. Stále se nedaří rozšíření pěstitelských ploch sóji. Přes podporu poskytovanou pěstitelům sóji na nákup osiva stagnuje pěstitelská plocha na úrovni kolem 10 tis. ha. Zjevnou příčinou stagnace jsou nevyrovnané a nízké průměrné výnosy způsobené na jedné straně klimatickými podmínkami v České republice na straně druhé nedořešenou pěstitelskou technologií. Určitý vliv mají i odrůdy ne zcela vhodné pro dané podmínky.

V hospodářském roce 2004/05 se nejrozšířenější olejinina ozimá řepka musela v době založení porostu vyrovnávat s nepříznivými podmínkami, jakými byla opožděná sklizeň předplodin a sucho v době zásevu a počátečním stádiu vývoje. Následkem těchto podmínek se vytvořily slabší, méně vyvinuté porosty. Tento nedostatek dokázaly napravit klimatické podmínky dlouhého teplotně vcelku příznivého podzimu a začátku zimy. Na jaře pokračoval pro rostliny řepky příznivý vývoj klimatických podmínek, který byl narušen na konci dubna silnými nočními mrazy, které poškodily rostliny řepky v generativní fázi vývoje.

Sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce semene řepky olejné v ČR

Pramen: MZe – Situační a výhledová zpráva Olejnininy

Vzhledem k dalšímu průběhu počasí nemělo značné poškození části rostlin výrazněji negativní vliv na konečnou produkci. Tomuto vývoji napomohlo chladnější počasí s dostatkem srážek během května a června, jež poskytlo čas na dotvoření generativních orgánů. Přes nepříznivé podmínky počátku vegetace poskytla řepka velmi dobrou sklizeň. Podle definitivních údajů zjištěných Českým statistickým úřadem činila v roce 2005 produkce 769 377 tun z celkové plochy řepky 267 160 ha při průměrném hektarovém výnosu 2,88 tun. Cena řepky pro pěstitele se pod vlivem nadprodukce předchozího marketingového roku, jež ještě na počátku nového

marketingového roku nebyla zpracována, držela na nízké úrovni. Pěstitelé dostávali za svoji produkci ceny 5000 až 5 500 Kč/t.

V posledních letech se rozloha pěstitelské plochy slunečnice zvýšila a pohybuje se na úrovni kolem 40 tis. ha. Výrazně plocha slunečnice překonala tuto hranici pouze v roce 2003, kdy nahrazovala ozimy nezaseté vlivem klimatických podmínek v podzimním období, nebo na jaře zaorané. Produkce slunečnice dosáhla v roce 2005 nadprůměrné úrovně 94 820 t při hektarovém výnosu 2,39 t/ha. Jedná se o jeden z nejvyšších hektarových výnosů dosažených v historii a nejvyšší od roku 1993. Rozsah pěstování slunečnice se zvyšuje na Moravě, v roce 2005 dosáhl 23 115 ha oproti Čechám, kde dochází k poklesu pěstitelských ploch na 16 532 ha.

Mák je olejinou jejíž pěstitelská plocha se v posledních letech zvýšila a zvýšila se i celková produkce. V roce 2005 činila produkce 36 418 tun z plochy 44 613 ha. Dosažený výnos 0,82 t/ha nelze považovat za optimální, ale je jedním z nejvyšších za poslední roky. Mák a hořčice nepatří olejinám, na které náleží platba na plodiny na orné půdě z národního dorovnání, tzv. TOP UP, přesto pěstitelská plocha zatím neklesla.

LUSKOVINY

Rok 2004 znamenal u luskovin pěstovaných na zrno další pokles osevních ploch, ve srovnání s rokem 2000 celkem o 30 %. Byl také rokem rekordních průměrných výnosů ve výši 3,11 t/ha u luskovin celkem a 3,35 t/ha u hrachu. Tyto velmi dobré dosažené výnosy ve spojitosti s vysokými přebytky obilovin na trhu a poklesem jejich cen byly zřejmě hlavními důvody toho, že se pěstitelé rozhodli v roce 2005 rozšířit zastoupení luskovin. Osevní plochy hrachu dosáhly 29 121 ha a ve srovnání s rokem 2004 vzrostly o 7 635 ha (o 36 %). U ostatních luskovin se zvýšily osevní plochy meziročně o 3 217 ha (o 46 %).

Vývoj sklizňových ploch, výnosů a produkce luskovin na zrno celkem a hrachu

Rok	Luskoviny celkem			Hrách		
	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Produkce (t)
1993	93 557	2,43	227 497	82 464	2,45	201 724
1994	70 798	2,31	163 230	61 668	2,42	149 351
2002	34 173	1,91	65 124	27 971	2,01	56 145
2003	31 363	1,98	62 131	24 086	2,23	53 736
2004	28 406	3,11	88 261	21 486	3,35	71 962
2005	39 259	2,44	95 969	29 121	2,70	78 756

Pramen: ČSÚ

Nepříznivé povětrnostní podmínky pěstitelského roku jednak zpozdily jarní vývoj porostů a následně nedovolovaly sklídit zralé porosty. Opoždění sklizně o 2-3 týdny mělo negativní dopad na sklizňové ztráty a kvalitu sklizené produkce zejména u hrachu. V průběhu vegetace byl zdravotní stav porostů luskovin velmi dobrý.

Podle definitivních údajů ČSÚ o sklizni zemědělských plodin dosáhla v roce 2005 celková produkce semene luskovin na zrno 95 969 t při průměrném výnosu 2,44 t/ha. Celková nabídka luštěnin

pro marketingový rok 2005/06 byla vyšší než v předchozích letech. Podle bilance užití semene luskovin bude dovoz, vývoz a potravinářské užití velmi podobné jako v minulých letech. Lze očekávat zejména nárůst krmného užití semene hrachu a ostatních luskovin, což by odpovídalo trendu v EU. Průměrná spotřeba luštěnin ve výživě obyvatel ČR dlouhodobě stagnuje na úrovni zhruba 2,1 kg/obyv./rok.

Výměra hlavní domácí luskoviny, hrachu, představovala 74 % z celkové výměry luskovin na zrno v ČR. Při průměrném výnosu 2,70 t/ha činila celková produkce hrachu 78 756 t. Také v užití semene hrachu lze očekávat zejména nárůst krmného užití. Podle údajů ČSÚ stagnovaly od sklizně do konce roku 2005 ceny zemědělských výrobců semene krmného hrachu na velmi nízké úrovni mírně nad 3 000 Kč/t. Podle zahraničních zdrojů trvá na světovém trhu vysoká poptávka po hrachu ke krmnému i potravinářskému užití.

Největší podíl z ostatních luskovin na zrno zaujímal lupina (odhadem 5 000 ha) a bob (cca 3 000 ha). Podle dílčích údajů se podařilo řadě pěstitelů dosáhnout u lupiny výnosovou úroveň 3 t/ha. Celkově však podle údajů ČSÚ zůstal průměrný výnos ostatních luskovin na zrno ve výši 1,70 t/ha, což znamenalo produkci 17 212 t semene. Část produkce najde uplatnění ve výživě hospodářských zvířat, kvalitnější část bude využita k přípravě osiv. Osivo pelušky je žádanou vývozní komoditou.

Současným nízkým odbytovým cenám hrachu, ovlivněným vysokou nabídkou a nízkými cenami sójových šrotů na mezinárodním trhu, lze čelit zejména vysokou intenzitou pěstování pro dosahování vyšších výnosů a kvality semene. Producenti i vývozci luštěnin by se měli více zaměřit na vývoz hrachu a bobu do zemí EU i do rozvojových zemí, kde je po luštěninách vysoká poptávka.

V polovině roku 2005 byla v Šumperku založena Asociace pěstitelů a zpracovatelů luskovin (APZL), která by měla sdružovat a koordinovat aktivity zájmových skupin odborníků, podnikatelů a dalších zainteresovaných subjektů k podpoře pěstování a užití luskovin v České republice.

LEN PŘADNÝ A KONOPÍ SETĚ

Len přadný

Rosený stonek přadného lnu je nepotravinářská zemědělská komodita, která nemá problémy s odbytem. Naopak, z bilance výroby a potřeby třeného vlákna vyplývá, že cca polovina potřebného množství vlákna se k nám musí dovážet a to i v té kvalitě, kterou můžeme získat ze stonků, vypěstovaných v ČR. Rozšíření ploch přadného lnu na potřebnou rozlohu brání vedle rizikovosti a nízké rentability pěstování této plodiny především nedostatek finančně dostupné speciální sklizňové techniky.

V roce 2005 bylo přadným lnem oseto 4 368 ha. K setí bylo použito 14 odrůd. Největší osevní plochy zaznamenaly odrůdy Jordán (21,6 %), Agatha (15,9 %), Bonet (12,9 %), Elektra (12,4 %), Tábor (7,5 %), Ilona (6 %), Escalina (4 %) ploch. V menším rozsahu se pěstovaly odrůdy Merkur, Jitka, Texa, Super, Venika, Viking a Viola.

Setí přadného lnu proběhlo v období od 7. 4. do 30. 4. 2005. Pro vzcházení byly dobré půdní i povětrnostní podmínky, ale místy byl len při vzcházení a po vzejítí začátkem května poškozen nízkými teplotami vzduchu (až -10 °C). Počasí s častými přísušky ve vegetačním období způsobilo, že některé porosty byly patrovité a výška porostů lnu nižší. Celkově bylo možno hodnotit porosty přadného lnu před trháním jako průměrné.

Trhání bylo zahájeno v červenci, do poloviny srpna bylo vytrháno 76 % ploch a do konce srpna byly všechny plochy vytrhány. Ani při rosení nebyly klimatické podmínky příznivé, u části sklizně došlo

k přerosení, pouze lny sklizené do konce třetí dekády měsíce září byly kvalitní. Z lokalit, kde byl naopak nedostatek vláhy bylo získáno vlákno horší kvality. Nepříznivé počasí v druhé polovině srpna (zejména v severních Čechách) způsobilo, že se len nezbavil chlorofylu, což se projevilo horší kvalitou a nižší výdajností vlákna.

Do konce srpna bylo sklizeno 17 % ploch, do poloviny září 52 % a do konce září 80 % ploch. Zbývajících 20 % bylo sklizeno v prvních dvou dekádách měsíce října. Celkově lze sklizeň lněného stonku hodnotit jako průměrnou, potřebné sklizňové práce nebylo možné kvůli nepříznivému počasí provádět v optimální dobu, což se projevilo na kvalitě stonků. Dle ČSÚ byla z 4 499 ha celková sklizeň rosených stonků 13 474 t, průměrný výnos roseného stonku 2,99 t/ha. Lnářský svaz uvádí osevní plochu přadného lnu 4 368 ha, sklizňovou plochu 4 311 ha, celkovou sklizeň rosených stonků 14 657 t, průměrný výnos roseného stonku 3,4 t / ha, průměrný obsah dlouhého vlákna 13,3 %, obsah krátkého vlákna 19,3 %, průměrnou jakost dlouhého vlákna 109 Tex (rozmezí Tex 125 – 92).

Pěstování přadného lnu bylo v roce 2005 finančně podpořeno v rámci jednotné platby na plochu ve výši 2 111 Kč/ha a platby na pěstování lnu na vlákno (TOP-UP) ve výši 5 022 Kč/ha, tj. celkem 7 133 Kč/ha. Z programu TOP-UP bylo vyplaceno pěstitelům, kteří splnili podmínky pro poskytnutí platby 1 mil. 715 tis. Kč na 4 311 ha přadného lnu.

Balance výroby a spotřeby rosených stonků lnu přadného v tis. t						
Ukazatel	MJ	2001/02	2002/03	2003/04	2004/2005	2005/2006
Sklizňová plocha	tis. ha	5,565	5,694	6,003	5,372	4,311
Výnos rosených stonků	t/ha	3,23	2,73	2,32	3,6	3,4
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00
Výroba	tis. t	17,7	15,3	13,93	19,29	14,66
Dovoz	tis. t	0,4	0,5	0,03	0,03	0,06
Celková nabídka	tis. t	18,1	15,6	13,96	19,32	14,72
Domácí prům. zpracování	tis. t	17,6	15,5	13,96	19,26	14,67
Vývoz	tis. t	0,5	0,1	0,00	0,06	0,05
Celková poptávka	tis. t	18,1	15,6	13,96	19,26	14,72
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00

Pramen: Lnářský svaz

Konopí seté

Pěstování konopí v ČR a jeho uplatnění pro textilní využití i jako energetického zdroje se začalo pokusně ověřovat v roce 1998. Pro pěstování v ČR byla odzkoušena odrůda Beniko, která je zapsána ve Státní odrůdové knize a je vedena i ve Společném katalogu EU, který obsahuje dalších cca 30 zahraničních odrůd, na které se vztahuje podpora v rámci přímých plateb.

Pěstování technického konopí na vlákno bylo v roce 2005 podpořeno v rámci jednotné platby na plochu částkou 2 111 Kč/ha a v rámci platby na pěstování plodin na orné půdě částkou 2 315 Kč/ha, tj. celkem 4 426 Kč/ha. Pěstování konopí pro energetické účely bylo podpořeno v rámci jednotné platby na plochu částkou 2 111 Kč/ha a z dotačního programu I. U. – Podpora pěstování bylin pro energetické účely, částkou 2 000 Kč/ha, tj. celkem 4 111 Kč/ha.

V roce 2005 bylo konopím oseto 162 ha v období od 20. do 30.4. a díky příznivým povětrnostním podmínkám vzešlo během 10 dnů. Povětrnostní podmínky během vegetace byly převážně příznivé. Konopí začalo kvést v polovině června, technologická zralost byla dosažena ve druhé polovině srpna, semenářská zralost v polovině září. Výška rostlin při sklizni byla 220 – 300 cm. Konopí seté bylo nakonec sklizeno z ploch o celkové výměře 110 ha. Konopného stonku bylo sklizeno 559 tun a konopného semene 60,2 tun. Suchý konopný stonek bude využitý buď pro tírenské zpracování nebo jako biopalivo.

Pokračuje se ve zkouškách různých variant sklizně konopného stonku, protože způsob sklizně a vhodná sklizňová technika jsou dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno.

Pěstování i zpracování konopného stonku na vlákno se v ČR postupně rozšiřuje. Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský a automobilový průmysl. Konopí představuje také významnou plodinu pro energetické využití.

ZELENINA

Rok 2005 se vyznačoval celkově příznivým průběhem počasí pro pěstování zeleniny, i když pozdní jarní mrazy způsobily v některých zelinářských oblastech nemalé škody na porostech zejména raných druhů zeleniny a zpozdily nástup sklizní. V důsledku značného poškození porostů mrazem bylo zaoráno 127 ha zeleniny.

V návaznosti na problémy předchozího roku klesl v roce 2005 počet pěstitelů vstupujících s produkcí na trh zeleniny o 9 %. Výrazný úbytek ploch tržní zeleniny nastal zejména u pěstitelů zeleniny s výměrou nad 100 ha. Pěstební plochy zeleniny tak klesly téměř o 24 % na 12 726 ha. Největší pokles byl zaznamenán u cibule a mrkve a dále u zeleniny pro průmyslové zpracování. Na druhé straně bylo snížení ploch do určité míry kompenzováno vyššími výnosy u většiny druhů zeleniny. Produkce zeleniny tak v roce 2005 dosáhla 273,4 tis. t, což bylo o 15 % méně v porovnání s předchozím rokem.

I když průměrné ceny zemědělských výrobců se v prvních měsících roku 2005 pohybovaly na velmi nízkých úrovních (pokračování trendu poklesu cen z roku 2004), od II. pololetí 2005 se však zvýšily u většiny druhů na úroveň cen roků předcházejících. Výrazné zvýšení cen nastalo zejména u rajčat, hlávkového zelí, květáku, kedluben, kapusty a póru.

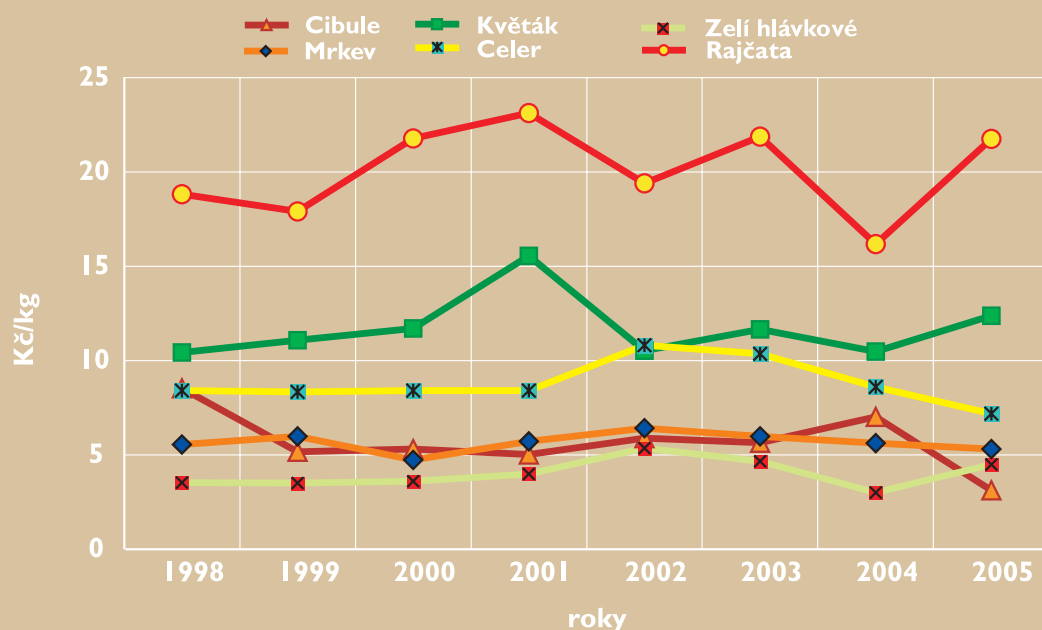
Celková záporná bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou má meziroční výrazný prohlubující se trend. V roce 2005 činilo úhrnné pasivum 5,4 mld. Kč. Dovoz čerstvé zeleniny do ČR v roce 2005 vzrostl oproti předchozímu roku o 23 % a dosáhl objemu 480,6 tis. tun, přičemž 90 % zeleniny pocházelo ze zemí EU. Výrazně vzrostl zejména dovoz salátových okurek, rajčat, póru, mrkve, hlávkového zelí a papriky. Nejvýznamnějším dodavatelem čerstvé zeleniny bylo Španělsko (93,4 tis. tun), Polsko (81,6 tis. tun), Nizozemsko (65,4 tis. tun) a Německo (58,8 tis. tun).

Vývoz čerstvé zeleniny se v roce 2005 výrazně zvýšil v porovnání s předchozím rokem na 53,6 tis. tun. Důvodem je pravděpodobně nárůst reexportu některých druhů zeleniny. Téměř 95 % vývozu čerstvé zeleniny směřovalo do zemí EU, a to zejména na Slovensko (31,3 tis. tun), dále do Maďarska (6,0 tis. tun), Polska (6,0 tis. tun) a Německa (3,7 tis. tun).

V posledním období se do popředí zájmu dostává problematika integrovaného systému pěstování zeleniny, a to ve všech hlavních pěstitelských oblastech EU. V podmínkách ČR se tomuto systému pěstování věnují zelináři již dva roky, v tzv. přechodném období. V roce 2005 pěstova-

lo zeleninu v integrovaném systému celkem 37 pěstitelů na celkové výměře 3 357 ha. V rámci ZUČM je integrovaná produkce řešena prostřednictvím Svazu pro integrované pěstování zeleniny (SIPZ) včetně chráněné značky. Pravidla pro integrovaný systém produkce zeleniny jsou dokumentem, který při následném budoucím projednávání s ostatními státy umožní zastávat ze strany ČR kvalifikovanou pozici.

Vývoj cen zemědělských výrobců vybraných druhů zeleniny

Pramen: ČSÚ

OVOCE

Průběh klimatických podmínek v roce 2005 negativně ovlivnil výši i kvalitu produkce ovoce. Nása-da květních pupenů byla u ovocných stromů v rámci normálu. Vlivem pozdních jarních mrazů koncem dubna a následně v první polovině května 2005 však došlo k významnému poškození květenství či mladých plůdků především u třešní, meruněk, broskvoní, částečně višní a jablek. Nejvíce poškozeny byly sady v severní a střední části republiky. Úhrn vodních srážek na začátku a v první polovině vegetačního období byl podnormální, avšak v červenci velké dešťové srážky způsobily praskání a hnití plodů u pozdních odrůd třešní, částečně u višní a raných odrůd meruněk.

V důsledku těchto skutečností se v roce 2005 sklídilo z 21 948 ha ovocných sadů nejméně ovoce za posledních 20 let, a to 305,7 tis. t. V porovnání s vysokou úrodou v roce 2004, kdy se sklídilo celkem 435,6 tis. t ovoce, je to pokles téměř o 30 % a o 24,5 % méně v porovnání s pětiletým průměrem. Sklizeň z 19 000 ha intenzivních ovocných sadů dosáhla 164,4 tis. t ovoce, což je v porovnání pětiletým průměrem pokles o 15,3 %. Výrazný pokles nastal u produkce jablek, třešní a švestek.

Stav ovocných intenzivních sadů v ČR není dobrý, polovina jich je přestárých a klesá jejich plodnost. Nejkritičtější situace je u rybízů a angreštu (kde podíl přestárých výsadeb činí téměř 90 %), špatná věková struktura je rovněž u broskvoní (64 % sadů přestárých) a jabloní (téměř 58 %). Příznivá věková struktura je u výsadeb švestek, slivoní, třešní a hrušní.

Od roku 1994 do května 2005 bylo v ČR nově vysázeno celkem 6 734,4 ha intenzivních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 5 933 ha. Nejvíce se na nových výsadbách

podílejí výsadby jabloní (3 130 ha), slivoně (807 ha) a višně (792 ha), dále rovněž rybíz, meruňky a broskvoně. Ve střednědobém výhledu se předpokládá nadále růst ploch u třešní, višní, hrušní a slivoní, naopak pokles ploch lze očekávat u jabloní, drobného ovoce, ale i u meruněk a broskvoní.

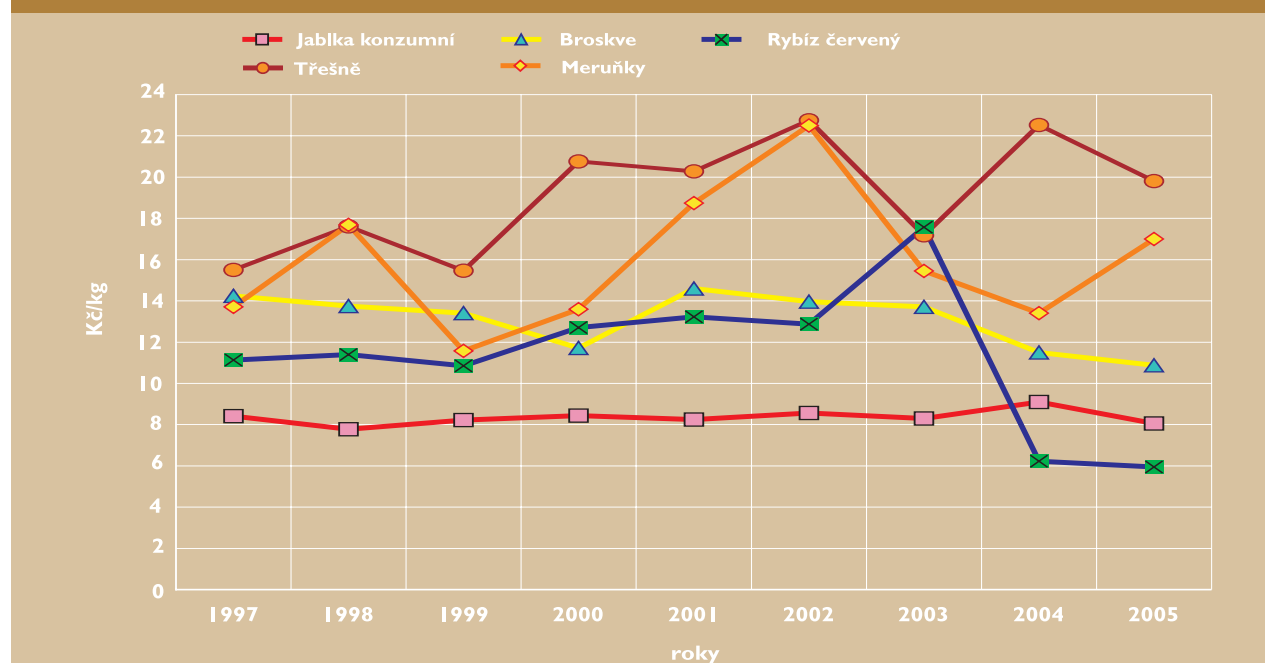
Dovozy čerstvého a sušeného ovoce stále meziročně stoupají. V roce 2005 byl zaznamenán 3% nárůst dovozu oproti předchozímu roku na celkový objem 592,2 tis. t ovoce v hodnotě 10,7 mld. Kč. Vývoz se v uvedeném roce zvýšil na 177,5 tis. t ovoce v hodnotě 3,1 mld. Kč, a to především vlivem nárůstu reexportu jižního ovoce.

Na celkovém dovozu čerstvého a sušeného ovoce do ČR měly významný podíl země EU (55 %), a to zejména Španělsko (98,3 tis. t), Itálie (73,1 tis. t), Řecko (38,2 tis. t), Německo (37,4 tis. t), Polsko (20,5 tis. t) a Slovensko (19,2 tis. t). V rámci zemí EU-25 byly dodávány na tuzemský trh zejména mandarinky, pomeranče, jablka, stolní hrozny, broskve a kiwi. Z ostatních, tzv. třetích zemí, pocházely především banány, dále citrusové a skořápkové ovoce a rovněž jablka, hrušky a švestky.

Naproti tomu z ČR směřovalo ovoce většinou na trhy zemí EU (téměř 99 %), a to především na Slovensko a do Německa, dále do Maďarska, Rakouska a Polska. Významnými vývozními komoditami ČR jsou zejména jablka, dále višně, broskve, třešně, švestky a rybíz, které jsou – spolu s jižním ovocem – kromě do zemí EU vyváženy také do Ruska, Chorvatska, Alžírsko, Srbska a Černé Hory a Rumunska.

Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce se podle údajů ČSÚ snížily oproti roku 2004 u většiny sledovaných ovocných druhů. Výrazný pokles nastal u jahod, třešní, konzumních jablek a broskví, naopak u moštových jablek, meruněk a švestek ceny zaznamenaly nárůst.

Vývoj cen zemědělských výrobců ovoce v ČR

Pramen: ČSÚ

V posledních letech se, stejně jako v zelinářském sektoru, věnuje stále větší pozornost integrovanému pěstování ovoce, a to ve všech hlavních pěstitelských oblastech EU. V podmínkách ČR je možno v tomto směru zaznamenat již desetiletou úspěšnou historii. V současné době je registrováno 178 pěstitelů ovoce s 9 3012 ha, kteří jsou zapojeni do tohoto systému pro získání ochranné značky SISPO.

CHMEL

Česká republika je největším producentem jemného aromatického chmele a zemí s největší plochou jedné odrůdy na světě. V rámci EU je ČR druhým největším producentem chmele za Německem.

V rámci společné organizace trhu (SOT) chmele bylo přijato nové nařízení Rady č. 1952/2005 ze dne 23.11.2005 o společné organizaci trhu s chmelem a zároveň byla zrušena nařízení (EHS) č. 1696/71, (EHS) č. 1037/72, (EHS) č. 879/73 a (EHS) č. 1981/82, z důvodu schválení Nařízení Rady č. 1782/2003. Nové nařízení o SOT chmele nahradilo různá nařízení, která byla začleněna v původním nařízení, zachovává jejich obsah a přeskupuje je, kvůli transparentnosti a správnému pochopení společné legislativy. Přijetím nového nařízení o SOT chmele nejsou očekávány závažné změny na národním, uniijním i světovém trhu.

V roce 2005 Česká republika v rámci SOT s chmelem využila jednotné platby na plochu a doplňkovou přímou platbu. V rámci plateb SAPS bylo vyplaceno v roce 2005 oprávněným žadatelům 2 110,70 Kč/ha, v rámci doplňkových plateb TOP UP pro komoditu chmel 6 387,50 Kč/ha. V rámci dotačního programu I.I. bylo vybudováno 105 ha kapkové závlahy na chmelnicích s příspěvkem MZe ČR 5,89 mil. Kč (při sazbě 56 160 Kč/ha). Evropskou Komisí byl notifikován nový národní dotační titul 3.h.) podpora prevence šíření virových a bakteriálních chorob chmele. Předmětem dotace 3.h.) je použitá uznaná certifikovaná sadba chmele, maximální výše dotace je 15 Kč na sazenici chmele. Nový dotační titul byl notifikován na dobu neurčitou od roku 2006.

Průběh počasí v roce 2005 lze hodnotit z hlediska teplot oproti dlouhodobému průměru jako normální. Měsíc květen byl obzvlášť v prvních třech dekádách značně studený. Minimální teploty v tomto období se pohybovaly i pod bodem mrazu, což mělo nepříznivý vliv na růst chmelových výhonů, čímž se do značné míry zpozdlilo jejich zavádění. Hodnotíme-li průběh počasí z hlediska množství srážek, lze jej charakterizovat oproti dlouhodobému průměru jako nadnormální a doplňková závlaha chmele se v tomto období nemusela uplatňovat. Následkem vichřice, která prošla územím České republiky na konci měsíce července padlo přes 100 ha chmelnic. Další část ploch byla pak větrem a kroupami částečně poškozena. Sklizeň na padlých chmelnicích začala u některých podniků již 10. srpna. Celkem padly chmelnice u 23 chmelářských podniků. Následkem velkých srážek na začátku 3. srpnové dekády padlo v Ústěcké chmelářské oblasti dalších téměř 10 ha chmelnic.

V roce 2005 činila pěstitelská plocha chmele dle údajů ÚKZÚZ 5 672 ha. Stále nejvíce zastoupenou odrůdou je Žatecký poloraný červeňák (92,2 % celkové pěstitelské plochy tj. 5 231 ha). Hybridní odrůdy zaujímají stále velmi malý podíl v odrůdové skladbě českých chmelů, který činí celkem 7,8 % z celkové plochy (tj. 441 ha) Odrůdou Agnus bylo osázeno 52 ha, Bor 17 ha, Premiant 153 ha, Sládek 202 ha a odrůdou Magnum 7 ha. Z celkové pěstitelské plochy 5 672 ha činil výsaz pouhých 44 ha, tj. o 234 ha méně než v roce 2004. Ve srovnání s rokem 2004 klesla celková pěstitelská plocha o 2,84 % (tj. o 166 ha).

Věková struktura chmelových porostů je dle údajů ÚKZÚZ velmi nepříznivá. Celkově je již 47,9 % chmelnic starších 15ti let a z toho 34,0 % starších 20ti let. Chmelnice ve stáří do 5ti let jsou zastoupeny pouze 14,2 %, největší podíl těchto chmelnic je v tršické chmelářské oblasti. Oproti tomu nejstarší chmelnice jsou v ústěcké (60,9 % z celkové plochy oblasti) a žatecké oblasti (52,4 % z celkové plochy oblasti). Dle údajů ÚKZÚZ věková struktura konstrukcí je oproti porostům ještě nepříznivější. Celkově je 73,47 % konstrukcí starší 15ti let a konstrukce do 5ti let jsou zastoupeny pouze z 5,68 % z celkové plochy konstrukcí tj. 7 478 ha.

Při hodnocení uplynulého roku je nutno připomenout, že v roce 2005 nebyl vypsán žádný podpůrný program pro obnovu porostů a konstrukcí chmele. Obnova porostů chmele v ČR v posledních letech poklesla pod hranici 5 %, v roce 2005 dokonce pod 2 %. Hranice 5% obnovy je pro budoucnost chmelařství v ČR existenční. Nebude-li zahájena intenzivní obnova starých chmelnic, očekává se pokles plochy chmelnic v ČR na polovinu.

V roce 2005 bylo dosaženo historicky nejvyššího průměrného výnosu chmele v ČR. Je nutné připomenout, že rok 2005 byl mimořádně klimaticky příznivý pro růst a vývoj chmelových rostlin, což bylo hlavní příčinou tohoto výsledku. Produkce sušeného chmele v marketingovém roce 2005/06 dosáhla 7 831 t, tj. o 24,1 % více než v roce 2004/05, při průměrném výnosu 1,38 t (o 27,8 % více ve srovnání s rokem 2004/05). Vyšší výnosy sklizně 2005 však přinesly i svoje problémy do obchodní sféry a odbytu chmele. Obchodoval se pouze chmel na základě předem uzavřených smluv, volný obchod s chmelem byl zastaven. Chmel z nadvýroby byl stažen do tzv. poolu se stanovením zálohy a následnou nabídkou na trh postupně za odpovídající ceny tak, aby se nezhroutil trh i pro příští sezónu, případně, aby se našla i jiná odbytiště.

Obsah alfa kyselin v Žateckém poloraném červeňáku byl s porovnáním s rokem 2004 nižší, zejména v Žatecké a Tršické oblasti. Průměrný obsah alfa kyselin ŽPČ byl na Žatecku 3,7 % hm., na Úštěcku 3,5 % hm. a Tršicku 3,5 % hm. Obsah alfa kyselin v českých hybridních odrůdách byl poměrně vysoký, s výjimkou odrůdy Agnus.

Dovoz surového lisovaného chmele v roce 2005 byl podle předběžných údajů realizován ve výši 908,4 tun, tj. 94,1 % skutečnosti roku 2004 (včetně intradovozů). Surový chmel je do ČR dodáván převážně za účelem zpracování, zejména z Polska a Německa. Dovozy granulovaného chmele se v posledních letech snížily na minimum vlivem vyššího využití nových českých odrůd v tuzemských pivovarech. Více než 70 % produkce českého chmele je exportováno a z tohoto důvodu byl vliv přetrvávajícího silného kurzu české koruny vůči EUR i USD velmi výrazný. Vývoz chmele v roce 2005 včetně intravývozu činil 5 480,6 t, meziroční index 1,18. Největším odběratelem českého chmele zůstává Japonsko. Podle předběžných výsledků dosáhlo v roce 2005 saldo zahraničního obchodu s chmelem a chmelovými výrobky (včetně intradovozů a intravývozu) v hodnotovém vyjádření 686,6 mil. Kč tj. ve srovnání s rokem 2004 zvýšení kladného salda o 65,4 mil. Kč vlivem vyššího výnosu.

Cenová úroveň u většiny odběratelů klesla vlivem přebytku nabídky a současně vlivem posilujícího kurzu CZK vůči EUR. Dle údajů ČSÚ pro rok 2005 je průměrná roční CZV sušeného chmele 120 347 Kč/t. Meziroční index 05/04 tak činí 0,92.

Závažným problémem pěstování chmele jsou neustále stoupající přímé náklady na jednotlivé pracovní operace v důsledku neustále rostoucích mzdových nákladů a podstatné části materiálových vstupů. Vzhledem k poměrně vysoké pracnosti technologie pěstování chmele na úrovni 600 lidských hodin na 1 ha, rostoucích finančních nároků na pořízení materiálových vstupů a energetických potřeb je požadavek na efektivnější pěstování chmele velmi složitý.

Pěstování chmele v několika posledních letech postihuje nepříznivý vývoj na tržní produkci chmele způsobený poklesem spotřeby chmele při výrobě piva a dlouhodobě trvajícím celosvětovým nadbytkem chmele. V důsledku těchto skutečností se musí pěstování chmele ubírat směrem úspor, snižování materiálových a mzdových nákladů a zvyšování produkce na jednotku plochy. Trendy vývoje nákladů jsou podnětem k dalšímu zlepšování pracovních postupů pěstování chmele a stanovení cílů chmelařského odvětví v následujících letech.

RÉVA VINNÁ, VÍNO

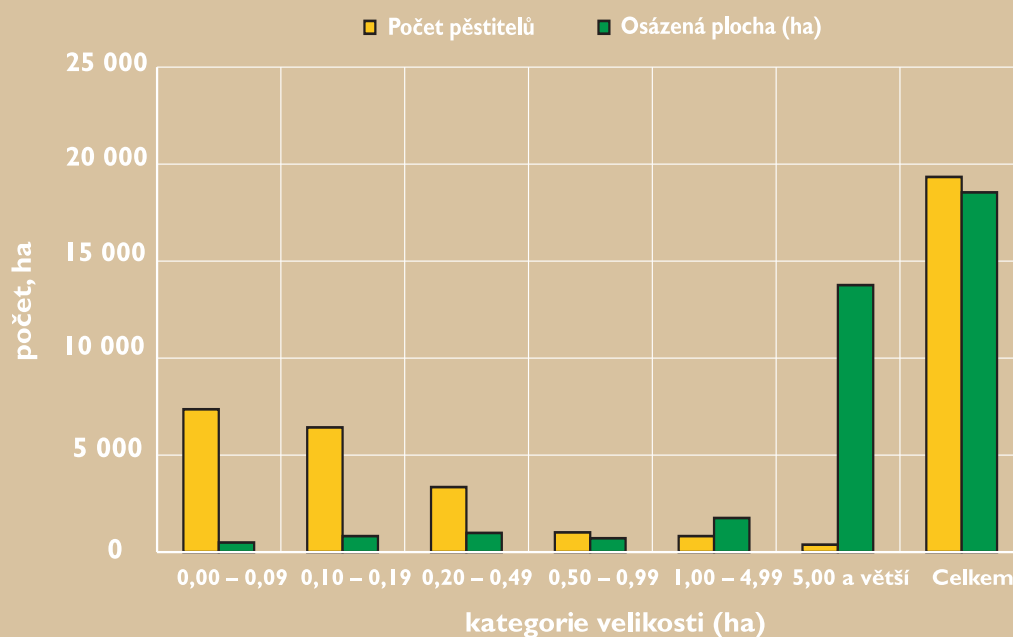
Průběh zimy 2004/2005 byl příznivý pro dobré přezimování révy. Další růst a vývoj révy vinné však byl ovlivněn proměnlivým počasím. Vlivem deštivého počasí však réva nerovnoměrně odkvétala. Díky vysoké vlhkosti po odkvětu byla réva silně napadána plísní révovou. Přísun vody měl však i pozitivní vliv na nabývání hroznů a dosažení potřebné cukernatosti. Příchod vyrovnaného „babího léta“, kdy se střídaly chladné noci s vysokou vzdušnou vlhkostí s poměrně teplými slunečnými dny, dal předpoklad k tvorbě intenzivních aromatických a kořenitých látek, půdní vlhkost pak dovolila načerpání minerálních látek extraktu. Sklizeň hroznů započala kolem 20. září a trvala po celý říjen. Tam, kde až do doby sklizně zůstala listová plocha nepoškozena, dosáhly hrozny vynikající cukernatosti pro výrobu přívlastkových vín.

Podle výsledků registrace ÚKZÚZ činí plocha vinic, představující současný produkční potenciál ČR, 19 646,7 ha, přičemž osázených ploch je celkem 18 554,3 ha. Ostatní plochy představují vykloučené vinice, práva na opětovnou výsadbu a státní rezerva.

Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2005 v závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala tyto nejčastěji pěstované odrůdy: Müller Thurgau (2 021,7 ha), Veltlínské zelené (1 994,7 ha), Ryzlink vlašský (1 470,9 ha) a Ryzlink rýnský (1 364,2 ha) z bílých odrůd, Svatovavřínecké (1 628,1 ha), Frankovku (1 307,5 ha), Zweigeltrebe (883,1 ha) a Rulandské modré (717,1 ha) z modrých odrůd. Do Státní odrůdové knihy byla v lednu 2005 zapsána nová moštová odrůda Rubinet.

Následující graf uvádí strukturu vinic dle velikosti obhospodařované plochy. Lze konstatovat, že 71 % z celkového počtu pěstitelů obhospodařuje vinice s plochou do 0,2 ha, kdy součet ploch těchto drobných vinic však tvoří pouze 7 % z celkové plochy vinic v ČR. Na druhé straně dochází ke koncentraci velkých vinic u malého počtu „velkých“ pěstitelů (pěstitelů s vinicemi nad 1 ha osázené plochy je 6 % z celkového počtu pěstitelů), Tito obhospodařují 84 % celkové plochy vinic v ČR.

Struktura velikosti vinic k 31. 12. 2005

Pramen: ÚKZÚZ

Vinohradnictví a vinařství je provozováno též v podmínkách regulovaného hospodaření. V systému ekologického hospodaření je zařazeno 20 ha vinic (4 podniky), v systému integrované produkce hroznů a vína se hospodaří na 6 000 ha (134 podniků). Od roku 2004 se výměra vinic zařazených do integrované produkce zvětšila o 162 ha.

Během sklizně ve vinařském roce 2004/2005 bylo sklizeno celkem 62 597 tun hroznů při výnose 4,39 t/ha. Co do objemu i výnosu byla sklizeň nižší než sklizeň v předchozím vinařském roce 2003/2004, kdy sklizeň činila 67 693 tun při výnose 5,22 t/ha. Průměrná cukernatost hroznů se pohybovala kolem 19,5° NM.

Vývoj o produkci a užití vína uvádí následující tabulka.

Bilance vína ve vinařských letech (tis. hl)					
Vinařský rok	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Počáteční zásoba	438	495	566	441	380
Produkce	520	545	495	560	570
z toho: bílé víno	380	395	340	380	376
červené víno	150	150	155	185	194
Dovoz	940	1 045	995	1 006	1 278
Celková nabídka	1 898	2 090	2 056	1 907	2 234
Spotřeba vína	1 350	1 499	1 590	1 600	1 650
Vývoz suroviny	53	20	25	22	31
Konečná zásoba	495	566	441	386	553

Pramen: Svaz vinařů ČR

Spotřeba hroznů i vína má od počátků sledování trvale vzrůstající trend; v roce 2004 dosáhla spotřeba stolních hroznů 3,3 kg na osobu a u vína na 16,5 l na osobu za rok.

Vývoj roční spotřeby stolních hroznů a vína v ČR					
Produkt/Rok	2000	2001	2002	2003	2004
Stolní hrozny (kg/obyv.)	2,7	2,9	3,1	3,3	3,5
Víno (l/obyv.)	16,1	16,2	16,2	16,3	16,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Údaje ČSÚ pro rok 2005 nebyly v době sestavování publikace Zemědělství 2005 k dispozici. Kvalifikovaný odhad předpokládá spotřebu 17 l vína na obyvatele v roce 2005

Dle zjišťování Svazu vinařů ČR se průměrná cena placená zemědělským výrobcům pohybovala ve výši 11,30 Kč/kg hroznů. Dle SZIF byla v roce 2005 průměrná jednotková cena vyplacená za dovezené víno 21,80 Kč/l. Vývoz vína se uskutečnil za průměrnou jednotkovou cenu 47,- Kč/l. (Z celkového objemu 28 782 hl vyvezeného vína bylo 42,4 % bílých, 50 % červených a 7 % šumivých).

O vinařském roce 2004/2005 lze konstatovat, že v něm došlo k dalšímu zvýšení dovozu produktů vinařství. Celkový dovoz vín vzrostl oproti předchozímu roku vinařskému roku 2003/2004

o 21,2 % na celkových 1 285 tis. hl, což činilo 2 603 074 tis. Kč. Zvýšil se dovoz jak vína v obalech do 2 l, tak i vína v obalech nad 2 l. Snížil se dovoz šumivých vín, ale vzrostl objem dovozu perlivých vín. Vzrostl též dovoz vermutů o 43,2 % na 44,5 tis. hl v porovnání k předchozímu období.

Šumivá vína se nejvíce dovážela z Francie (2 590 hl), Německa a Slovenska, vína v obalech do 2 l ze Španělska (135 075 hl), Itálie a Francie, vína v obalech nad 2 l z Itálie (272 638 hl), Maďarska a Rakouska, vermuty z Německa (26 621 hl), Itálie a Španělska. Ve sledovaném vinařském roce 2004/2005 vzrostl i objem vývozu vín o cca 21,8 % avšak vývoz vermutů poklesl o cca 76,3 %. O více jak 30 tis. tun vzrostl dovoz moštových hroznů oproti vinařskému roku 2003/2004. Moštové hrozny se dovážely především z Maďarska (2 742 tun), Slovenska a Španělska.

V roce 2004 byl rozvoj vinohradnictví a vinařství ze státních dotací podpořen částkou 84,3 mil. Kč. V roce 2005 tyto státní dotace činily celkem 17 mil. Kč. Od roku 2005 jsou však podpory na restrukturalizaci vinohradnictví a integrovanou produkci révy vinné vypláceny v jiném režimu, než jako státní podpora. Na základě splnění podmínek nařízení vlády č. 245/2004 Sb. a č. 119/2005 Sb. je možné požádat o podporu z evropských zdrojů. V rámci těchto režimů bylo dosud vyplaceno 31 926 tis. Kč.

LÉČIVÉ, AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

Pěstování léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (LAKR) zaznamenalo dle údajů ČSÚ v roce 2005 po období růstu předcházejících tří let výrazný útlum. Sklizňové plochy léčivých rostlin klesly o 42,6 % na 3 211 ha, aromatických a kořeninových rostlin na 5 144 ha (pokles o 16,4 %). Celkem byly tedy LAKR v roce 2005 pěstovány na 8 355 ha s produkcí 5 841 t. Oproti předcházejícímu roku bylo ve stejném období dosaženo vyššího průměrného hektarového výnosu – 0,74 t/ha.

Dle sdružení PELERO však mohou být údaje ČSÚ o pěstebních plochách poznamenány nepřesným výkladem a následnou duplicitou některých údajů uvedených respondenty šetření ČSÚ. Nevystihují tak skutečný rozsah pěstování LAKR v ČR. Vlastní šetření sdružení PELERO dokazuje, že skutečný rozsah pěstování LAKR dosahuje pouze částečně úroveň hodnot ČSÚ.

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin v ČR

Rok	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny		
	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)
1996	5 306	3 636	0,69	10 483	7 314	0,70
1997	6 127	3 570	0,58	7 018	5 663	0,81
1998	6 362	5 282	0,83	3 315	2 039	0,62
1999	950	578	0,61	2 557	1 565	0,61
2000	2 201	2 118	0,96	4 818	2 440	0,51
2001	1 500	974	0,65	4 871	3 292	0,68
2002	2 841	2 086	0,73	5 118	3 709	0,72
2003	5 162	3 003	0,58	6 259	4 286	0,68
2004	5 595	5 257	0,94	6 153	2 546	0,40
2005	3 211	2 596	0,84	5 144	3 245	0,63

Pramen: ČSÚ

Významné postavení v ČR zaujímají stále velkoplošně pěstované léčivé a kořeninové rostliny, mezi něž patří především kmín a ostropestřec. V důsledku změny odbytových možností souvisejících především se vstupem ČR do EU zaznamenal kmín pokles pěstebních ploch. V roce 2005 poklesly dle odhadu sdružení Český kmín oproti roku 2004 osevní plochy kmínu téměř o 30 % na přibližně 1 400 ha, sklizňové na 1 500 ha. Ve stejném období byl zaznamenán vyšší průměrný výnos – 0,88 t/ha. Ceny zemědělských výrobců kmínu se v průběhu roku 2005 pohybovaly v rozmezí 20 – 45 Kč/kg. Ostropestřec se v posledních letech pěstoval na přibližně 2 500 ha s výnosem 0,68 t/ha, vzhledem ke změnám u zpracovatele ostropetřece lze pro rok 2006 předpokládat mírné omezení jeho pěstování. V širším pojetí LAKR patří mezi velkoplošně pěstované také makovina, která je pro farmaceutické účely v ČR produkována zhruba ze 14 000 ha s výnosem okolo 0,35 t/ha. Námel je v posledních letech očkovan na žito na výměře cca 1 500 ha s výnosem 0,9 t/ha. Z maloplošně pěstovaných LAKR patří mezi nejvýznamnější tradičně heřmánek, máta, meduňka a jitrocel.

Pouze menší část LAKR je zpracována jako čajovina, větší podíl je pak určen na trh či především pro průmyslové zpracování. V posledních letech je každoročně průmyslově zpracováno průměrně 2 750 tun LAKR, z toho průměrně 930 t ve farmaceutickém a 630 t v potravinářském průmyslu. Stále významnější je také výroba extraktů z LAKR. Výkupní ceny (ceny zemědělských výrobců) jednotlivých druhů LAKR jsou stále určovány v závislosti na poptávce na trhu, kvalitou i množstvím domácí produkce, objemy dovozů apod., a v posledních letech stagnují.

Bilance zahraničního obchodu rostlinami skupiny LAKR dosahuje v dlouhodobém horizontu stále negativních hodnot. Také v roce 2005 došlo k prohloubení schodku zahraničního obchodu, včetně vnitrounijního obchodu LAKR dle předběžných údajů celní statistiky o dalších 11 % na hodnotu 200 mil. Kč.

Tradiční dovozovou komoditou je koření, jehož bylo v roce 2005 celkem 5 791 t v hodnotě 384 mil. Kč, a to především ze Španělska (27 %), Vietnamu a Německa. Z ČR bylo za stejné období vyvezeno 1 528 t koření v hodnotě 69 mil. Kč, což představuje pokles o 35 % oproti roku 2004. Hlavním důvodem je významný propad vývozu nejvýznamnějšího českého koření – kmínu. Toho bylo v roce 2005 vyvezeno 702 t (více než 57% pokles oproti roku 2004). Tradičními odběrateli českého kmínu jsou Slovensko a Německo, v roce 2005 k nejvýznamnějším odběratelům patřilo dále ještě Rakousko a Maďarsko.

V roce 2005 vzrostl dovoz komodity léčivé rostliny a části rostlin na 4 040 t, největšími dodavateli byli Polsko (35 %), dále pak tradičně Bulharsko (16 %) a Kanada (13 %). I v roce 2005 byla nejvýznamnější komoditou makovina, která v roce 2005 představovala 83 % celkového vývozu léčivých rostlin z ČR a z 85 % byla vyvezena na Slovensko.

Skupina rostlinné šťávy a výtažky v roce 2005 opět dosáhla kladných hodnot v bilanci zahraničního obchodu ve finančním vyjádření a pouze se schodkem 190 t v objemovém vyjádření. V roce 2005 bylo do ČR dovezeno 3 335 t rostlinných šťáv a výtažků v hodnotě 476 mil. Kč a vyvezeno 3 145 tun v hodnotě 745 mil. Kč. Hlavními dodavateli do ČR byly ve stejném období Německo (22 %) a Mexiko, produkty z ČR pak směřovaly především na Ukrajinu a do Německa.

KVĚTINY A ŽIVÉ ROSTLINY

Podíl českého květinářství a školkařství (ovocného i okrasného) na české zemědělské produkci v období posledních let vzrůstá, v roce 2005 dle dat ČSÚ vzrostla produkce těchto zahradnických odvětví v ČR téměř o 2 % a zvýšil se i její podíl na celkové tuzemské zemědělské produkci na 2,3 %.

Od dubna 2004 podléhají živé rostliny základní sazbě (19 %) daně z přidané hodnoty (mimo výjimky pro zboží s kódem KN 0602 2090 od data 10. 11. 2005). Tato skutečnost se promítla i v 2005 na růstu cen především živých rostlin a ovlivnila možnosti jejich prodeje.

Bilance zahraničního obchodu produkty květinářství a školkařství, včetně vnitrounijního obchodu, je výrazně pasivní, nedostatečná tuzemská produkce nepokrývá celkovou spotřebu. Pozitivní skutečností je stálý meziroční růst vývozu tuzemských produktů. V roce 2005 došlo k výraznému nárůstu vývozu zahradnických produktů z ČR. Důvodem jsou spekulativní reexporty zboží (především živých hrnkových rostlin a řezaných květín), které procházelo přes ČR do Ruska z důvodů ruských fytosanitárních obchodních opatření.

Tuzemská květinářská produkce vykazuje v posledních letech rostoucí trend především v pěstování hrnkových a záhonových rostlin, odklon je patrný v pěstování čerstvých řezaných květín a zeleně. V roce 2004 dosáhla produkce květinářství hodnoty 1,5 mld. Kč, což znamená nárůst o 5,1 % oproti předcházejícímu roku. Na rozdíl od většiny zemí EU vykazuje v ČR růst také spotřeba květín, která byla kryta českými produkty téměř z 49,1 %. V roce 2004 spotřeba květín narostla o 9,5 % oproti předcházejícímu roku na hodnotu 7,8 mld. Kč ve spotřebitelských cenách. Největší podíl na tuzemské květinářské produkci zaujímalo v roce 2004 pěstování květín hrnkových (44,5 %) a záhonových (40,5 %), jejichž produkce se v posledních letech v souladu s trendem zvyšuje. Své postavení mají stále čerstvé řezané květiny (8,0 %) a čerstvá řezaná zeď (3,1 %), jejichž produkce však každoročně klesá. Kolísavou tendenci vykazuje produkce sušených květín, cibulovin a osiv květín, které se v roce 2004 na celkové produkci podílely celkem 3,9 % (tj. 1,7 %, resp. 0,4 % a 1,8 %). Výměry pěstebních ploch květinářství v posledních letech stagnují, dle odhadu Svazu květinářů a floristů ČR se květiny pěstují na 126 ha krytých ploch a 89 ha volné půdy.

Bilance zahraničního obchodu ČR květinářskými produkty je výrazně pasivní. Pozitivní skutečností je stoupající trend exportu našich výpěstků od roku 1999, a to zejména u skupin pokojových a venkovních květín a řezané zeleně. Celkový objem vývozu je však proti dovozu nepatrný. V roce 2005 Česká republika dovezla květinářské produkty v hodnotě téměř 1,9 mld. Kč, největší podíl představovaly čerstvé řezané květiny ostatní, čerstvé řezané růže a pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Hlavní dodavatelskou zemí květinářských produktů bylo v roce 2005 Nizozemsko se 76% podílem na dovozu květinářských produktů do ČR, dále pak Německo a Kolumbie. Za stejné období byly z ČR vyvezeny květinářské produkty v hodnotě 244,1 mil. Kč, což představuje 28% nárůst vývozu květinářského zboží z ČR oproti roku 2004. Důvodem jsou především výše uvedené spekulativní reexporty zboží do Ruska. Nejsilnějšími vývozními artikly byla v roce 2005 sušená a upravovaná zeď, venkovní jednoleté rostliny a ostatní řezané květiny, které směřovaly především do Německa (37,8 %), Ruska (32,9 %) a na Slovensko (21,7 %).

Tuzemská produkce okrasných rostlin a dřevin dosahuje v posledních letech dle šetření Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví celkové hodnoty přibližně 0,7 mld. Kč. Charakteristický je pro okrasné školkařství mírný meziroční růst produkce, shodný trend má také spotřeba živých okrasných rostlin v ČR, která je v roce 2004 odhadována téměř na 1,6 mld. Kč

ve spotřebitelských cenách. Česká produkce pokrývá spotřebu živých okrasných rostlin více než ze 65 %. Okrasné rostliny a dřeviny byly v roce v ČR v poslední době pěstovány celkem na přibližně 925 ha, z toho na cca 200 ha kontejneroven (ploch pro pěstování v kontejnerech). Rostoucí plochy kontejneroven dokazují zvyšující se intenzitu školkařské produkce, která je společně se stále zlepšující se kvalitou hlavním znakem českého školkařství posledních let. Největší podíl ve skupině školkařských produktů mají právě výpěstky v kontejnerech, kterých bylo v roce 2003 vyprodukováno 25,1 mil. ks. V současné době výrazně roste podíl produkovaných výpěstků domácích druhů určených pro programy obnovy a údržby krajiny. Od roku 1997 vzrostla nejvýznamněji produkce listnatých stromů, dále školkařských výpěstků dřevin a trvalé v kontejnerech. Pozadu v růstu produkce nezůstávají ani další skupiny produktů: jehličnany, listnaté keře, vřesovištní rostliny a popínavé rostliny.

Dovoz školkařský výpěstků okrasných rostlin nezaznamenal v roce 2005 obdobný nárůst jako v předcházejících letech, do ČR byly dovezeny výpěstky v celkové hodnotě 464 mil. Kč. Hlavními dodavateli byli v roce především Německo (53 % z celkového objemu dovezených okrasných rostlin), dále Nizozemsko (20 %) a Itálie (11 %). Vývoz z ČR naopak vzhledem k výše uvedeným spekulativním reexportům do Ruska v roce 2005 vzrostl o 43 % a dosáhl objemu téměř 93,3 mil. Kč. Výpěstky z ČR směřovaly především na Slovensko (57 % z celkového objemu vyvezených okrasných rostlin) a do Ruska (25 %). Vyváženy byly nejvíce stromy, keře a víceleté rostliny.

Produkce českého ovocného školkařství je Školkařským svazem při Ovocnářské unii ČR odhadována pro rok 2004 na celkem 179 mil. Kč v cenách zemědělských výrobců (bez DPH). Ovocné školkařské výpěstky se v současné době v ČR pěstují na ploše přibližně 450 ha. V roce 2004 bylo dle statistiky ÚKZÚZ uznáno k expedici celkem 1,9 mil. kusů výpěstků tzv. velkého ovoce a dalších cca 9 mil. kusů výpěstků drobného ovoce. V roce 2004 došlo k poklesu produkce stromků jabloní, hrušní, višní, broskvoní, černého rybízu a ostružiníku. Naopak ve stejném období lze zaznamenat nárůst produkce stromků třešní, vlašského ořešáku, výpěstků červeného a bílého rybízu, angreštu, maliníku, lísky a jahodníkové sadby.

V roce 2005 došlo dle předběžných výsledků celní statistiky k výraznému prohloubení schodku zahraničního, včetně vnitrounijního, obchodu ovocnými školkařskými výpěstky. V tomto období byly do ČR dovezeny školkařské výpěstky ovocných druhů v hodnotě 39 mil. Kč především z Nizozemska (32 %), Itálie a Maďarska. Z ČR bylo v roce 2005 vyvezeno o 42 % méně ovocných výpěstků oproti roku 2004, a to celkem v hodnotě téměř 10 mil. Kč. Tuzemské produkty pak ve stejném období směřovaly především na Slovensko (58 %), do Litvy a na Ukrajinu.

Odbyt produktů okrasného zahradnictví zabezpečují odbytové organizace CZ-FLORA, odbytové družstvo a CZ VITA PLANT, odbytové družstvo. Odborné svazy sektoru reprezentují Svaz květinářů a floristů ČR a Svaz školkařů ČR.

Odbyt školkařských produktů ovocných druhů oblasti zabezpečuje odbytová organizace CZ VITA PLANT, odbytové družstvo. Odborné svazy sektoru jsou reprezentovány Školkařským svazem při Ovocnářské Unii ČR.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory ŽV

PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE A EVIDENCE ZVÍŘAT

Pravidla pro plemenářskou práci a evidenci hospodářských zvířat jsou stanovena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Jak je naznačeno v názvu zákona, jedná se především o oblast šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, o stanovení způsobu uznávání chovatelských sdružení, chovatelských podniků, způsobu udělování souhlasu k výkonu některých činností (např. kontrola užitkovosti, provádění inseminace). Vedle způsobu provádění šlechtitelských opatření zákon vymezuje i pravidla pro označování a evidenci hospodářských zvířat.

Koncem roku 2004 a v průběhu roku 2005 byla připravována novela tohoto zákona tak, aby odpovídal právním předpisům Evropského Společenství. Novela plemenářského zákona nabyla účinnosti 14. dubna 2006.

S novelizací plemenářského zákona budou změněny i příslušné vyhlášky, kterými jsou vyhláška č. 471/2000 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), vyhláška o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat a vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.

Dále bude zpracována nová vyhláška kterou se stanoví podrobnosti o genetických zdrojích zvířat významných pro výživu a zemědělství,

Jednou z důležitých změn v roce 2005 v oblasti identifikace a registrace zvířat je povinnost označovat a evidovat všechny ovce a kozy (do 9. července 2005 platila výjimka pro chovatele ovcí a koz do třech kusů, na které se tyto povinnosti dříve nevztahovaly).

Vedením ústřední evidence hospodářských zvířat podle zákona č. 154/2000 Sb., (plemenářský zákon) na období roku 2005 byla pověřena na základě veřejné obchodní soutěže Českomoravská společnost chovatelů, a.s. Tato pověřená osoba, shromažďuje a zpracovává údaje v informačním systému ústřední evidence, vede průkaznou evidenci o přidělování identifikačních čísel a identifikačních prostředků a jejich duplikátů.

Správná funkčnost systému označování a evidence hospodářských zvířat je stále důsledněji sledována Evropskou Komisí. Důvodem je nutnost vysledování původu a přemísťování zvířat vzhledem k nálezové situaci.

KRMIVA

Pro hodnocení výroby krmných směsí (dále jen „KS“) a spotřeby krmných surovin na jejich výrobu za rok 2005 MZe (odbor živočišných komodit 17210) vychází z údajů získaných v rámci statistického šetření „Krmiva (MZe 3-01) za rok 2005 povýšených o kvalifikovaný odhad objemů výroby KS a spotřeby krmných surovin za výrobce, kteří v předepsaném termínu neposkytli údaje o své výrobě KS a spotřebě krmných surovin za rok 2005.

Výroba krmných směsí v ČR dle jednotlivých druhů zvířat (tis. tun)

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Prasata celkem	1 423,4	1 507,7	1 416,7	1 474,8	1 344,6	1 242,1
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1 192,6	1 265,2	1 211,1	1 265,4	1 139,9	1 006,9
Určené pro vlastní spotřebu	230,8	242,5	205,6	209,4	204,7	235,2
Drůbež celkem	1 013,8	1 095,9	1 085,0	1 038,1	1 078,0	976,6
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	930,5	1 005,4	980,6	941,8	946,0	850,3
Určeno pro vlastní spotřebu	83,3	90,5	104,4	96,3	132,0	126,3
Skot celkem	568,6	611,8	498,5	498,1	521,6	559,2
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	486,9	519,9	428,4	420,6	442,1	471,1
Určeno pro vlastní spotřebu	81,7	91,9	70,1	77,5	79,5	88,2
Ostatní zvířata celkem	126,4	132,1	103,0	126,9	96,2	91,0
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	125,6	131,1	102,5	106,2	95,1	90,4
Určené pro vlastní spotřebu	0,8	1,0	0,5	20,7	1,1	0,6
Celkem krmné směsi	3 132,2	3 347,5	3 103,2	3 137,9	3 040,4	2 869,0

Pramen: MZe

Poznámky: 1) Kvalifikovaný odhad odboru MZe 17210 (skutečná výroba 2005)

Položka „ostatní zvířata celkem“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Obiloviny	2 095,156	2 218,679	2 141,432	2 137,305	2 053,213	1 854,795
pšenice	1 217,187	1 377,516	1 328,528	1 118,116	980,329	994,566
ječmen	559,960	507,716	470,011	545,924	639,273	458,905
oves	48,982	37,863	27,449	41,632	57,954	45,702
žito a tritikale	48,008	49,371	60,012	83,937	60,930	89,608
kukuřice	214,121	238,578	243,559	335,210	308,637	259,781
ostatní	6,898	7,635	11,873	12,486	6,090	6,233
Luštěniny	19,044	17,630	19,141	21,243	14,553	16,457
Mlýnské krmné suroviny	192,877	231,203	178,258	173,445	157,074	323,201
krmná mouka	32,252	41,145	31,066	42,627	44,034	204,939

Pokračování tabulky

Druh krmné suroviny	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
otruby	157,135	185,433	138,171	124,188	109,535	97,219
ostatní	3,489	4,625	9,021	6,630	3,505	21,043
Krmné suroviny z olej. semen	509,300	577,817	561,910	572,876	604,585	595,983
sojový extrahovaný šrot	360,440	414,673	420,765	426,303	460,643	458,240
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	117,120	129,941	110,446	110,725	99,847	99,442
slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	18,708	19,001	9,968	13,104	19,332	13,833
ostatní	13,032	14,201	20,731	22,744	24,763	24,469
Sušené pivovarské mláto	1,295	3,274	1,192	1,240	1,766	0,666
Ostatní produkty potr. průmyslu	6,484	9,573	17,035	14,627	15,948	14,946
Krmiva živočišného původu	143,388	136,083	140,071	109,889	64,307	55,764
živočišné moučky	103,539	88,738	92,061	72,241	16,649	19,685
rybí moučka	12,670	18,732	19,839	16,732	10,628	10,463
sušené mléko	3,505	4,128	4,307	1,882	3,072	2,420
ostatní	23,674	24,484	23,864	19,034	33,958	23,196
Úsušky pícnin	31,335	35,223	21,397	20,336	20,319	15,149
Minerální krmiva	127,092	140,353	105,550	86,613	111,084	97,795
Ostatní krmné suroviny	52,102	56,574	77,923	82,505	93,404	188,298
Celkem krmné směsi	3 178,073	3 426,409	3 263,909	3 220,079	3 136,253	3 063,055

Pramen: MZe

Poznámka: 1) Kvalifikovaný odhad odboru MZe 17210

OCHRANA ZVÍŘAT

Péče o pohodu zvířat je realizována na základě zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Výkon dozoru nad dodržováním povinností uložených chovatelům a ostatním fyzickým a právnickým osobám veterinárním zákonem a zákonem OZT řídí na krajské úrovni 13 krajských veterinárních správ a Městská veterinární správa v Praze (KVS). Ty k tomu pověřily 641 inspektorů s kvalifikací podle § 26 zákona OZT. V roce 2005 kontrolovali inspektoři při 13 911 dozorových akcích celkem 28 502 692 zvířat. Nevyhovující péče byla zjištěna v 611 případech (týkala se 201 253 ks zvířat) a byly podány podněty k 352 správním řízením. Nad činností s hospodářskými zvířaty bylo provedeno 9 712 dozorových akcí, z nichž některé výsledky sloužily i pro sledování dotačních podmínek Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v roce 2005 pro týrání zvířat (§ 203 trestního zákona) odsouzeno 15 osob. V ČR bylo v roce 2005 k pokusům celkem využito 353 995 zvířat.

V roce 2005 byly vydány dvě prováděcí vyhlášky, novelizující dosavadní prováděcí vyhlášky k zákonu OZT: vyhláška č. 424/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování, a vyhláška č. 425/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat.

MZe uspořádalo pro zemědělské poradce a pracovníky SZIF školení, ke kterému vydalo publikace o minimálních standardech v chovech skotu, prasat a nosnic. Problematika welfare byla součástí obsahu různých odborných setkání chovatelů. Výsledky výzkumu v oblasti ochrany zvířat byly prezentovány na již tradiční 12. mezinárodní konferenci Ochrana zvířat a welfare a na 20. vědecké konferenci s mezinárodní účastí Aktuální otázky bioklimatologie zvířat.

Na Veterinární a farmaceutické univerzitě (VFU) proběhly další kurzy ke získání kvalifikace pro inspektory ochrany zvířat (podle § 26 zákona OZT). Pro inspektory KVS byl uspořádán postgraduální kurz o předpisech ES. Na 6 školících pracovištích proběhly kurzy pro dopravce zvířat. Po jejich absolvování získalo 448 osob příslušnou kvalifikaci a následně SVS ČR registrovala celkem 536 dopravců. Na VFU a na České zemědělské univerzitě v Praze (ČZU) proběhly kurzy k získání kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech (podle § 17 odst. odst. I zákona OZT). Dále probíhala odborná příprava pracovníků zařízení obcí a členů zájmových organizací k získání kvalifikace pro zabezpečení odchytu toulavých zvířat a péče o ně. Tento kurz je pořádán již 10 let a celkem bylo proškoleno 1 634 osob. Při osvětových a výchovných akcích je již tradiční spolupráce s Nadací na ochranu zvířat, která spolupracuje s Eurogroup for Animal Welfare a Světovou společností na ochranu zvířat (WSPA). Této nadaci se opět podařilo prosadit a vypsát pokračování v grantech pro nevládní organizace a založit vzdělávací institut. Společnost pro zvířata ČSOP se soustředila na iniciativy výzvy ke zlepšení podmínek welfare zvířat. Aktivisté s extrémními záměry vypustili na jedné z farem kožešinových zvířat několik stovek norků a lišek, takže došlo k poměrně rozsáhlému úhynu těchto zvířat.

Snahou je rozšířit kvalifikované informace o ochraně zvířat i mezi nejširší veřejnost. ÚKOZ v roce 2005 proto vydala příručku Doporučení ÚKOZ – Pomoc zvířatům z naší přírody v nouzi, zaměřenou na poskytnutí základních informací každému milovníku přírody. Další vydanou příručkou, určenou tentokrát především pro odbornou veřejnost, bylo Doporučení ÚKOZ – Provozování stanic pro handicapovaná zvířata a podobných zařízení.

Předseda ÚKOZ se zúčastnil v listopadu 2005 jako delegát zastupující evropské země jednání v San José (Kostarika) k přípravě zasedání Organizace spojených národů k přijetí Všeobecné deklarace o pohodě zvířat. Zástupci ČR se zúčastnili 47. zasedání Stálého výboru Rady Evropy pro ochranu hospodářských zvířat (T-AP), kde byl připraven podklad pro novelu Doporučení týkající se skotu, Doporučení týkající se králíků a Doporučení týkající se farmových chovů ryb. Zástupci ÚKOZ se dále zúčastnili jednání pracovní skupiny mnohostranných konzultací Dohody pro ochranu obratlovců používaných pro vědecké a jiné pokusné účely (GT 123), kde byla připravena novelizace Přílohy A Dohody, a zasedání Evropského střediska pro uznávání alternativních metod (ECVAM).

Pro jednání EK k problematice welfare, zejména k jednáním o předpisu ES k ochraně kuřat chovaných za účelem produkce masa, byly připravovány odborné podklady a proveden ekonomický rozklad v rámci pokračování jednání odborných orgánů EK. Dále byly zpracovány podklady k problematice dovozu kožek psů a koček ze třetích zemí do EU a návrhu směrnice měnící nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnice č. 64/432/EHS a 93/11/ES a nařízení (ES) č. 1255/97. Zástupci SVS se dále zúčastnili jednání orgánů EK ohledně postoje Společenství k otázkám doporučení Mezinárodního úřadu pro nákazy v Paříži (OIE) pro ochranu zvířat během přepravy a porážení. Zástupci SVS ČR a MZe se zúčastnili semináře TAIEX k ochraně koní Equus 2005.

Živočišné komodity

MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY

Vývoj v sektoru mléka a mléčných výrobků v roce 2005 již plně probíhal v podmínkách rozšířeného unijního trhu, v podmínkách Společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Tato skutečnost ovlivnila sektor, kde situace v roce 2005 zůstala poměrně stabilizována, ovlivnila vývoj mezinárodního obchodu, který se zvýšil a prokázal dobrou konkurenceschopnost odvětví, jak chovatelů, tak zpracovatelů. Zlepšila se ekonomická situace chovatelů dojníc vlivem vyšších tržeb za mléko v důsledku zvýšeného zájmu o kvalitní surovinu ze strany zpracovatelského průmyslu v ČR a okolních členských státech EU.

Průměrná cena zemědělských výrobců za mléko I. a vyšší třídy jakosti v roce 2005 dosáhla úrovně 8,31 Kč/l a byla o 2,8 % vyšší oproti průměru roku 2004. Při porovnání s vývojem farmářských cen v Německu lze konstatovat, že dochází k trendu přibližování. Průměrná farmářská cena mléka o reálné tučnosti v Německu v roce 2005 činila 28,44 EUR/100 kg, v ČR 27,05 EUR/100 kg.

Vyšší ceny suroviny a snížený nákup mléka negativně ovlivnil situaci českého mlékárenského průmyslu z důvodů, že zvýšenou realizační cenu za syrové mléko se nepodařilo vůči obchodním řetězcům promítnout do cen finálních výrobků, jejichž úroveň se naopak u nosných výrobků meziročně snížila. Meziroční snížení ceny průmyslových výrobců u konzumního mléka se pohybovalo v rozmezí od 4,7 % do 9,4 %, meziroční snížení u eidamských sýrů v rozmezí od 1,7 % do 8 %, meziroční snížení u sýrů ementálského typu od 1 % do 5 %, u másla se meziročně snížila cena o 7,3 %. Tento tlak na ekonomiku mlékárenského průmyslu byl dále prohlouben narůstajícím dovozem konkurenčních výrobků, především sýrů. V roce 2005 dosáhl podíl dovozu tvarohů na spotřebě 20 % (v roce 2004 byl 12 %), u přírodních sýrů 28 % (v roce 2004 byl 20 %) a u tavených sýrů 30 % (v roce 2004 byl 28 %). Vývoj spotřebitelských cen v roce 2005 byl rozdílný od vývoje CPV. Spotřebitelské ceny ve většině případů vzrostly, nejvíce u sýrů. Meziroční zvýšení průměrných ročních SC u konzumního mléka a zakysaných výrobků se pohybovalo od 1 % do 3 %. SC tvarohů a másla stagnovaly.

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Zemědělství						
Průměrné stavy dojníc	tis. ks	1 228,5	477,0	459,6	433,3	437,9
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	5 718,0	5 756,2	6 006,2	6 253,7
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	15,67	15,77	16,41	17,13
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	2 727,6	2 645,7	2 602,4	2 738,8
Tržnost	%	91,4	93,0	95,7	97,4	95,4
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 536,2	2 530,9	2 534,1	2 613,1
CZV za mléko I. a vyšší třídy	Kč/1000 l	4 810,0	8 150,0	7 830,0	8 080,0	8 310,0
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků						
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 523,7	2 530,9	2 495,8	2 476,3
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,980	3,973	3,996	3,90
Průměrný obsah bílkovin	%	-	3,34	3,39	3,40	3,38
Konzumní mléko	tis. l	920 701,0	462 360,8	478 463,7	503 131,0	572 721,6
Konzumní smetana	tis. l	44 744,0	37 847,9	38 088,4	49 793,8	53 760,6

Pokračování tabulky

Ukazatel/rok	MJ	1989	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Jogurty	tis. l	40 982,0	87 894,2	86 671,6	91 870,5	100 996,5
Ostatní kysané mléčné výrobky	tis. l	36 872,0	37 981,9	42 157,7	44 647,6	49 366,8
Tvarohy	t	52 846,0	31 598,0	32 705,6	34 367,6	29 444,1
Sýry	t	104 440,0	115 332,4	114 310,3	114 280,0	111 710,1
Máslo	t	119 818,0	66 312,1	65 200,6	59 351,5	54 104,1
Sušená mléka celkem	t	139 829,0	57 312,1	63 548,1	53 160,4	51 028,2
z toho: SOM ²⁾	t	-	36 876,5	39 257,5	32 832,4	33 464,0
Celková domácí spotřeba						
Konzumní mléko, smetana	t	965 445,0	535 968,4	551 364,6	549 145,2	605 407,6
Mléčné konzervy	t	62 262,1	22 786,3	19 079,5	22 423,2	20 335,3
Kysané mléčné výrobky	t	77 854,0	147 417,2	151 191,7	151 588,5	157 669,0
Sýry, tvarohy	t	148 431,0	147 281,7	151 167,5	160 635,8	164 566,7
Máslo	t	94 161,0	45 871,5	47 127,0	46 953,8	48 640,0
Domácí spotřeba na obyvatele						
Mléko a mléčné výrobky	kg/obyv./rok	259,6	220,6	223,4	230,0	238,3
Máslo	kg/obyv./rok	9,4	4,5	4,5	4,6	4,7

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe,

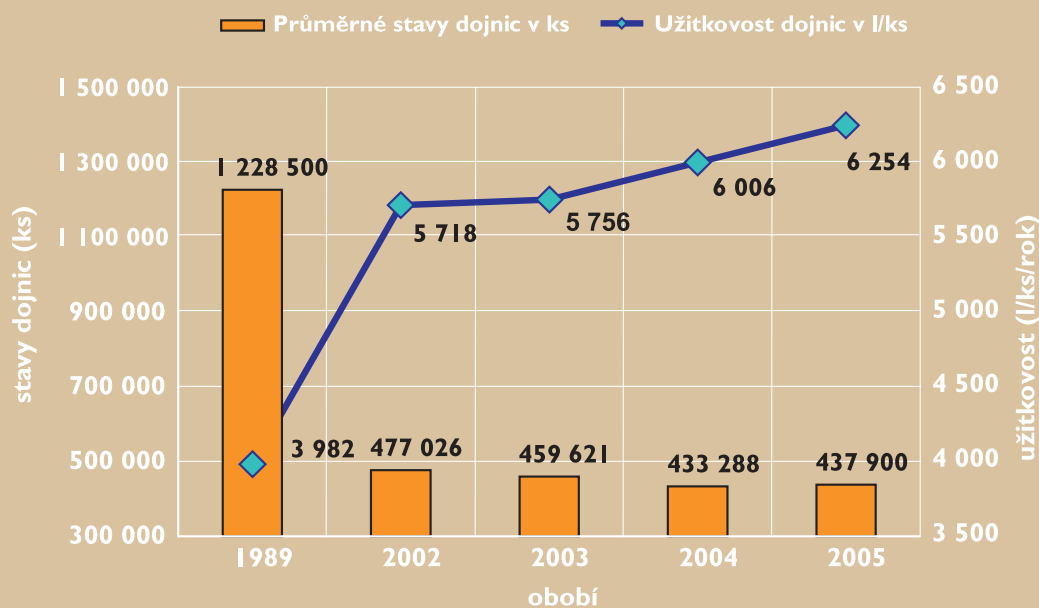
Poznámky: 1) Předběžný údaj, 2) Sušené odstředěné mléko

V roce 2005 se zastavil dlouhodobý pokles stavů dojených krav v důsledku vložených investic v předchozím období a ekonomické stability na trhu mléka. Roční užitkovost dojených krav vykazuje za poslední roky každoroční růst a tento trend pokračoval i v roce 2005. V roce 2005 se roční užitkovost zvýšila na 6 253,4 l, tj. meziroční růst o 4,1 %. V důsledku stabilizace početních stavů dojníc a dalšího růstu užitkovosti se výroba mléka v roce 2005 po propadu v předchozích letech zvýšila o 5,1 % na úroveň 2 738,8 mil. litrů.

Mlékárenský průmysl nakoupil v roce 2005 od českých producentů celkem 2 476,3 mil. litrů mléka, tj. o 0,8 % méně než v roce 2004. Snížení nákupu v objemu představovalo 19,5 mil. litrů. Při porovnání s předstupním rokem se objem nákupu mléka snížil o 2,2 %, tj. o 54,6 mil. litrů. Kromě nákupu mléka od českých producentů je syrové mléko dováženo především z Polska a částečně ze Slovenska. Dovoz syrového mléka v cisternách v roce 2005 činil 70,9 tis. tun. Vývoz syrového mléka v cisternách s obsahem tuku od 3 % do 6 % činil podle Českého statistického úřadu 143 tis. tun.

Výroba mlékárenských výrobků se meziročně zvýšila u konzumního mléka, smetan jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků v důsledku rozšíření exportu i růstu domácí spotřeby. Meziročně se snížila výroba tvarohů, sýrů především v důsledku růstu dovozu. Na celkovém dovozu položky sýry, tvarohy se zhruba čtvrtinou podílejí sýry čerstvé a tvarohy, více jak polovinou sýry přírodní tvrdé a téměř pětinou sýry tavené. Rovněž se dále snížila výroba másla, meziročně o 8,8 %, uvedený trend byl ovlivněn převážně snížením obsahu tuku v nakupovaném mléce (o více jak 3 000 tun) a zpracováním mléčného tuku do mlékárenských výrobků, zejména do konzumního mléka a smetan, kde se poptávka zvyšuje. V důsledku snížení výroby se snížil vývoz másla o téměř 32 % na 13 153 tun. Výroba sušených mlék v roce 2005 zaznamenala meziroční pokles o 4 % na 51 028 tun. Z toho výroba sušeného odstředěného mléka se zvýšila o 1,9 % a výroba sušeného plnotučného mléka se snížila o 13,6 %.

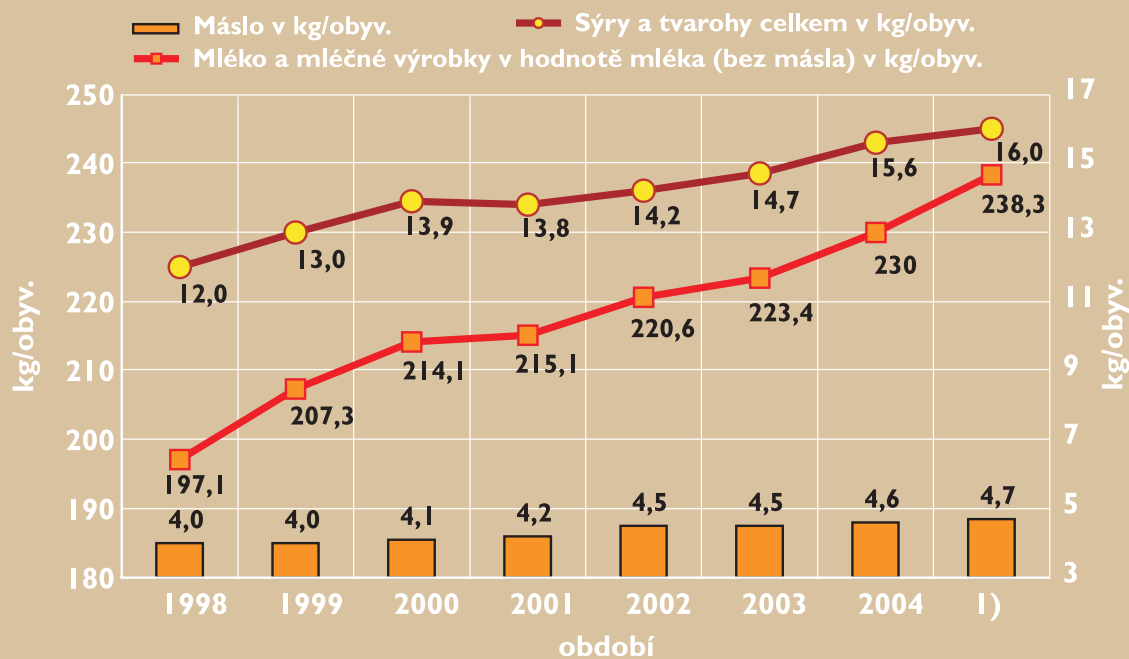
Průměrné stavy dojníc, vývoj užitkovosti

Pramen: ČSÚ

Domácí spotřeba mléka a mléčných výrobků v roce 2005 se dále zvyšovala o 3,6 % z 230 kg na obyvatele na 238,3 kg (předběžný údaj). Růst spotřeby byl zaměřen na sýry a zakysané mléčné výrobky. Spotřeba másla se meziročně zvýšila o 2,2 % na 4,7 kg na obyvatele.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: l) předběžný údaj

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	1989	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné	-	10 910,0	7 071,3	10 810,5	89 976,3	277 668,1
Mléko, smetana, zahuštěné	49 878,0	61 230,6	54 091,2	67 902,7	59 494,0	52 325,3
Jogurty, kefiry, podmásli apod.	-	10 500,0	9 019,4	6 706,7	16 520,9	28 178,8
Syrovátka	-	23 328,0	20 395,0	20 779,0	41 240,0	29 141,7
Máslo a tuky z mléka	20 300,0	24 286,0	22 765,5	23 033,2	19 263,3	13 152,6
Sýry, tvarohy	8 855,0	19 624,0	17 549,6	18 451,2	20 388,6	20 200,8
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné	-	27 297,0	42 831,0	45 617,2	73 813,4	111 091,7
Mléko, smetana, zahuštěné	-	1 548,0	2 442,9	2 159,3	4 009,7	7 065,5
Jogurty, kefiry, podmásli apod.	-	28 498,0	30 560,5	29 085,4	29 651,7	35 575,6
Syrovátka	-	4 380,0	3 070,0	3 549,0	15 318,9	17 910,2
Máslo a tuky z mléka	-	2 432,0	4 654,9	4 921,1	4 519,5	7 409,0
Sýry, tvarohy	-	17 599,0	18 253,5	21 491,8	31 159,1	44 516,4
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné	-	-16 387,0	-35 759,7	-34 806,7	+16 162,9	+166 576,4
Mléko, smetana, zahuštěné	+49 878,0	+59 682,6	+51 648,3	+65 743,4	+55 484,3	+45 259,8
Jogurty, kefiry, podmásli apod.	-	-17 998,0	-21 541,1	-22 378,7	-13 130,8	-7 396,8
Syrovátka	-	+18 948,0	+17 325,0	+17 230,0	+25 921,1	+11 231,5
Máslo a tuky z mléka	+20 300,0	+21 854,0	+18 110,6	+18 112,1	+14 743,8	+5 743,6
Sýry, tvarohy	+8 855,0	+2 025,0	-703,9	-3 040,6	-10 770,5	-24 315,6

Pramen: Celní statistika, MZe

Poznámky: 1) Předběžný údaj, 2) Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování

Mléko a mléčné výrobky v roce 2005 dosáhly v oblasti zahraničního obchodu aktivního salda, které se v meziročním porovnání zvýšilo o cca 5 %, z 2 611,5 mil. Kč v roce 2004 na 2 745,0 mil. Kč v roce 2005 (předběžný údaj).

Hodnota vývozu mléka a mléčných výrobků se meziročně zvýšila o 21,7 %, z 7 676,6 mil. Kč v roce na 9 338,8 mil. Kč v roce 2005 (předběžný údaj), a to především v důsledku vyšších objemů vývozu mléčné suroviny (syrového kravského mléka) do mlékáren v Německu a Itálii a dále v důsledku vyšších objemů vývozu jogurtů, ostatních zakysaných mléčných výrobků a konzumního mléka.

Mléko a mléčné výrobky byly v roce 2005 prodány do 71 zemí světa. Z celkové hodnoty vývozu se do zemí EU-25 vyvezlo cca 71 % (mléko a mléčné výrobky v hodnotě 6 641,2 mil. Kč), do třetích zemí cca 29 % (2 697,6 mil. Kč). V porovnání s celkovým vyjádřením hodnoty vývozu v roce 2005 představoval nejvyšší zastoupení vývoz do Německa (27,4 %), na Slovensko (19,7 %), do Itálie (8,3 %), Thajska (5,9 %), Libanonu (4,4 %), Maďarska (3,4 %).

Oproti roku 2004 byla v roce 2005 nejvýznamnější exportní položkou z hlediska objemu i hodnoty položka CN 0401. Podle údajů celní statistiky se do zahraničních mlékáren vyvezlo v rámci této položky cca 143 910 tun syrového kravského mléka. Meziroční index 2005/2004 u vývozu nezahuštěného mléka a smetan dosáhl 308,6 procentního bodu.

Další významnou exportní položkou v roce 2005 byla položka CN 0402, a to i přesto, že se meziročně snížil objem vývozu o 12 % (průměrná vývozní cena Kč/kg se meziročně zvýšila o cca 2,4 %). Tato položka zahuštěného mléka a smetan se nejvíce v roce 2005 vyvážela do Thajska (19 % z celkového objemu vývozu u položky CN 0402), Chorvatska (10,5 %), na Slovensko (9,8 %), do Libanonu (9,0 %), Německa (6,6 %), Saudské Arábie (3,9 %) a Indonésie (3,9 %).

Objem vývozu sýrů a tvarohů se meziročně mírně snížil v objemu, avšak hodnota vývozu byla meziročně o 11 % vyšší vlivem vyšších vývozních cen, kdy se zvýšila průměrná vývozní cena sýrů z 73,47 Kč/kg v roce 2004 na 82,30 Kč/kg v roce 2005. Z celkového objemu vývozu sýrů a tvarohů se necelých 26 % prodalo na Slovensko, 18 % do Itálie, 10 % do Spojených arabských emirátů, po 9 % do Libanonu a do Německa, po 5 % do Francie, Kuvajtu a Saudské Arábie. Největší zastoupení ve vývozu v roce 2005 měly čerstvé sýry (4 781 tun), Eidam (2 897 tun) a skupina sýrů ostatních s obsahem vody od 47 % (5 174 tun).

Při meziročním zhodnocení vývozu vychází úspěšně vývoz jogurtů a kefírů a ostatních zakysaných mléčných výrobků, rozšířily se vývozní destinace (v roce 2005 vývoz do 14 zemí) a zvýšil se objem vývozu (meziroční nárůst o cca 71 %). Nejvíce se vyvezlo jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků na Slovensko (51 %), do Rakouska (14 %), Maďarska 13 %), Velké Británie (6 %), Německa (5 %), Švédska (4 %), Finska (2 %).

Vývoz másla se meziročně snížil o 31,7 % a zahuštěných mlék a smetan o 12 %.

Hodnota dovozu mléka a mléčných výrobků se výrazně meziročně zvýšila o 30,2 %, z 5 065,1 mil. Kč v roce 2004 na 6 593,8 mil. Kč v roce 2005 (předběžný údaj). Dovoz mléka a mléčných výrobků do České republiky v roce 2005 byl realizován z 31 zemí, z celkové hodnoty dovozu představovaly dovozy z Německa 31,4 %, Polska 31,9 %, Slovenska 22,6 %, Itálie 2,8 %, Francie 2,7 %, Nizozemska 1,5 %. Dovozy byly z 99,27 % realizovány ze zemí EU-25.

Dovoz položky mléka a smetan nezahuštěných se meziročně zvýšil o 50,5 % (dovoz syrového kravského mléka z Polska v roce 2005 představoval 52 414 tun, ze Slovenska 10 358 tun). Dovoz zahuštěného mléka a smetany se meziročně zvýšil o 76,2 %. V roce 2005 se do České republiky dovezlo 1 933 tun kondenzovaného neslazeného mléka a to zejména z Německa, Nizozemska a Polska, dále 1 925 tun kondenzovaného slazeného mléka převážně ze Slovenska a 1 100 tun sušeného odstředěného mléka z Německa, Slovenska a Polska. Dovoz jogurtů a kefírů se meziročně zvýšil o 20 %, dovoz másla o 63,9 %. V roce 2005 se dovezlo 1 831 tun másla z Německa, 1 119 tun z Irska, 912 tun z Polska, 766 tun z Austrálie, 762 tun ze Slovenska, 696 tun z Itálie, 623 tun z Finska atd. Dovoz sýrů a tvarohů se meziročně zvýšil o 49,2 %, nejvíce se dovezlo Eidamu (13 326 tun), čerstvých sýrů a tvarohů (11 524 tun) a tavených sýrů (8 294 tun). Sýry se v roce 2005 nejvíce dovážely z Polska (16 637 tun), Německa (14 759 tun) a ze Slovenska (8 179 tun).

Dnem vstupu České republiky do Evropské unie upravují oblast tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky příslušné obecně závazné a přímo použitelné předpisy ES a tři národní předpisy. Základním právním předpisem ES pro organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky je nařízení Rady (ES) č. 1255/1999 o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky, v platném znění, které bylo zásadně změněno zejména nařízením Rady (ES) č. 1787/2003 a příslušné navazující předpisy, upravující jednotlivé oblasti společné organizace trhu pro mléko a mléčné výrobky. Národní předpisy jsou následující:

Nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, navazuje na opatření, které bylo v ČR prováděno od roku 1999. Opatření v rámci evropských předpisů umožňují, že žáci mají nárok na 5 ks vybraných výrobků týdně. Vybrané výrobky jsou podporovány z finančních zdrojů ES (podpora) a z finančních zdrojů ČR (národní podpora) a pro žáka je stanovena maximální cena za vybrané výrobky. Toto nařízení je pravidelně novelizováno z důvodu každoročního stanovení národní podpory. Národní podpora je v souladu s předpisy ES stanovována vždy na období od 1. 9. příslušného roku do 30. 6. následujícího roku. Ve školním roce 2004/2005 bylo do programu zapojeno 7 zpracovatelů dodávajících podporované mléčné výrobky do škol a tito dodali celkem 18 449 266 ks mléčných výrobků.

Nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, umožňuje provádět intervenční opatření, obchodní (marketingová) opatření včetně obchodu s třetími zeměmi. Všechna tato opatření jsou zavedena v České republice zcela nově a neměla, s výjimkou podpory exportu, období v předvstupním období. Tato tržní opatření prováděná v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky jsou hrazena z finančních zdrojů ES. V rámci intervenčního nákupu másla v roce 2005 SZIF nakoupil 795,1 tun másla za 90 % intervenční ceny stanovenou pro příslušné období. Intervenční nákup vychází z nařízení Komise (ES) č. 2771/1999 a je vyhlášen v případě, že tržní cena másla klesne pod 92 % intervenční ceny, v případě ČR EK vyhlásila intervenční nákup másla pro ČR nařízením Komise (ES) č. 544/2005 ze dne 9.4.2005. Nakoupené množství je skladováno ve dvou intervenčních skladech. V rámci intervenčního nákupu SOM, který je vždy zahájen od 1. března kalendářního roku, SZIF nakoupil v roce 2005 820 tun za intervenční cenu stanovenou pro příslušné období. V rámci intervenčního prodeje SOM bylo veškeré nakoupené množství prostřednictvím výběrového řízení prodáno. V rámci obchodních (marketingových) opatření v roce 2005 ČR využila podporu na výrobu kaseinu a kaseinátu (jeden schválený subjekt), podporu na zpracování másla, smetany do finálních výrobků specifikovaných dle nařízení Komise (ES) č. 2571/1997 (2 firmy) a podporu na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi. V rámci vývozních subvencí byly v roce 2005 vyplaceny vývozní subvence za mléko a mléčné výrobky ve výši 698 265 tis. Kč, největší částka byla vyplacena u kondenzovaného mléka (35,4 %), dále u másla (28,9 %) a SOM (21,9 %).

Nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění nařízení vlády č. 517/2004 Sb., zajišťuje implementaci hlavního nástroje regulace trhu s mlékem a mléčnými výrobky – tj. zavedení a uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků. Nařízení vlády č. 244/2004 Sb., bylo dvakrát novelizováno. Cílem provedených úprav bylo stanovení bližších podmínek pro rozdělování referenčního množství mléka z rezervy a tím umožnit producentům získat mléko navíc na základě objektivních kritérií, dále nová úprava procesu přidělování nových nebo zvyšování stávajících individuálních referenčních množství mléka a to jak speciálně pro období „kvótového roku“ 2005/2006, tak následně pro další „kvótové roky“. Rovněž byl upraven proces schvalování odběratelů. Přidělování individuálních referenčních množství mléka z národní rezervy od vstupu ČR do EU do současnosti proběhlo ve třech termínech, a to k 1.10.2004, k 1.3.2005 a k 1.8.2005. Z národní rezervy bylo přiděleno celkem pro dodávky 56 197 tun a pro přímý prodej 64 603 tun. K datu 1.8.2005 bylo producentům přiděleno veškeré zbývající volné množství z národní rezervy.

SKOT, HOVĚZÍ MASO

Početní stavy chovaného skotu v České republice se podle soupisu hospodářských zvířat prováděného k 1.4.2005 snížily o 31 021 ks proti stejnému období předcházejícího roku na konečný stav 1 397 308 ks. V rámci jednotlivých kategorií chovaného skotu je zaznamenán nárůst v celkovém počtu krav o 837 ks na 573 724 ks. Na této skutečnosti se podílí zvyšující se počet chovaných krav bez tržní produkce mléka, kde došlo k nárůstu o 5 065 ks na konečný stav 141 146 ks. Naopak u dojených krav došlo ke snížení počtu o 4 228 ks na konečný stav 432 578 ks. Zde se projevuje vliv stoupající mléčné užitkovosti chovaných krav a stanovené kvóty mléka pro Českou republiku a jednotlivé producenty.

V chovu krav bez tržní produkce mléka se pozitivně projevuje důsledně prováděná podpora tohoto chovu především ve znevýhodněných oblastech naší republiky a dlouhodobě dosahované dobré ekonomické výsledky při prodeji zástavového skotu. Narůstající početní stav chovaných krav bez tržní produkce mléka má pozitivní vliv na využívání TTP v horských a podhorských oblastech, jejich přirozenou údržbu a hnojení statkovými hnojivy, na zvyšující se počet pracovních příležitostí, na využívání stájových kapacit pro skot v těchto oblastech a nezanedbatelná je i přítomnost pasoucích se stád v krajině, kde je zároveň prováděna i rekreační činnost, turistika a agroturistika. Nelze opomenout ani příznivý vliv optimálního hospodaření na zemědělsky využívaných plochách těchto oblastí ve vztahu ke kvalitě povrchových a podzemních vod a čistotě ovzduší.

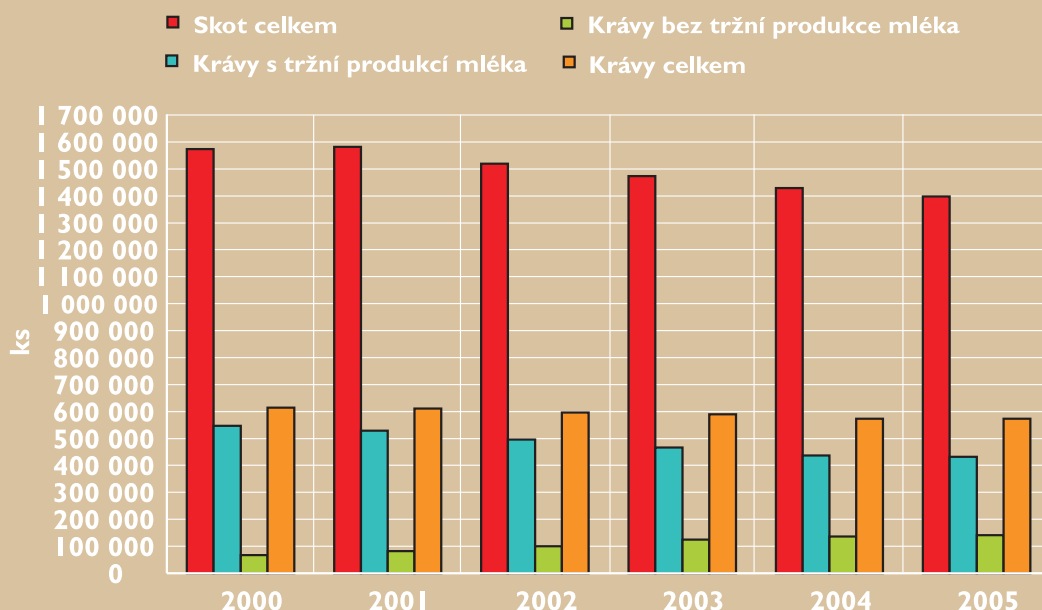
Zvyšující se stavy chovaných krav bez tržní produkce mléka zatím významně neovlivňují kvalitu produkce jatečných zvířat na našem trhu, protože většina zástavového skotu je na podzim každoročně vyprodána a vyvezena mimo naši republiku a tam vykrmena do porážkové hmotnosti. Důvodem tohoto stavu je především ještě stále nízká cena jatečného skotu v porovnání s cenou zástavového skotu na našem trhu a to bez ohledu na kvalitu nabízené produkce. Cena dosahovaná na domácím trhu u kvalitního jatečného skotu, masa z těchto zvířat a následných speciálních výrobků zatím není na dostatečné úrovni, aby mohla zvrátit popsany trend vývozu mladého skotu. Tato skutečnost má negativní vliv na počty zastavovaných zvířat do výkrmu u nás se všemi důsledky, jako je nevyužívání stájových kapacit, snižování pracovních příležitostí, nevyužívání krmných plodin a ztráta produkce i přidané hodnoty. Dalším důsledkem je, že jako hovězí maso je u nás využíváno ve značné míře maso z brakovaných krav, kde kvalita je v porovnání s mladým vykrmovaným skotem přece jen nižší a tato skutečnost negativně ovlivňuje dosahovanou spotřebu hovězího masa na obyvatele. Nelze opomenout i skutečnost, že obavy z BSE, které se u našeho skotu rovněž sporadicky vyskytuje, ovlivňuje spotřebu hovězího masa a výrobků z něho. Na výši spotřeby má rovněž vliv postupný odklon především mladé generace od konzumace červených mas.

Přes uvedené skutečnosti, které ovlivňují chov skotu a jeho početní stavy, můžeme konstatovat, že domácí produkce naplňuje požadavky trhu a to nejen pokud jde o množství, ale i kvalitativní ukazatele.

Vzhledem k mnohaleté šlechtitelské a plemenářské práci i při využití světového genofondu můžeme konstatovat, že se s našimi chovy řadíme mezi vyspělé chovatelské státy a se svými chovnými a plemennými zvířaty můžeme obstát i v mezinárodní konkurenci. Rovněž produkce semene a embryí je velmi dobrým vývozním artiklem, se kterým se uplatňujeme nejen na trzích s nižší úrovní chovu, ale také na trzích vyspělých. Úspěšně se rozvíjí mezinárodní spolupráce na úseku šlechtění skotu, dochází ke společné testaci plemenných býků a jejich vyhodnocování, jejich výměně i výměně inseminačních dávek.

Nedostatkem, který ovlivňuje především ekonomické výsledky chovu skotu v naší republice, je vysoké procento hynutí, a to nejen narozených telat, ale i ostatního skotu. Dlouhodobě zaznamenáváme hynutí nad úrovní 10 %.

Vývoj stavů skotu v letech 2000 až 2005

Pramen: ČSÚ

Nabídka na trhu hovězího masa v roce 2005 byla do značné míry ovlivněna poklesem stavů skotu v předchozích letech. Produkce hovězího masa dosáhla 148,50 tis. tun ž. hm. (meziroční pokles o 16,1 %). V roce 2005 došlo k poklesu domácí spotřeby hovězího masa na 140,20 tis. tun ž. hm. (meziroční pokles o 7,2 %) oproti roku 2004.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t ž. hm.)

Ukazatel	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počáteční zásoba	7,1	7,0	5,0	9,0	8,90	9,00	7,70	11,9
Výroba	237,4	208,0	208,5	201,7	198,40	177,00	148,50	150
Dovoz	12,3	12,6	0,4	5,8	6,90	19,20	36,40	36
Celková nabídka	256,8	227,6	213,9	216,5	214,20	205,20	192,60	197,9
Domácí spotřeba	233,3	210,5	169,1	184,6	187,70	151,00	140,20	150
Vývoz	16,5	12,1	35,8	23,0	17,50	46,50	40,50	40
Celková poptávka	249,8	222,6	204,9	207,6	205,20	197,50	180,70	190
Konečná zásoba	7,0	5,0	9,0		9,00	7,70	11,90	7,9

Pramen: Měsíční výsledky živočišné výroby za prosinec, ČSÚ; Výsledky živočišné výroby za 4. čtvrtletí, ČSÚ

Poznámka: Rok 2006 prognóza MZe ČR, VÚZE

Ceny průmyslových výrobců za hovězí maso celkem (Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2000	95,92	96,47	96,75	96,47	97,48	99,45	102,73	107,34	109,01	109,14	109,59	107,03	102,28
2001	102,70	95,68	93,44	92,60	93,60	93,96	91,80	89,87	89,45	91,43	91,09	90,89	93,04
2002	92,05	96,28	94,86	98,70	98,33	96,66	95,07	96,31	94,75	92,09	93,71	93,65	95,20
2003	90,88	91,67	90,24	92,21	92,91	94,23	93,02	93,82	94,41	93,59	93,83	95,60	93,01
2004	91,97	90,87	92,37	92,84	93,57	95,01	99,70	101,50	101,17	101,39	100,73	101,72	96,75
2005	102,06	101,05	104,11	105,41	105,29	106,85	107,91	106,21	106,77	107,39	106,29	106,50	105,39

Pramen: Rezortní statistika VÚZE BIC, TISČR SZIF

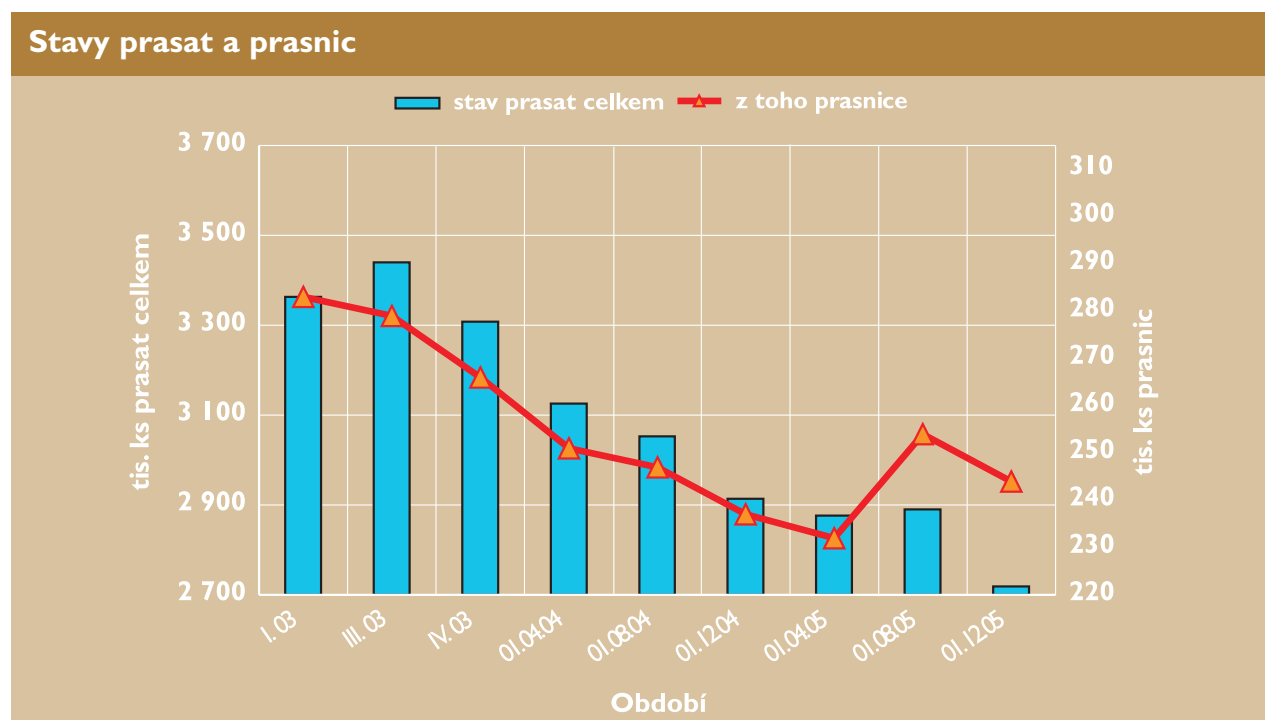
Poznámka: Průměr roku vypočten jako vážený průměr

Po letech stagnace cen došlo v uplynulém roce k nárůstu cen průmyslových výrobců i spotřebitelských cen. Tento trend odpovídá kvalitě prodávaného a nakupovaného masa a jeho náročnosti při výrobě u producentů.

PRASATA, VEPŘOVÉ MASO

Rok 2005 z pohledu odvětví vepřového masa byl pro Českou republiku charakteristický zvýšením záporného salda zahraničního obchodu a snižováním celkových stavů prasat.

Dominantním jevem v roce 2005 byla z pohledu zahraničního obchodu s živými prasaty a vepřovým masem především úplná liberalizace vzájemného obchodu se zeměmi Evropské unie, bez cel, bez tarifních překážek ve formě licencí a množstevních omezení. V důsledku těchto zjednodušení nastala zvýšená aktivita obchodu – zvýšil se dovoz i vývoz. Změnila se i struktura obchodovaného zboží. Ceny jatečných prasat v České republice byly v průběhu roku převážně vyšší než průměrná cena dosahovaná v Evropské unii.

Pramen: ČSÚ

V České republice došlo ke snížení celkových stavů prasat až na 2 718 902 kusů k 1.12. 2005. Stalo se tak díky zvýšeným dovozům a napjatější finanční situaci, která byla vyvolána jednak výkyvem cen za jatečná zvířata v předchozích letech a jednak dodatečnými investicemi, které potřebuje značná část chovatelských zařízení, aby dodržela platné normy kladené na technologie z hlediska pohody zvířat, dodržení předpisů hygienických a zdravotních a předpisů nezbytných k zachování životního prostředí bez negativních vlivů pro budoucí generace. Nezbytnou se stala i obnova stávajících technologií a staveb, které byly mnohdy v důsledku nízké rentability odvětví chovu prasat v předchozím období zanedbávány.

Vývoj stavů prasat v ČR – stav ke konci období v tis. kusech

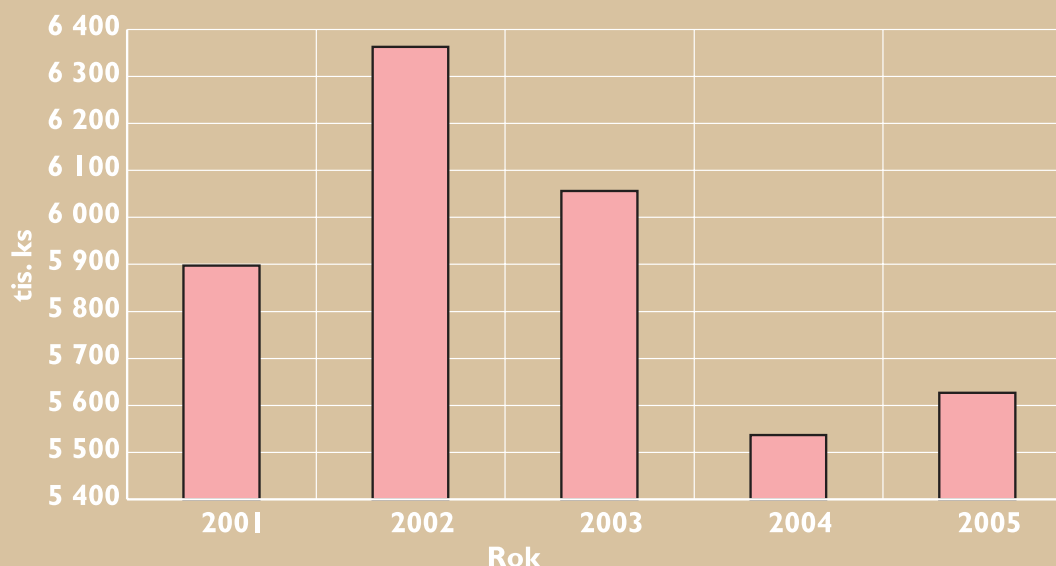
Čtvrtletí	Prasata celkem			Z toho prasnice		
	2003	2004 ¹⁾	2005 ²⁾	2003	2004 ¹⁾	2005 ²⁾
I.	3 362	3 126	2 876	282	250	232
II.	3 440	x	x	x	x	x
III.	x	3 053	2 890	279	246	254
IV.	3 308	2 914	2 719	265	237	244

Pramen: ČSÚ – výsledky živočišné výroby, Soupis hospodářských zvířat k 1.4.2005

Poznámky: 1) stav k 1.4., k 1.8. – a k 1.12.2004, 2) stav k 1.4. a k 1.8.2005 – a k 1.12.2005

Vývoj stavů souvisí i s historií vývoje cen za jatečná prasata. Výkyv započal už v roce 2000, kdy během roku vzrostla cena o 13 Kč za 1 kilogram až na 49 Kč za 1 kilogram masa v prosinci 2000. Cena kulminovala v měsících červenci až září roku 2001 na 58 Kč za 1 kilogram masa, tj. více než 47 Kč za 1 kg živé hmotnosti. Prudce se zvýšila atraktivita tohoto odvětví. Došlo ke zvýšenému zapouštění, které nebylo doprovázeno zvýšeným odbytem. Nezvyšovala se spotřeba vepřového masa, ani přírůstek obyvatel. Nezvyšoval se odbyt na zahraničních trzích. Cena jatečných prasat v České republice naopak nestačila konkurovat cenám v okolních zemích. Mimo to od roku 2000 došlo mezi Českou republikou a EU k dohodě na postupném zrušení dovozních cel. Byly stanoveny kvóty objemu vepřového masa, na které se neuplatňovalo clo. Objem těchto kvót se postupně zvyšoval. Mezinárodní smlouvy stanovovaly stejný objem pro dovoz do České republiky z EU a stejný objem možnosti vývozu z České republiky do EU. Českým vývozci se nepodařilo uplatnit své zboží na trzích EU tak, aby byly objemy příslušných kvót naplněny.

Počet narozených selat

Pramen: ČSÚ

Porovnáme-li počet narozených selat za období kalendářního roku, tak konstatujeme, že v roce 2005 došlo k mírnému zvýšení počtu narozených selat. Narozeno bylo o 90 180 kusů selat více, tj. o 4 %. Úhyn narozených selat se sice mírně zvýšil (na 11,1 % z počtu narozených), ale není příčinou snížení stavů.

U počtu odchovaných selat na prasnici došlo ke zvýšení oproti stejnému období roku 2004. V roce 2005 bylo odchováno 19,2 selete na prasnici. Lze konstatovat, že se tento kvalitativní ukazatel v průběhu let zlepšuje a podílí se tím na zlepšení výsledků chovů.

Počty narozených selat v letech 2001 – 2005

Rok	leden – březen	leden – červenec	leden – prosinec
2003	1 657 259	x	6 056 439
2004	1 475 890	3 377 147	5 537 331
2005	1 234 409	3 417 691	5 627 511

Pramen: ČSÚ

Česká republika pokračovala ve zvýšeném vývozu živých prasat, jejichž podíl na vývozu tvořil 34 %. Největším zahraničním partnerem pro vývoz živých prasat z České republiky bylo Slovensko, kam bylo z České republiky vyvezeno 51 % z celkového vývozu živých prasat. Podíl na vývozu vepřového masa na Slovensko činí dokonce 80 % z celkového vývozu vepřového masa z České republiky.

Významnou kategorií dovážených živých prasat byla selata. Dovoz selat do České republiky určených k výkrmu, především díky snižujícím se počtům prasat všech kategorií činil v roce 2005 dosud nejvyšší množství v historii sledování a to 53 506 kusů. V roce 2004 bylo dovezeno 5 700 kusů selat.

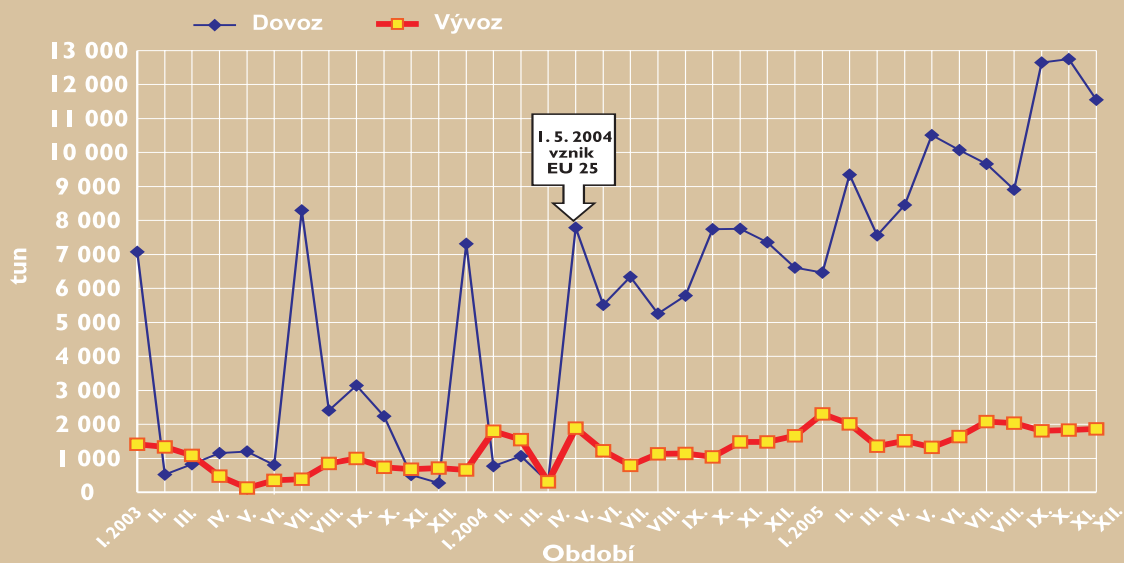
Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty v mil. Kč

Ukazatel	2004	2005
Vývoz	1 426	1 727
Dovoz	3 378	5 754
Saldo	-1 952	-4 027

Pramen: Celní statistika

Záporné saldo zahraničního obchodu bylo tvořeno především rozdílností v objemu zboží, i když český vývoz představoval zboží s většinou nižším podílem přidané hodnoty, než tomu bylo u dováženého zboží. U dovozu tvořila živá prasata méně než 10 %. Záporné saldo dosáhlo 4 miliardy Kč v důsledku toho, že z České republiky byla vyvážena z pohledu potravinářské výroby surovina a sice živá prasata, tedy zboží s nižší přidanou hodnotou. Na vyšší přidané hodnotě se podílí uzenky, salámy a konzervy. V roce 2005 jsme zaznamenali zvýšení vývozu oproti roku 2004 a to u uzenek a salámů (CS 1601) 2,7 násobek a u konzerv (CS 1602) 1,7 násobek. V důsledku toho se snížilo výrazně záporné saldo u uzenek a salámů a u konzerv se rovněž výrazně zvýšilo kladné saldo zahraničního obchodu u tohoto druhu zboží s vyšší přidanou hodnotou. Nejdůležitějšími obchodními partnery těchto zpracovaných výrobků jak v dovozu, tak ve vývozu bylo Slovensko, Maďarsko a Německo.

Dovoz / vývoz vepřového masa od 1.1.2003 do 31.12.2005

Pramen: Celní statistika

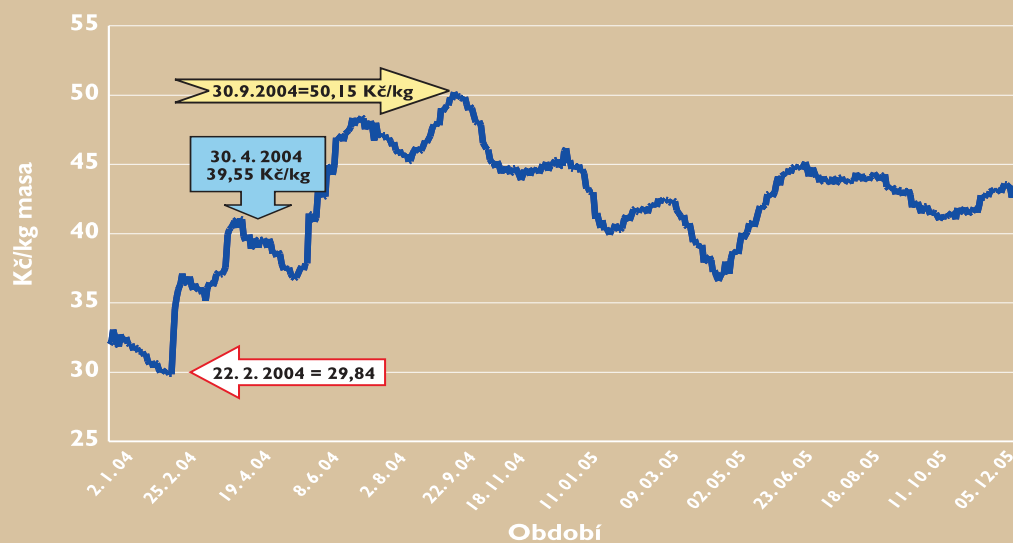
Na počátku roku 2005 se začaly snižovat ceny jatečných prasat v důsledku zvýšených dovozů především ze zemí EU. Nejvyšší ceny jatečných prasat bylo dosahováno v letních měsících, nejnižší v květnu roku 2005. Zvýšení od července 2005 lze přičíst především tomu, že na našem trhu začal být nedostatek jatečných prasat v důsledku snižování stavů.

Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat v mase (I tř. jakosti v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2003	32,61	35,18	32,13	34,45	37,74	34,74	36,06	39,96	43,87	44,71	38,51	31,74	37,60
2004	31,17	29,70	34,20	37,52	37,38	39,63	45,86	46,02	46,20	47,88	44,96	44,64	41,95
2005	43,32	40,57	40,85	40,26	37,90	40,44	43,15	43,10	42,95	41,91	41,04	42,24	41,48

Pramen: ČSÚ

Nákupní cena jatečných prasat od 1.1.2004 do 31.12.2005 (za studena)

Pramen: ČSÚ; SZIF

Pozn.: Průměr roku 2005 byl vypočten jako aritmetický průměr.

V roce 2005 je jak u cen průmyslových výrobců, tak u cen spotřebitelských, viditelná souvislost s vývojem cen jatečných prasat. Průměrné ceny průmyslových výrobců jsou oproti roku 2004 v roce 2005 nižší o 3 %, u spotřebních cen je tento pokles obdobný (2,4 %).

Vývoj v chovu prasat a produkce vepřového masa v ČR

Ukazatel	MJ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stavy prasat k 1.3.	tis. kusů	3 688	3 469	3 441	3 362 ²⁾	3 126 ²⁾	2 876 ²⁾
Stavy prasat celkem k 31.12.	tis. kusů	3 256	3 347	3 429	3 308 ²⁾	2 914 ²⁾	2 719 ²⁾
z toho stav prasníc	tis. kusů	271	282	296	265	237	244
Produkce jatečných prasat	tis. tun ž.hm.	583,9	584,0	585,4	579,9	547,0	472,0
Spotřeba vepřového masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	596,0	589,2	586,0	602,5	564,6	585,0
Spotřeba vepř. masa na kosti	kg/osoba/rok	40,9	40,9	40,9	41,5	41,1	xxx
Dovoz prasat a vepř. Masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	19,3	22,3	34,3	40,2	89,3	164,9
Vývoz prasat a vepř. Masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	8,2	14,1	29,8	17,3	75,6	47,5
Soběstačnost ČR v produkci vepřového masa	%	98,0	99,1	99,9	96,2	96,9	80,7

Pramen: Celní statistika, ČSÚ, MZe

Poznámka: 1) Po přepočtu na živou hmotnost, 2) Stavy prasat k 1.4. a k 1.12.

DRŮBEŽ, DRŮBEŽÍ MASO A VEJCE

Drůbež, drůbeží maso

V roce 2005 se produkce drůbežího masa zvýšila proti roku 2004 o 3,8 %. Spotřeba drůbežího masa v kg na obyvatele a rok vzrostla o 2,4 % na rekordních 25,9 kg. Tato spotřeba převýšila průměrnou spotřebu v zemích EU. Na růst spotřeby mimo vyšší produkci měl vliv i vysoký dovoz za velmi příznivé ceny.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199	-	13,2	180	13,0	18,50	-	-
1999	273,0	18,8	6,3	278,5	20,1	22,34	43,03	50,09
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	23,1	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	24,2	21,95	40,98	51,42
2003	304,0	43,5	17,2	329,0	23,8	21,03	38,27	48,50
2004	310,0	72,4	32,9	349,5	25,3	22,11	40,55	52,15
2005	321,7	74,5	36,5	358,1	25,9	21,18	38,06	51,58

Pramen: ČSÚ, SDP, Celní statistika, Situační a výhledové zprávy

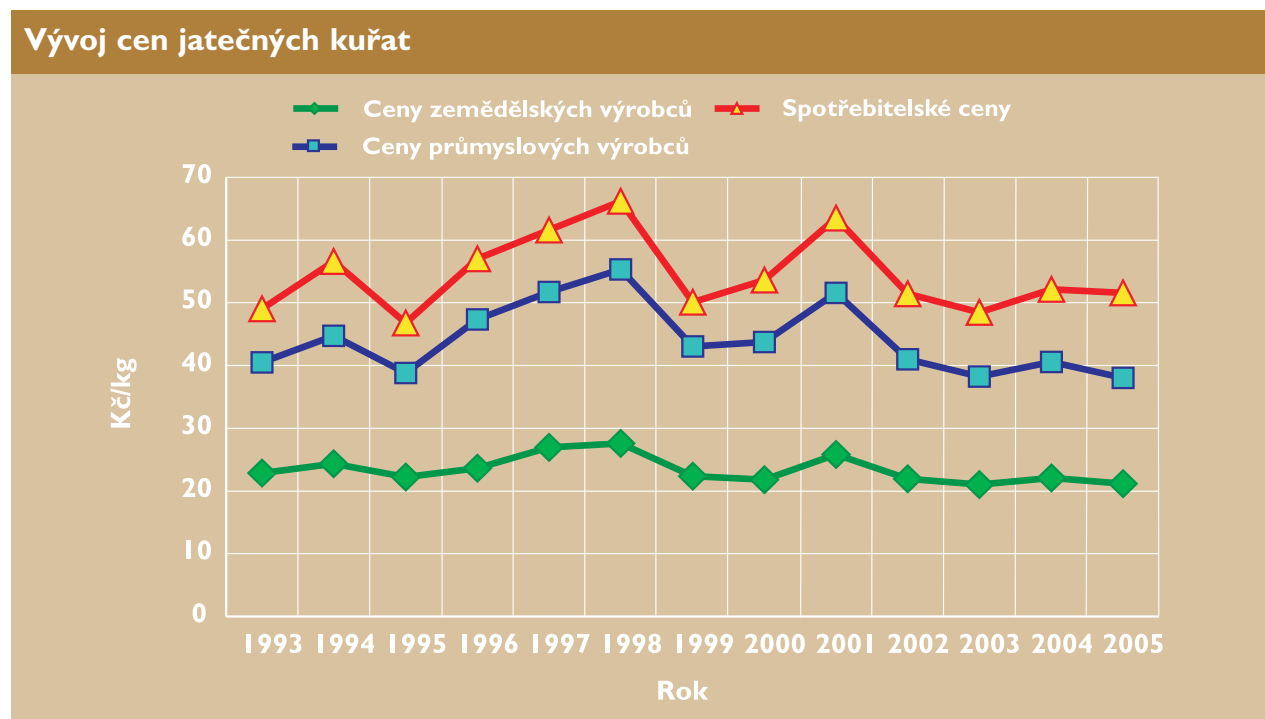
Poznámky: CZV – ceny zemědělských výrobců, CPV – ceny průmyslových výrobců, SC – spotřebitelské ceny

V roce 2005 průměrná cena zemědělských výrobců kuřat klesla o 4,3 % proti roku 2004. V měsíci lednu 2005 cena zemědělských výrobců kuřat mírně klesla (proti prosinci 2004 o 1,3 %) z důvodu tradičního poklesu poptávky po vánočních svátcích. V následujících měsících až do června cena dále klesala až na hodnotu 20,82 Kč/kg ž. hm. V dalším období až do konce roku cena víceméně

stagnovala. Hlavní příčinou byly trvale nízké ceny v okolních zemích, které se ještě v poslední době snížily vlivem výskytu ptačí chřipky.

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny v roce 2005 klesaly v závislosti na vývoji cen zemědělských výrobců. Ceny průmyslových výrobců klesly o 6,2 % a spotřebitelské ceny klesly o 1,1 %.

Drůbeží maso zůstává i nadále nejlevnějším masem na tuzemském trhu.

Pramen: ČSÚ

V roce 2005 se opět zvýšil zahraniční obchod s drůbežím masem a dosáhl rekordních 74,5 tis. tun živé hmotnosti. Nárůst dovozu drůbežího masa proti roku 2004 činil 2,9 %. I přes záporné saldo zahraničního obchodu dosáhl i vývoz drůbežího masa vysoké úrovně a narostl proti roku 2004 o 10,9 %.

Vejce

Pokles produkce vajec pokračoval i v roce 2005. Výroba proti roku 2004 klesla o 8,5 %. Snížení produkce bylo způsobeno poklesem stavů slepic jako důsledek dlouhotrvajících nízkých cen vajec a poklesu poptávky. Saldo zahraničního obchodu s vejci bylo vysoce záporné. Důvodem velkých dovozů vajec byly jejich ceny, které byly nižší než ceny tuzemské. Spotřeba vajec na obyvatele a rok v roce 2005 by i přes výrazně nižší produkci stagnovala a pohybovala se na úrovni 247 kusů. Na tom měly hlavní podíl vysoké dovozy.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks)

Rok	Výroba	z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8
2005	2 218	876	515,4	174,5	2 558,9

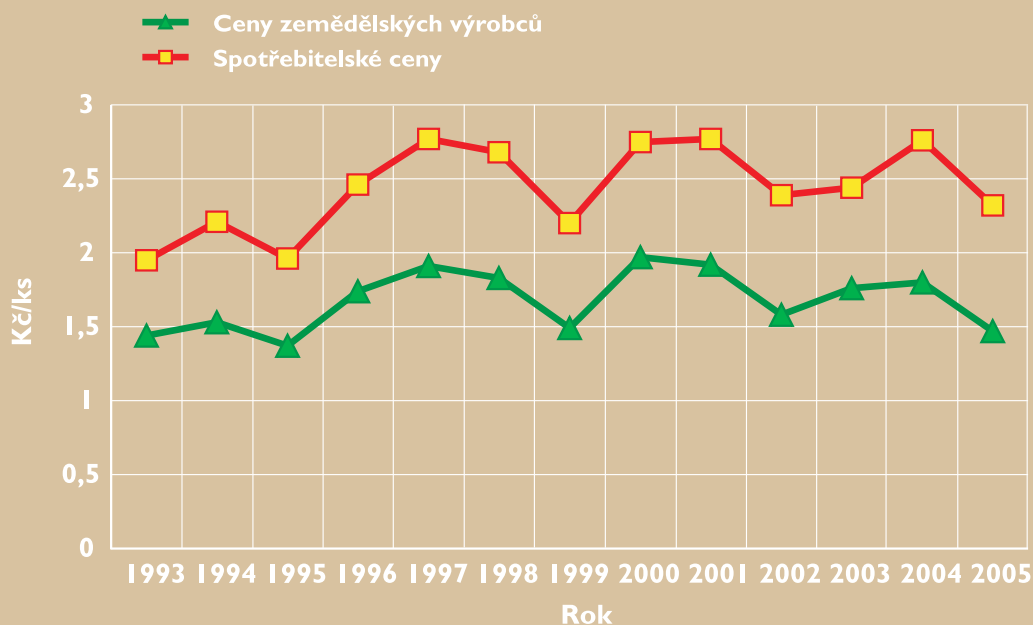
Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe

Poznámka: Koefficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

V roce 2005 průměrná cena zemědělských výrobců vajec proti roku 2004 klesla o 18,3 % a dosáhla úrovně 1,47 Kč/kus.

V roce 2005 už od ledna cena zemědělských výrobců vajec proti stejnému období roku 2004 výrazně klesala. Vůbec nejnižší byla cena v červnu a červenci (1,33 Kč/ks) a dostala se skoro na úroveň průměrné měsíční ceny v srpnu roku 1994. Při průběžně vysokých dovozech vajec, které výrazně převyšovaly vývozy, byla cena na nižší úrovni než v roce 2004. Od září se ceny vajec oživily, ale nedosahovaly úrovně roku 2004.

Vývoj cen vajec

Pramen: ČSÚ

V roce 2005 proti roku 2004 spotřebitelské ceny výrazně klesají z důvodu přetlaku vajec na tuzemském trhu vlivem vysokých a levných dovozů. Spotřebitelská cena v tomto období klesla o 16,1 %, a dá se říci, že kopírovala vývoj cen zemědělských výrobců.

OSTATNÍ ŽIVOČIŠNÉ KOMODITY

Ovce a kozy

Chov ovcí v ČR představuje v posledních letech dynamicky se rozvíjející úsek živočišné výroby. Po prudkém poklesu početních stavů ovcí od roku 1990 do roku 2000, v důsledku restrukturalizace chovu na masná a kombinovaná plemena ovcí, se tyto stavy zvyšují. Od roku 2000, kdy početní stavy ovcí a beranů celkem činily 84 108 kusů, došlo k jejich zvýšení k 1.4.2005 na 140 197 kusů, což představuje nárůst o 56 089 kusů, tj. o 66,7 %. Tento vývoj dokumentuje pozitivní vliv podpůrných a dotačních programů státu souvisejících s chovem ovcí zejména v horských a podhorských oblastech.

Produkce jatečných jehňat je dosud využívána převážně pro samozásobení, které představuje zhruba 80 % z celkového objemu výroby. V roce 2005 bylo podle ČSÚ poraženo na jatkách 2 817 ks ovcí a 10 689 ks jehňat.

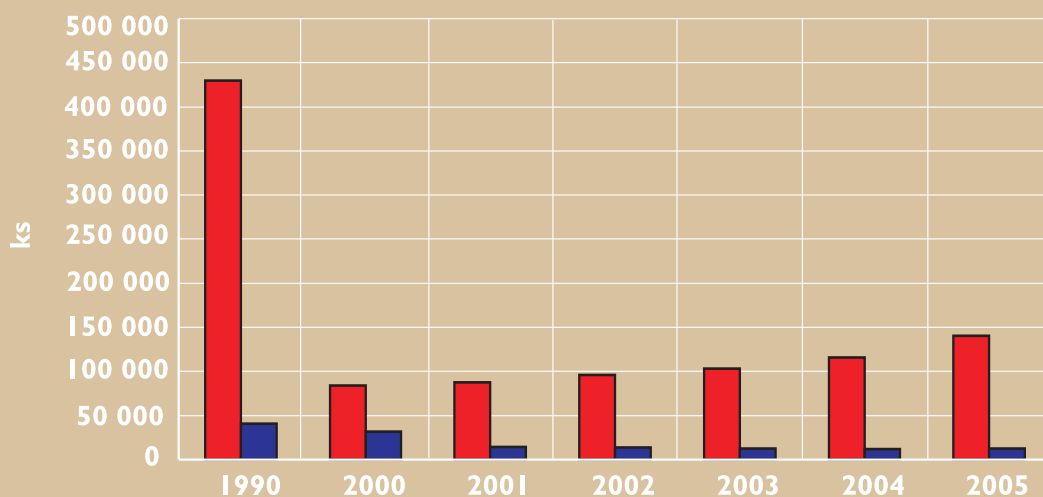
Stavy koz poklesly od roku 1990 do roku 2005 v důsledku úbytku drobných chovatelů koz o 28 015 kusů, tj. o 68,9 % na 12 623 kusů. Meziroční porovnání 2005/2004 vykazuje zvýšení o 711 kusů, tj. o 6 %. Současný trend chovu koz je charakterizován koncentrací chovu do farem specializovaných na výrobu sýrů a dalších produktů z koziho mléka včetně kosmetických přípravků. Masná plemena koz nejsou až na výjimky chována.

Podle celní statistiky bylo v roce 2005 z ČR vyvezeno 2 276 ks živých ovcí a 24 ks koz. Dovoz živých ovcí a koz nebyl uskutečněn žádný. Vývoz skopového a koziho masa z ČR činil 36,3 tuny a dovoz skopového masa byl 445,5 tun.

Obchod uvnitř EU-25 byl v roce 2005 pokládán za stabilní. Produkce skopového a koziho masa poklesla o 1,6 %, to je způsobené vzrůstem vývozu živých zvířat z nových členských států a zvýšeným dovozem zejména z Nového Zélandu. Spotřeba poklesla v porovnání s loňským rokem o 0,4 % na osobu a rok. Čerstvé a zmrazené skopové maso bylo importováno v množství 218 000 tun během prvních devíti měsíců roku 2005 (97 % z Nového Zélandu, 6 % z Austrálie a 4 % z Argentiny).

Vývoj stavů ovcí a koz

■ Ovce a berani	429 714	84 108	87 539	96 286	103 129	115 852	140 197
■ Kozy a kozli	40 638	31 988	14 306	13 574	12 779	11 912	12 623

Pramen: ČSÚ

Spotřeba masa v České republice za kalendářní rok v kg (podle bilanční metody)

	1936	1948	1955	1965	1975	1985	1990	1995	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Maso celkem:	38,1	28,9	44,8	61,7	81,1	89,3	96,5	82,0	83,0	79,4	77,8	79,8	80,6	80,5
z toho:														
hovězí	15,2	11,0	13,4	17,7	26,1	29,5	28,0	18,5	13,8	12,3	10,2	11,2	11,5	10,3
telecí	3,1	1,8	2,5	1,6	1,2	0,8	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
vepřové	14,6	12,0	22,9	35,5	40,0	43,9	50,0	46,2	44,7	40,9	40,9	40,9	41,5	41,1
skopové kozí koňské									0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
drůbež	2,2	2,5	3,9	4,9	10,0	10,6	13,6	13,0	20,5	22,3	22,9	23,9	23,8	25,3
zvěřina	0,4	0,3	0,3	0,2	0,5				0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,6
králíci									3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	2,9
ryby	2,1	4,2	3,7	4,9	5,8	5,6	5,4	4,9	5,2	5,4	5,4	5,3 ¹⁾	5,3 ¹⁾	5,5 ¹⁾

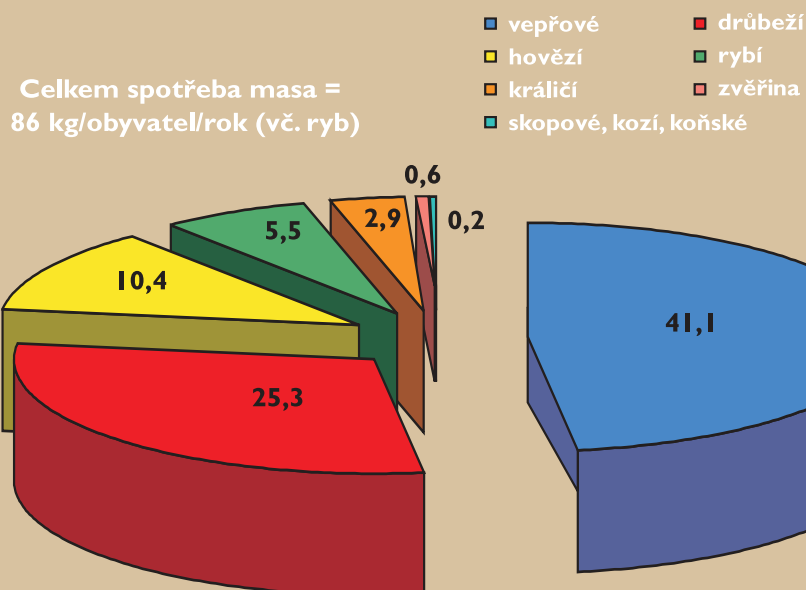
Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Ryby nejsou započteny v údajích maso celkem.

V České republice, která měla k 30.6.2005 podle České statistického úřadu 10 235 365 obyvatel, je spotřeba vepřového masa se svými 41,1 kg na 1 obyvatele v roce 2003 na úrovni průměru EU. Vykazovaná spotřeba masa se uvádí v hodnotě na kosti, což je jatečná mrtvá váha masa, které bylo získáno jako půlky, čtvrtě či kusy masa. Zahrnuje i maso z nuceného výseku. Vnitřnosti jsou zahrnuty ve spotřebě jednotlivých druhů mas.

I když spotřeba vepřového masa v České republice mírně klesla, zabezpečuje 51 % podílu celkové spotřeby masa, což svědčí o přetrvávající oblibě tohoto druhu masa z pohledu chuťového, cenového, ale i z pohledu důvěry spotřebitele v bezpečnost této potraviny.

Spotřeba masa v kg na 1 obyvatele ČR v roce 2004

Pramen: ČSÚ

Králíci

Produkce králíčího masa v roce 2005 klesla proti roku 2004 o cca 1,1 %. Hlavním důvodem byl pokles stavů králíků celkem, i když počet králíků ve faremních chovech se zvýšil o 5,0 %. Saldo zahraničního obchodu v roce 2005 bylo po několika letech kladné. Po vstupu ČR do EU v roce 2004 se dovozy králíčího masa výrazně omezily.

Ceny zemědělských výrobců se v porovnání s rokem 2004 snížily o 5,2 %. Ceny zemědělských výrobců za jatečné králíky jsou do značné míry ovlivněny poptávkou na vnitřním trhu a cenami na zahraničních trzích, kam směřuje podstatná část produkce, která je zpracovávána na porážkách v ČR.

Spotřeba králíčího masa v ČR v posledních letech nezaznamenala mimořádné výkyvy. Pohybuje se od 3,6 kg/obyv/rok do 2,7 kg/obyv/rok. I když je spotřeba tohoto druhu masa zdánlivě na nízké úrovni, tak se ČR řadí na přední místo v Evropě.

Králíčí maso je přes své významné nutriční vlastnosti stále pouze doplňkovým druhem masa nejenom na tuzemském trhu, ale i v zahraničí.

Ryby

Rybářství je svým charakterem nedílnou součástí zemědělství. Z hlediska produkce rybního masa stále patří mezi úspěšné oblasti zemědělské výroby. Druhá oblast rybářství, hospodaření na tekoucích vodách nejenže zajišťuje existenci rybích druhů, ale hlavně rovnováhu rybích společenstev na jednotlivých tocích a vodních útvarech. Tato biologická funkce je zajišťována cca 400 000 sportovními rybáři v přírodě. Na sportovní rybářství je následně provázána řada dalších odvětví. Na odbytu svých výrobků ze strany sportovních rybářů je závislá celá řada výrobních firem, obchodů, podnikatelů v cestovním ruchu apod.

Historicky nejvýznamnější oblastí rybářství s nezastupitelnou krajinotvornou funkcí je rybníkářství. V našich podmínkách se chov ryb provádí cca na 24 tisících rybníků o celkové ploše kol 52 tisíc ha. Ty produkují průměrně kol 20 000 tun ryb ročně (v roce 2005 20 455 t). Z této produkce se zhruba polovina dodá na zahraniční trh (v roce 2005 9 295 t). Rozhodující chovanou rybou je kapr (asi 87,1 %) v několika uznaných formách, býložravé ryby, jmenovitě tolstolobici a amur bílý (5 %) a dále se chovají ryby lososovité, zvláště pstruh duhový a siven americký (3,5 %), lín obecný (1,2 %) candát obecný, štika obecná, sumec velký a další rybí druhy (3,2 %).

V současné době 15 zpracoven ryb nabízí kvalitní rybí výrobky, které jsou rovněž vyváženy do EU. Produkované polotovary a hlavně hotové výrobky určené k přímé spotřebě však představují jen okolo 10 % celkové produkce sladkovodních ryb.

Přehled o produkci ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení, určené k přímé spotřebě

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Produkce v 1000 t	20,1	19,2	19,7	19,4	20,5
z toho: export v 1000 t	9,9	9,2	9,6	9,9	9,3
Úlovky na revírech v 1000 t	4,8	5,1	5,3	4,7	5 ¹⁾
Spotřeba na osobu v kg ročně	1,47	1,43	1,49	1,46	1,48 ²⁾

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Poznámky: 1) Kvalifikovaný odhad, 2) Upraveno i dle dovozu sladkovodních ryb. Údaje o spotřebě jsou kalkulovány z tržních ryb prodaných v rámci státu, ryb určených ke zpracování a úlovků na všech rybářských revírech.

V rámci republiky je dnes zaměstnáno 2000 profesionálních rybářů. Nejvýznamnějším subjektem, sdružujícím rybářské subjekty je Rybářské sdružení České republiky se sídlem v Českých Budějovicích. Jde o sdružení právnických a fyzických osob podnikajících v rybářství. V roce 2005 bylo registrováno 63 členů. Toto sdružení koordinuje zájmy producentů a uživatelů revírů při jednáních se státní správou, v rámci legislativní činnosti a obchodní politiky, včetně vývozu ryb do zahraničí.

Určitým problémem je skutečnost, že náš trh preferuje mořské ryby. Jejich spotřeba ve srovnání se sladkovodními rybami je cca čtyřikrát vyšší.

Dalším velmi významnou součástí rybářství je rybářství na tekoucích vodách, známé spíše jako sportovní rybářství. To se provozuje výkonem rybářského práva na více jak 3 000 rybářských revírech. Revíry jsou obhospodařovány jako mimopstruhové, kterých je plošně i počtem většina nebo pstruhové. V rybářských revírech se uloví cca 5 000 tun ryb ročně. Tímto množstvím se podílí na celkové spotřebě sladkovodních ryb, která i s jejich úlovky a dovezenými sladkovodními rybami činila v roce 2005 1,48 kg na osobu.

Včely

V roce 2005 bylo možno poprvé čerpat podpory z tříletého včelařského programu, který byl schválen rozhodnutím Komise (ES) č. 3167/2004 program pro zlepšení produkce včelařských produktů a jejich uvádění na trh. Tento program umožňuje čerpat finanční prostředky na celkem pět opatření, pro rok 2005 bylo možné vyplatit stanovenou částku až 30,48 mil. Kč a to ze zdrojů EU 50 % a 50 % financovaných ČR.

Za prací včelařů je nutné vidět nejen získávání medu a ostatních včelařských produktů, ale hlavně zajištění opylování entomofilních rostlin a to nejen kulturních, ale i planě rostoucích. Na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství je poskytována dotace I.D. Podpora včelařství ve výši do 150 Kč na jedno včelstvo. Stát hradí i škody vzniklé včelařům v důsledku nucené likvidace chovů v případech výskytu včelího moru.

V roce 2005 bylo vykazováno k 31.10. cca 551 tisíc včelstev a vykoupeno 1991 tisíc kg medu. Vzhledem ke stále klesajícímu počtu včelařů a včelstev bylo jedno opatření směřováno přímo na kočování včelstev. Vyplacená částka na tuto podporu byla 1 308 852,40 Kč.

Z ČR bylo v roce 2005 vyvezeno celkem 2 838 884 kg medu za celkovou částku 140 084 045 Kč, to znamená 49,3 Kč za kg medu. Jedná se o menší pokles proti roku 2004, kdy bylo vyvezeno 3 023 730 kg medu za 68,01 Kč za kg medu.

Nadále MZe spolupracuje s Českým svazem včelařů ve vztahu k zintenzivnění kontrol v oblasti dovozových medů. Česká zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa nezaznamenaly v roce 2005 nevyhovující med u domácích výrobců.

Koně

Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby resp. prvovýroby. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je kůň nadále hospodářským zvířetem.

Na přelomu roku 2005 a 2006 bylo v ústřední evidenci koní evidováno 54 956 ks koní. Jejich počet se od roku 1996 v naší republice stále zvyšuje. Nejrozšířenějším plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, chladno-

krevná plemena – českomoravský belgický kůň, norik, slezský norik, dále starokladrubský kůň, huculský kůň, plemena náležející ke skupině koní pony a další.

Speciální úlohu v chovu koní plní tři státní podniky a to Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

V ČR se v současné době vedou plemenné knihy pro 19 plemen koní. Organizací, které je vedou, je celkem 12, z toho je 11 uznaných chovatelských sdružení a Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p., který vede plemennou knihu starokladrubského koně již ze zákona (§ 9, odst. 2 plemenářského zákona). Českými plemeny jsou starokladrubský kůň, český teplokrevník, českomoravský belgický kůň, slezský norik, český sportovní pony, moravský teplokrevník a kůň Kinský. Z toho jsou starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik zařazeni do tzv. genetických zdrojů. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1.1.2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ ÚDAJE O EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ (EZ)

K 31.12.2005 hospodařilo ekologicky 829 ekologických farem na výměře 254 982 ha, což představuje 5,98 % výměry ZPF. Oproti roku 2004 došlo k poklesu výměry zemědělské půdy v EZ o 8 317 ha, počet farem klesl pouze o 7 farem. Na druhou stranu se zvýšila výměra orné půdy o 1 072 ha a poprvé v historii EZ překročila výměru 20 000 ha na celkových 20 766 ha. Také došlo ke zvýšení počtu výrobců biopotravin a obchodníků s bioprodukty a biopotravinami, což je dobrý signál pro trh s biopotravinami. V současné době fungují v ČR dva svazy ekologických zemědělců, svaz PRO-BIO se sídlem v Šumperku, který sdružuje většinu ekologických zemědělců a sdružení Libera.

Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR (ha)

Plochy	Výměra v ha				
	2001	2002	2003	2004	2005
Orná půda	19 164	19 536	19 637	19 694	20 766
TTP	195 633	211 924	231 683	235 379	209 956
Trvalé kultury	963	898	928	1 170	820
Ostatní plochy	2 354	2 778	2 747	7 056	23 440
Celkem	218 114	235 136	254 995	263 299	254 982

Pramen: MZe

Vývoj struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR (%)

Plochy	2001	2002	2003	2004	2005
Orná půda	8,78	8,31	7,70	7,50	8,1
TTP	89,69	90,13	90,86	89,40	82,4
Trvalé kultury	0,45	0,38	0,36	0,40	0,3
Ostatní plochy	1,08	1,18	1,08	2,70	9,2
Celkem	100	100	100	100	100

Pramen: MZe

Značný nárůst půdy zařazené do ostatních ploch je způsoben rozdílem v evidenci dle katastru nemovitostí a dle evidence půdních bloků (LPIS). Vzhledem k tomu, že výměra podle LPIS je zpravidla nižší, než v katastru nemovitostí, eviduje se tento rozdíl jako ostatní pozemky.

Přehled registrovaných pozemků a pozemků zařazených v přechodném období podle kultur v roce 2005 (ha)

Pozemky	Orná půda bez zeleniny	Orná půda se zeleninou	TTP	Trvalé kultury	Ostatní pozemky	Celkem
registrované	16 931	256	187 246	459	21 317	226 209
v přechodném období	3 577	2	22 710	361	2 123	28 773
Celkem	20 508	258	209 956	820	23 440	254 982

Pramen: MZe

Počet podniků zařazených v EZ k 31. 12. 2005

Podnikatelské subjekty podle předmětu činnosti	2001	2002	2003	2004	2005
Ekologičtí podnikatelé, žadatelé o registraci	654	717	810	836	829
Výrobci biopotravin (včetně vlastní distribuční činnosti)	75	92	96	116	125
Osoby uvádějící bioprodukty a biopotraviny do oběhu	49	164	189	193	295
Výrobci vstupů do EZ	-	-	19	10	19
Celkem	779	973	1 114	1 155	1 268

Pramen: MZe

V průběhu roku 2005 se do systému ekologického hospodaření přihlásilo 48 nových farem, naopak bylo zrušeno 55 farem. 8 ekofarem bylo zrušeno rozhodnutím MZe a 47 farem vystoupilo ze systému ekologického zemědělství na vlastní žádost.

V roce 2005 se nově ohlásilo 20 provozoven výrobců biopotravin a 107 osob uvádějící bioprodukty a biopotraviny do oběhu, z nichž 88 provozují pouze maloobchodní prodej. Naopak v průběhu roku 2005 zrušilo MZe ohlášení 11 provozoven výrobců a 5 provozoven distributorů u MZe.

Přehled přihlášených a odhlášených subjektů v průběhu roku 2005

Subjekt (Provozovna)	Nově ohlášení	Zrušení ohlášení
Výrobce	20	11
Distributor	107 (88 z nich pouze maloobchod)	5
Celkem	127	16

Pramen: MZe

STÁTNÍ PODPORA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

K největšímu nárůstu ekologicky obhospodařované plochy došlo po obnovení státní podpory ekologického zemědělství v roce 1998. Od roku 2004 jsou podmínky státní podpory pro ekologické zemědělství upraveny v programovém dokumentu „Horizontální plán rozvoje venkova na období 2004 – 2006“, který byl připraven v souladu s nařízením Rady 1257/99 o podpoře rozvoje venkova a který umožňuje čerpat finanční prostředky na podporu rozvoje venkova z garanční sekce fondu EAGGF (Evropský zemědělský garanční a orientační fond). Výše kofinancování z fondu EAGGF je možná až do výše 80% kalkulovaných plateb. Dotační program pro ekologické zemědělství je jedním z agroenvironmentálních opatření a navázal tak na státní podporu ekologického zemědělství v období před vstupem do EU.

Výše dotace na ekologické zemědělství je rozdílná v závislosti na pěstované kultuře a pro rok 2005 byla následující:

- 3 520 Kč/ha, při hospodaření na orné půdě, s výjimkou pěstování zeleniny nebo speciálních bylin,
- 1 100 Kč/ha, při hospodaření na travních porostech,

- 12 235 Kč/ha, při obhospodařování vinic, ovocných sadů nebo chmelnic
- 11 050 Kč/ha, při pěstování zeleniny nebo speciálních bylin na orné půdě

V roce 2005 činil finanční příspěvek MZe na činnost kontrolní organizace KEZ o.p.s. 4 000 000 Kč

LEGISLATIVA EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ, KONTROLNÍ A CERTIFIKAČNÍ SYSTÉM

S účinností od 30.12.2005 začal platit zákon č. 553/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Smyslem novely bylo vypustit ze zákona č. 242/2000 Sb. všechna ustanovení, která jsou duplicitní s evropskou legislativou EZ (nařízení Rady (EHS) 2092/91 o ekologickém zemědělství). Došlo tak ke zjednodušení legislativy ekologického zemědělství. Úplné znění zákona č. 242/2000 Sb. vyšlo ve Sbírce zákonů jako zákon č. 30/2006 Sb., dne 2.2.2006. S účinností od 1.2.2006 začala také platit nová prováděcí vyhláška MZe č. 16/2006 Sb., která nahradila všechny dosud platné prováděcí vyhlášky k zákonu č. 242/2000 Sb. Od 1.2.2006 jsou tak zrušeny prováděcí vyhlášky č. 53/2001 Sb., 263/2003 Sb. a 174/2004 Sb.

V roce 2005 proběhlo výběrové řízení na další kontrolní a certifikační organizaci v EZ. Vítězem výběrového řízení se stala česká pobočka německé kontrolní organizace ABCERT GmbH, se sídlem v Brně, která od 1.1.2006 zahájila (vedle kontrolní organizace KEZ o.p.s.) svou činnost.

AKČNÍ PLÁN PRO ROZVOJ EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ DO ROKU 2010

Akční plán přijala dne 17.3.2004 na svém zasedání vláda a ve svém usnesení uložila MZe vytvořit meziresortní pracovní skupinu pro realizaci cílů Akčního plánu. Tato pracovní skupina již zahájila svoji činnost prostřednictvím zástupců ministerstev životního prostředí, průmyslu a obchodu, zdravotnictví a školství a také prostřednictvím zástupců všech krajů, protože je velmi důležité realizovat Akční plán také na regionální úrovni. Na realizaci se podílí také expertní tým, který zpracoval pracovní verzi tohoto dokumentu. Pro tento účel byly v průběhu roku 2004 vytvořeny pracovní skupiny, které již zahájily svou činnost a které jsou tématicky zaměřené na řešení problematiky welfare, propagace, marketingu, výzkumu, vzdělávání a poradenství, nebo vztahu ekologického zemědělství a životního prostředí.

Rok 2005 byl rokem realizace Akčního plánu. Ze strany MZe byly realizovány především následující aktivity:

- Logo BIO, kterým se označují biopotraviny, bylo převedeno ze soukromých rukou do vlastnictví státu (MZe);
- Byla navázána spolupráce s marketingovým odborem SZIF ve věci propagace biopotravin marketingovým odborem. Marketingový odbor SZIF přispěl např. na realizaci expozice českého ekologického zemědělství na mezinárodním veletrhu Biofach 2005 v Norimberku, zájemci z řad výrobců biopotravin se prezentovali v roce 2005 na veletrzích G+H v Brně a Víno a destiláty v Praze;
- Ve spolupráci svazu PRO-BIO a marketingového odboru SZIF byl připraven komunikační projekt na informování spotřebitelů o ekologickém zemědělství a biopotravinách. Projekt byl prostřednictvím marketingového odboru podán do Bruselu. V případě schválení projektu se bude EU podílet na financování z 50%, celkový rozpočet projektu je 2 415 000 EURO (cca 69. mil. Kč) na roky 2007-2009;

- Měsíc září 2005 byl poprvé vyhlášen MZe a MŽP jako Měsíc biopotravin. V rámci Měsíce biopotravin proběhlo 90 různých akcí na podporu propagace ekologického zemědělství v regionech celé České republiky, kterých se zúčastnily tisíce osob – biodožínky, biojarmarky, dny otevřených dveří, semináře, exkurze, ochutnávky apod. Dne 1. září se konala k příležitosti vyhlášení Měsíce biopotravin tisková konference za účasti ministra životního prostředí a náměstka ministra zemědělství. Dne 3. září proběhly celostátní biodožínky v Ležnicích u Horního Slavkova za účasti ministra zemědělství. Dne 26. září byla vyhlášena Biopotravina roku 2005, kterou se stal biokváskový chléb a pečivo pekárny Albio. V Praze 10 na Toulcově dvoře byl ve dnech 16.9. – 17.9. uspořádán biojarmark, kde se představili se svými bioprodukty ekozemědělci z celé České republiky;
- Založení společnosti Bioinstitut o.p.s., se sídlem v Olomouci, která vznikla za účelem nezbytného zastřešení aktivit týkajících se výzkumu, vzdělávání a poradenství v ekologickém zemědělství. Bioinstitut o.p.s. ve spolupráci s univerzitami zakládá Výzkumné centrum ekologického zemědělství v rámci projektu podaného na MŠMT, kde budou řešena základní výzkumná témata ekologického zemědělství včetně projektů přechodu na ekologické zemědělství;
- Začlenění ekologického zemědělství do témat projektů v rámci NAZV a do programu výzkumu v agrárním sektoru v letech 2007 – 2012;
- Zavedení dotačního titulu pro podporu poradenství v ekologickém zemědělství v rámci „Zásad“ pravidelně od roku 2004;
- Realizace vzdělávacích akcí a seminářů na téma zpracování a marketing v EZ, welfare v EZ, vztah EZ a životního prostředí atd. Byla vydána také řada publikací na téma EZ a biopotraviny.

EVROPSKÁ LETNÍ AKADEMIE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ (BIOAKADEMIE 2005)

Již pátý ročník této mezinárodní konference proběhl za finančního přispění MZe na přelomu června a července 2005, zúčastnilo se jí více než 200 účastníků z 18 evropských zemí. Odborný program byl zaměřen na následující témata: nechemická ochrana rostlin, zdraví a pohoda zvířat v ekologickém zemědělství a podpora a rozvoj ekologického zemědělství v EU. Na úvodním plenárním zasedání vystoupili zástupci MZe, MŽP, včetně zástupců ministerstva zemědělství Slovenska a Rakouska. Bioakademie byla zakončena odbornými exkurzemi do ekologicky hospodařících podniků. Připraveno bylo celkem 5 různých tras na Jižní Moravu, Severní Moravu, Slovensko, Rakousko a Německo. Propagaci ekologického zemědělství směrem k veřejnosti přispěla také prezentace biopotravin v rámci ochutnávek, doprovodných akcí a tisková konference.

ZÁŘÍ – MĚSÍC BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Září 2005 bylo poprvé vyhlášeno MZe a MŽP jako Měsíc biopotravin. Dne 1. září se konala k příležitosti vyhlášení Měsíce biopotravin tisková konference za účasti ministra životního prostředí a náměstka ministra zemědělství. Dne 3. září proběhly celostátní biodožínky v Ležnicích u Horního Slavkova za účasti ministra zemědělství. Dne 26. září byla vyhlášena Biopotravina roku 2005, kterou se stal biokváskový chléb a pečivo pekárny Albio.

V rámci Měsíce biopotravin proběhlo 90 různých akcí na podporu propagace ekologického zemědělství v regionech celé České republiky, kterých se zúčastnily tisíce osob – biodožínky, biojarmarky, dny otevřených dveří, semináře, exkurze, ochutnávky apod. V Praze 10 na Toulcově dvoře byl ve

dnech 16.9. – 17.9. uspořádán biojarmark, kde se představili se svými bioprodukty ekozemědělci z celé České republiky.

VÝVOZ A DOVOZ BIOPRODUKTŮ A BIOPOTRAVIN V ROCE 2005

Vývoz

V souvislosti se vstupem České republiky do EU skončila od 1.5.2004 povinnost vývozců při vývozu do EU podávat Žádost o vydání vývozního osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin podle § 26 odst. 4 zákona č. 242/2000 Sb., v souvislosti s volným pohybem zboží ve Společenství.

Za rok 2005 bylo vystaveno celkem 27 osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin dle zákona č. 242/2000 Sb. Veškeré uskutečněné vývozy bioproduktů a biopotravin mimo EU byly do Turecka, jednalo se o kojeneckou výživu v celkovém množství 238,2 tun.

Dovoz

V roce 2005 byly recertifikovány biopotraviny dovezené z 19 zemí celého světa. Dovoz z EU nelze považovat za import jako takový, neboť platí volný pohyb ve společenství. Přesto řada klientů využívá možnosti recertifikace i v rámci Evropského společenství, především z důvodu možnosti označovat produkty národním logem pro biopotraviny.

Dovozní zmocnění

V případě dovozu produkce s odkazem na ekologický způsob výroby ze zemí, které nejsou členskými státy EU, je nezbytné požádat MZe ČR prostřednictvím KEZ o.p.s. o vystavení tzv. Dovozního zmocnění. Tato povinnost vyplývá z čl. 11 odst. 6 Nařízení Rady 2092/91.

V roce 2005 bylo vystaveno MZe ČR 32 Dovozních zmocnění z 8 zemí mimo EU, a to z Japonska (12), Číny (6), Paraguaye (4), Turecka (3), Kanady (2), Egypta (2), Mauritius (2) a dále byl uskutečněn jeden dovoz z Jihoafrické republiky.

BIOPALIVA

Státní energetická koncepce počítá s pěti základními primárními zdroji obnovitelné energie: energie sluneční, energie biomasy, energie vodní, větrná a geotermální. Každý z těchto zdrojů obnovitelné energie představuje specifické možnosti využití jejich potenciálu. Potenciál biomasy zohledňuje využití zemědělské půdy pro produkci energetických plodin, zároveň ale počítá s biopalivy druhé generace tj. vyrobenými z ostatní biomasy, ze dřeva a z odpadů rostlinného i živočišného původu.

Program výroby biopaliv byl dne 12.10.2005 schválen vládou ČR a bylo k němu vydáno usnesení vlády ČR č. 1307. Uvedený program řeší možnosti využití zemědělské produkce v nepotravinářské sféře. Cílem je do roku 2010 zajistit náhradu 12% fosilních paliv palivy alternativními vyrobenými ze zemědělských surovin.

Vláda ČR podporuje zvýšení energetické soběstačnosti země, spolu se souběžným dopadem na snížení emise skleníkových plynů při preferenci využití biolihu z obilovin a cukrovky a dále metylesteru z řepkového oleje – jako biopaliv první generace.

V souladu se Státní energetickou koncepcí ČR jsou u nás preferovány všechny typy obnovitelných zdrojů energie, tj. využití elektrické energie, využití tepelné energie a využití biopaliv z obnovitelných zdrojů energie. V případě využití všech zmiňovaných typů obnovitelných zdrojů energie v ČR představuje energie z bioenergetických zdrojů dominantní podíl.

V ČR je pro dosažení využití 5,75% biopaliv v PHM v roce 2010 dostatek zemědělských surovin a připravují se i zpracovatelské kapacity.

Osevní plocha obilovin v roce 2005 činila 1 593,5 tis hektarů. V současných lihovarnických kapacitách je možno vyrobit zhruba 800 tis. hl lihu ročně. Z tohoto množství je pro výrobu bioetanolu možné využít pouze 200 až 300 tis. hl, neboť zbývající kapacity je zapotřebí pro výrobu potravinářského lihu. Množství určené pro výrobu bioetanolu odpovídá nepotravinářskému využití cca 65 až 100 tis. tun obilovin. Pěstování obilovin v České republice bylo, je a do budoucna zůstane rozhodujícím článkem rostlinné výroby a to i přes změny, které se uskutečňují v rámci Společné zemědělské politiky členských států EU. Z těchto změn lze dovodit navyšování osevních ploch obilovin a s tím spojené navýšení celkové produkce obilovin. Současný trend zvyšování výnosů je především ovlivněn vyššími vstupy do výroby (kvalitnější osiva, vyšší úroveň hnojení a ochrany rostlin).

Proto je třeba návazně rozšířit kapacity na výrobu bioetanolu resp. vystavět nové výrobní závody. Lihovary v Kojetíně, Kolíně a Chrudimi mají již zpracován investiční záměr a stavební povolení na výstavbu bioetanolové jednotky o kapacitách nad 700 tis hl bezvodého lihu za rok.

V souvislosti s podporou výroby a uplatnění bioetanolu je třeba uvést, že do budoucna se předpokládá podpora ve formě možnosti nároku na vrácení spotřební daně na bioetanol zpracovaný do motorových paliv. Nárůst v produkci bioetanolu je však možno očekávat v průběhu roku 2007, kdy by měly být uvedeny do provozu nové výrobní kapacity, tj. mělo by být využito více jak 2 mil. hl. bioetanolu pro biopaliva.

Základní surovinová základna pro výrobu bioetanolu byla rozšířena z obilovin i na další zemědělské suroviny, např. cukrovou řepu a kukuřici.

Osevní plocha řepky olejné v roce 2005 činila 267,16 tis hektarů s množstvím suroviny 300 tis. tun, které bylo k dispozici pro výrobu MEŘO. Současné zpracovatelské kapacity vyhovující požadavkům technických standardů (ČSN EN 14214) představovaly v minulém roce množství 190 tis. tun MEŘO.

Údaje za marketingový rok 2005/2006 pro řepku olejnou vychází z údajů zveřejněných ČSÚ. Osevní plocha řepky pro tento rok byla zjištěna statistickým zjišťováním MZe a nebyla zvýšena o plochu ose-

tou jarní řepkou, protože jarní řepka většinou nahrazuje na plochách vymrzlou ozimou řepku. Zvýšení osevní plochy řepky v příštích letech je možno dovodit z předpokládaného vývoje u ostatních rostlinných komodit, kdy lze předpokládat snížení ploch osetých cukrovkou v důsledku cukerní reformy; snížení dále očekáváme i u krmných plodin v závislosti na poklesu stavů hospodářských zvířat.

Podle odhadu VÚZE se předpokládá v marketingovém roce 2006/07 zpracování řepky v ČR ve výši 900 tis. tun pro potravinářské i nepotravinářské účely. Předpokládá se stagnace využití řepky pro potravinářské užití a zvyšující se spotřeba pro užití v nepotravinářských aplikacích. Nepotravinářské využití řepky bude do značné míry záviset na cenové hladině plodiny. Pokud by nebyla v ČR příznivá ekonomická situace v této komoditě, lze předpokládat, že řepka bude z ČR exportována jako surovina do ostatních evropských států.

Pro příští časové období připravuje Evropská komise následující řešení, která by měly urychlit zavedení biopaliv první i druhé generace v jednotlivých členských státech:

- Snížení daně z přidané hodnoty i u paliv vyrobených z biomasy (pelety, štěpky);
- Investiční podporu přechodu centrálních zdrojů topení na spalování biomasy (rozšíření možnosti čerpání této podpory ze strukturálních fondů i pro velké podniky);
- Rozšíření podpory pěstování energetických plodin platbami na plochu;
- Prohloubení podpory kogenerační výroby tepla a elektřiny při využití biomasy jako paliva;
- Podporu využití moderních kotlů spalujících biomasu (pelety, štěpky) v domácnostech.

MOŽNOSTI K ZAJIŠTĚNÍ VÝROBY BIOPALIV V LETECH 2006 – 2010

Plodiny pro výrobu bioetanolu – obiloviny

Pěstování obilovin v České republice bylo, je a do budoucna zůstane rozhodujícím článkem rostlinné výroby a to i přes změny, které se uskutečňují v rámci Společné zemědělské politiky členských států EU (např. reforma cukru apod.). Z těchto změn lze dovodit navyšování osevních ploch obilovin a s tím spojené navýšení celkové produkce obilovin. Současný trend zvyšování výnosů je především ovlivněn vyššími vstupy do výroby (kvalitnější osiva, vyšší úroveň hnojení a ochrany rostlin). Zemědělci si mohou tuto investici dovolit, neboť mají k dispozici větší objem finančních prostředků díky vyšším dotacím z EU.

Údaje o osevní ploše obilovin, jejich produkci a možné výrobě bioetanolu jsou uvedeny v následující tabulce.

Plodiny pro výrobu MEŘO – řepka olejná

Údaje za marketingový rok 2005/2006 pro řepku olejnou vycházejí z údajů zveřejněných ČSÚ. Osevní plocha řepky pro marketingový rok 2006/07 byla zjištěna statistickým zjišťováním MZe a nebyla zvýšena o plochu osetou jarní řepkou, protože jarní řepka většinou nahrazuje na plochách vymrzlou ozimou řepku. Zvýšení osevní plochy řepky od roku 2008 odvozujeme z předpokládaného vývoje u ostatních rostlinných komodit, kdy lze předpokládat snížení ploch osetých cukrovkou v důsledku cukerní reformy; snížení dále očekáváme i u krmných plodin v závislosti na poklesu stavů hospodářských zvířat.

Uvedené údaje o výši produkce řepky olejné vycházejí z produkce v uplynulém marketingovém roce, z odhadu ČSÚ pro současný marketingový rok a pro další roky z odhadu MZe vycházejícího ze zlepšené finanční situace zemědělských subjektů, které budou moci zvýšit vstupy do zemědělské výroby. Podle odhadu VÚZE se předpokládá v marketingovém roce 2006/07 zpracování řepky v ČR ve výši 650 tis. tun pro potravinářské a nepotravinářské účely. (z toho pro potravinářské účely cca 250 tis. t). Předpokládá se stagnace využití řepky pro potravinářské užití a zvyšující se spotřeba pro užití v nepotravinářských aplikacích. Nepotravinářské využití řepky bude do značné míry záviset na cenové hladině plodiny; pokud nebude v ČR příznivá ekonomická situace v této komoditě, lze předpokládat, že řepka bude z ČR exportována jako surovina do ostatních evropských států.

Údaje o osevní ploše a předpokladu výroby MEŘO v ČR jsou uvedeny v druhé části následující tabulky.

Přehled o množství zemědělských surovin pro výrobu biopaliv								
Údaj		Měrná jednotka	Rok					
			2005	2006	2007	2008	2009	2010
Plodiny pro výrobu bioetanolu (hustě seté obiloviny)	Osevní plocha	tis. ha	1593,50	1620,00	1640,00	1660,00	1680,00	1690,00
	Produkce zemědělských surovin	tis. t	8076,80	8200,00	8330,00	8400,00	8550,00	8600,00
	Množství zemědělských surovin pro výrobu bioetanolu	tis. t	1776,80	1900,00	2030,00	2100,00	2250,00	2300,00
	Výroba bioetanolu z vypěstovaných zemědělských surovin	tis. hl	6461,10	6909,10	7381,80	7636,40	8181,80	8363,60
Plodiny pro výrobu MEŘO (řepka olejná)	Osevní plocha	tis. ha	267,16	291,88	290,00	300,00	300,00	300,00
	Produkce zemědělských surovin	tis. t	834,63	870,00	870,00	900,00	900,00	900,00
	Množství zemědělských surovin pro výrobu MEŘO	tis. t	300,00	620,00	620,00	650,00	650,00	650,00
	Výroba MEŘO z vypěstovaných zemědělských surovin	tis. t	107,14	221,43	221,43	232,14	232,14	232,14

Pramen: MZe

Poznámka: Jako referenční výnos je u obilovin uvažováno 4,2 t/ha, u řepky olejné 2,9 t a od roku 2008 3,0 t/ha, roky 2006 – 2010 odhad

Roční kapacity výroby MEŘO a bioetanolu – současný stav a výhled do roku 2010								
Údaj		Měrná jednotka	Rok					
			2005	2006	2007	2008	2009	2010
Možnosti výroby bioetanolu	Výroba bioetanolu ve stávajících výrobních kapacitách	tis. hl	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
	Výroba bioetanolu v nových výrobních kapacitách	tis. hl	0,0	300,0	900,0	1700,0	2000,0	2000,0
	Výroba bioetanolu celkem	tis. hl	300,0	600,0	1200,0	2000,0	2300,0	2300,0
Možnosti výroby MEŘO	Výroba MEŘO ve stávajících výrobních kapacitách	tis. t	190,1	191,1	192,1	193,1	194,1	195,1
	Výroba MEŘO v nových výrobních kapacitách	tis. t	0,0	0,0	60,0	70,0	80,0	90,0
	Výroba MEŘO celkem	tis. t	190,1	191,1	252,1	263,1	274,1	285,1

Pramen: MZe

V souvislosti se získáním informací o možnostech výroby MEŘO a bioetanolu v letech 2005 až 2010 přistoupilo MZe k provedení dotazu na zástupce organizací sdružujících výrobce bioethanolu (Svaz průmyslových lihovarů a Svaz zemědělských lihovarů) a výrobce MEŘO (Svaz výrobců bionafty). Z předběžných informací od zástupců těchto organizací bylo možné provést pouze částečný odhad produkce biopaliv, neboť přesná data jsou důvěrného charakteru a jsou předmětem obchodního tajemství. Z uvedeného důvodu byla zpracována níže uvedená tabulka, která uvádí pouze odhady možných výrobních kapacit biopaliv. Tato tabulka je rozdělena na část MEŘO a bioetanolu a tyto části jsou dále rozděleny na možnost výroby ve stávajících výrobních kapacitách a v nových výrobních kapacitách.

Informace o možnosti výroby bioetanolu ze současných výrobních kapacit vycházejí z neoficiálních informací Svazu průmyslových lihovarů. Volné kapacity stávajících výrobních závodů by mohly být k dispozici pro výrobu bioetanolu v množství cca 300 tisíc hl/rok. Informace o nových výrobních kapacitách vycházejí z informací o připravovaných investičních záměrech na výstavbu závodů, které jsou uvedeny na serveru MŽP jako projekty pro posouzení vlivu stavby na životní prostředí. MZe dosud neobdrželo oficiální odpovědi na žádosti o poskytnutí bližších informací o těchto výrobních kapacitách, odeslané Svazu průmyslových a Svazu zemědělských lihovarů. Informace o současných výrobních kapacitách lihu jsou uvedeny v následující tabulce. Tyto hodnoty mají pouze orientační charakter, neboť jsou získány v rámci neoficiálního monitorování trhu.

Informace o výrobních kapacitách na výrobu MEŘO, včetně roční produkce byly poskytnuty Sdružením pro výrobu bionafty. Zástupci tohoto sdružení uvádějí, že tyto výrobní kapacity jsou schopny vyrábět MEŘO dle požadovaných kvalitativních parametrů, tj. ČSN EN 14214. Na základě informací o připravovaných projektech je možno konstatovat, že celková kapacita výroby MEŘO by se do roku 2010 mohla zvýšit o dalších 60 až 100 tis. tun. Celkový potenciál výroby MEŘO by do budoucna měl být nejméně 250 tis. tun.

Výrobní kapacity MEŘO v České republice – využití 330 dní za rok v třísměnném provozu (stav k 30. 9. 2005)

Firma	Kapacita	Typ výroby	Technologie reesterifikace	Zahájení
A.B.C., s. r. o. Bransouze	2900 t	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropecký Pardubice (CZ)	1995
AGRICOS, s. r. o. Stod u Plzně	660 t	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropecký Pardubice (CZ)	1996
Agrochem, a. s. Lanškroun	2550 t	vlastníkem je zemědělský podnik	Koropecký Pardubice (CZ) + MDT, a. s. Martin (SK) (výroba destilovan. FARME)	1995 rekonstrukce 2001
AGROPODNIK, a. s. Jihlava	70000 t	regionální	Heid Saattechnik (A) + AT Agrar-Technik&Co KG – proces Campa Biodiesel Ochsenfurt (D)	1995 rekonstrukce 2001 a 2004
Primagra, a.s. Milín, Žatec	4800 t	decentralizovaná vlastníkem je zem. nákupní podnik	ATEKO, a. s. Hradec Králové (CZ)	1995
BIO Petrol, a. s. Praha, Nová Ves pod Pleší	3750 t	decentralizovaná	FARMET, a. s. Česká Skalice (CZ)	1995
FABIO produkt, s.r.o. Holín	6200 t	decentralizovaná	FARMET, a. s. Česká Skalice (CZ) + MDT, a. s. Martin (SK)	1994
ZS Kratonohy, a. s.	1000 t	vlastníkem je zemědělský podnik	BG-Servis Pardubice (CZ)	1994

Pokračování tabulky

Firma	Kapacita	Typ výroby	Technologie reesterifikace	Zahájení
Setuza, a. s.:				
- závod Olomouc	39000 t	průmyslová	Vogel+Noot Industrienlagen-bau GmbH Graz (A)	1994
- závod Mydlovary	13000 t	průmyslová (dříve regionální)	Chemmal Pardubice (CZ)	1995
Jarimex Hradec Králové, Hněvčeves	7050 t	decentralizovaná vlastníkem je fyzická osoba	ATEKO, a. s. Hradec Králové (CZ)	1997
RPN, s.r.o. Chrudim	2050 t	decentralizovaná pilotní jednotka	vlastní RPN Chrudim (CZ) spolupráce s VÚZT Praha	1991
KL-OIL Lužany	2000 t	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečský Pardubice (CZ)	1994
HH Corporation – Jan Horák, Česká Třebová	17450 t	vlastníkem je fyzická osoba	vlastní + FARMET, a. s. Česká Skalice (CZ)	2003
PAVEX, s. r. o. ¹⁾ Pardubice	15000 t	decentralizovaná	MDT, a. s. Martin (SK)	2004
ZD Dolany ²⁾	1500 t	vlastníkem je zem. podnik, experimentální jednotka	ATEKO, a. s. Hradec Králové (CZ)	1993
Václav Kavan Bílý Kostel	1150 t	vlastníkem je fyzická osoba	Koropečský Pardubice (CZ)	1995
CELKEM	190060 t			

Pramen: © SVB Praha, 2005

Poznámka:

1) Nebyla podána žádost o licenci na státní podporu.

2) Nebyla podána žádost o licenci na státní podporu. Výrobna je pronajata firmě ENERGEA CZ, s.r.o. Olomouc a zpracovává použité kuchyňské oleje a tuky na FAME

Bilance výrobních možností lihovarů ČR

Lihovar	Produkovaný líh v hl			Surovina		
	surový	rafinovaný	bezvodý	melasa (t)	obilovina (t)	surový líh (hl)
Chrudim	125 000	106 000	0	40 313	0	0
Kolín	135 000	115 000	130 000	43 538	0	115 000
Kojetín	168 000	150 000	30 000	54 180	0	0
Celkem	428 000	371 000	160 000	138 030	0	115 000
Božejov	3 500	0	0	0	963	0
Kožlí	5 500	0	0	0	1 513	0
Habry – Miřátky	5 500	0	0	0	1 513	0
Merklín	6 000	13 600	0	0	1 650	10 000
Karvinná-Fryštát	0	13 600	0	0	0	16 000
Křižanov-Sychrov	16 000	13 600	0	0	4 400	0
Březnice	2 800	0	0	0	770	0
Vyšehněvice	2 500	0	0	0	688	0
Černovice	6 000	0	0	0	1 650	0
Bělídlo	2 000	0	0	0	550	0
Úsobí	9 000	0	0	0	2 475	0
Blanice	9 000	27 200	0	0	2 475	23 000
Velká Polom	3 000	13 600	0	0	825	13 000

Pokračování tabulky

Lihovar	Produkovaný líh v hl			Surovina		
	surový	rafinovaný	bezvodý	melasa (t)	obilovina (t)	surový líh (hl)
Mohelno	3 000	0	0	0	825	0
Budeč	6 500	20 000	0	0	1 788	17 000
Dolní Životice	3 000	0	0	0	825	0
Dvořiště	34 000	0	0	0	9 350	0
Běšiny	5 500	0	0	0	1 513	0
Jámy	3 000	0	0	0	825	0
Markvarec	2 500	5 000	0	0	688	3 400
Nové Veselí	3 500	0	0	0	963	0
Radkovice	3 000	0	0	0	825	0
Tasov	3 500	0	0	0	963	0
Záborná	5 500	0	0	0	1 513	0
Zahrádky	5 000	0	0	0	1 375	0
Termesivý	4 000	3 000	0	0	1 100	0
Čáslavice-Sádek	5 500	0	0	0	1 513	0
Brtnice	3 500	0	0	0	963	0
Uhřetice	4 000	0	0	0	1 100	0
Kutná Hora	14 500	0	0	0	3 988	0
Staré Hobzí	3 000	0	0	0	825	0
Radešín	5 000	0	0	0	1 375	0
Kácov	4 000	0	0	0	1 100	0
Větrný Jeníkov	5 500	13 600	0	0	1 513	10 500
Černá	4 500	0	0	0	1 238	0
Bojanov	5 500	4 000	0	0	1 513	0
Předhradí	3 000	0	0	0	825	0
Vraždova Lhotice	2 500	0	0	0	688	0
Chlumek u Gol.J.	4 500	0	0	0	1 238	0
Kunovice	9 000	10 000	0	0	2 475	2 800
Staré Těchanovice	7 000	8 000	0	0	1 925	2 400
Mutěnice	0	3 000	0	0	0	3 500
Kobylnice u Brna	4 000	5 000	0	0	1 100	1 900
Bohdalov	2 000	0	0	0	550	0
Rojetín	2 500	0	0	0	688	0
Suma zem.lih.	242 300	153 200	0	0	66 633	103 500
Celkem	670 300	524 200	160 000	138 030	66 633	218 500

Pramen: MZe

GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY

V roce 2005 se poprvé v ČR pěstovaly geneticky modifikované (dále GM) plodiny pro komerční účely. Jednalo se o kukuřici linie MON810 s odolností vůči zavíječi kukuřičnému, neboli Bt kukuřici (Bt odvozeno od bakterie *Bacillus thuringiensis*, z které pochází gen pro tvorbu enzymu působícího toxicky na zavíječe kukuřičného). Hlavním přínosem této kukuřice je redukce v použití insekticidů a omezení tvorby mykotoxinů v produktu kukuřice.

První odrůdy Bt kukuřice typu MON810 byly zapsány do Společného katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin na podzim roku 2004 (17 GM odrůd) a dále na konci roku 2005 (14 GM odrůd).

V prvním roce pěstování byla Bt kukuřice zaseta, dle údajů SZIF, na ploše 270 ha, a to v každém z českých a moravských krajů, vyjma kraje Karlovarského. Největší zastoupení měla Bt kukuřice v teplejších oblastech jižní Moravy a středních Čech. Dle prvních zkušeností pěstitelů bylo možné pozorovat snížený, popř. nulový výskyt zavíječe v porostu Bt kukuřice oproti kukuřici tradiční. V některých případech byly zmiňovány také vyšší výnosy Bt kukuřice v rozmezí cca 5 – 20 %. Převážná většina Bt kukuřice byla zkrmena v rámci podniku; zaznamenáno bylo také použití pro výrobu bioetanolu.

Celosvětově dosáhla v roce 2005 plocha s GM plodinami 90 mil. ha (viz graf). Pěstovala se zejména GM sója (60% plochy s GM plodinami), kukuřice (24%), bavlník (11%) a řepka olejka (5%). Ze zemí EU v roce 2005 komerčně využilo Bt kukuřici pouze 5 členských států – Španělsko, Francie, Portugalsko, Německo a ČR; z toho pouze Španělsko na výraznější rozloze cca 50.000 ha.

Pěstování a další nakládání s GM plodinami se řídí v rámci EU principem předběžné opatrnosti a sledovatelnosti produktů GM plodin. Jako GMO (geneticky modifikovaný organismus) je nutné označit nejen samotný GMO, ale také každý produkt, který byl z tohoto organismu vyroben a jehož podíl v konečném produktu je vyšší než 0,9 %. Na základě zmiňovaných principů byla v souladu s postupy stanovenými EU vytvořena pravidla umožňující separaci produktů GMO od ostatních, tzv. „pravidla koexistence“. Východiskem pro sestavení pravidel koexistence v ČR byly následující evropské předpisy:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2001/18 ze dne 21. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady č. 90/220/EHS, čl. 26a;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady 1830/2003, o zpětné vysledovatelnosti a označování geneticky modifikovaných organismů a zpětné vysledovatelnosti potravin a krmiv vyrobených z geneticky modifikovaných organismů a o změně směrnice 2001/18/ES;
- Doporučení Komise (ES) č. 2003/556 ze dne 23. července 2003 o pokynech pro rozvoj národních strategií a ověřených postupů k zajištění koexistence geneticky modifikovaných, konvenčních a ekologických plodin.

Pravidla koexistence v ČR byla zapracována do § 2i novely zákona o zemědělství č. 441/2005 Sb. a jsou platná pro všechny pěstitelé, kteří se rozhodnou zasít osivo GM odrůdy jakékoliv plodiny na půdní blok, popřípadě díl půdního bloku vedený v evidenci zemědělské a orné půdy (LPIS). Opatřeními v rámci koexistence jsou:

- Informační povinnost před a po zasetí/vysázení GM plodiny;
- Dodržení stanovené minimální vzdálenosti pěstování GM plodiny vůči jinému porostu téže plodiny, která není geneticky modifikována; popř. nahrazení minimální vzdálenosti obsevem;

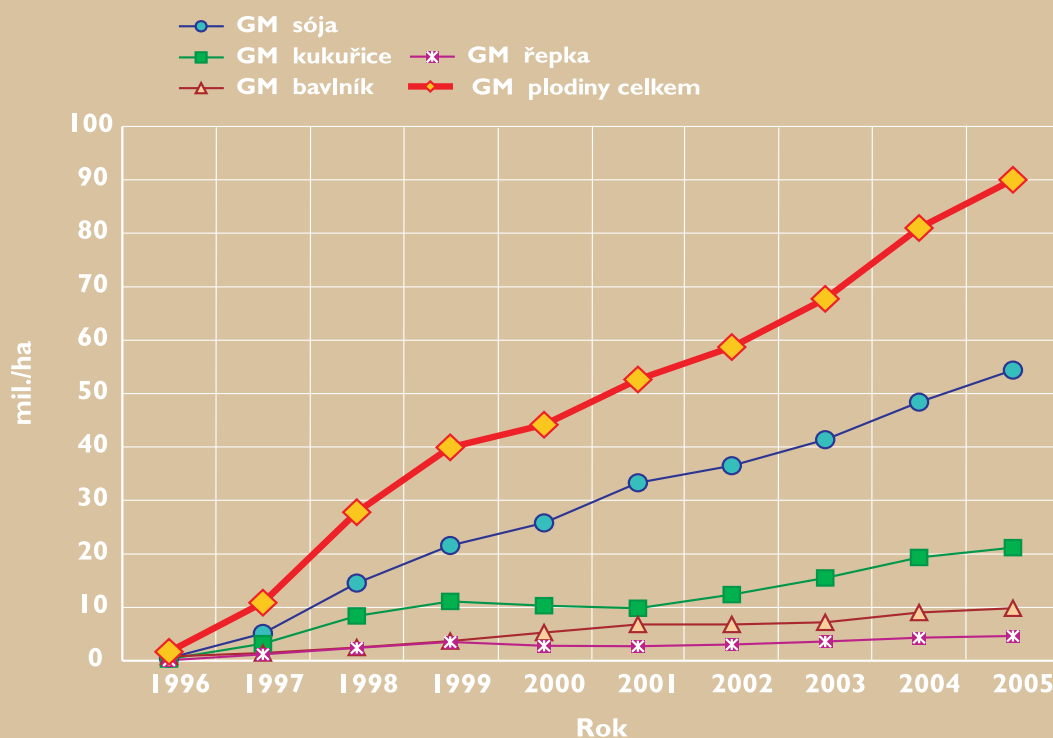
- Vyznačení místa pěstování GM plodiny, v případě, že tato není pěstována na celém půdním bloku, popř. dílu půdního bloku;
- Uchovávání údajů o pěstování a dalším nakládání s GM plodinou.

Konkrétní opatření jsou stanovena v závislosti na druhu pěstované rostliny a vydána prostřednictvím vyhlášky č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy (prozatím pro kukuřici a brambory). Pěstitel GM plodin je povinen umožnit terénním pracovníkům kontrolu dodržování pravidel a zároveň může být sankcionován v případě jejich porušení.

Opatření v rámci koexistence jsou zaměřena pouze na ekonomická hlediska pěstování a následné separace GM plodin, a to z toho důvodu, že oblast zdravotních rizik a rizik pro životní prostředí je již podchycena jinými předpisy na národní i evropské úrovni. V ČR se jedná o zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty (a následnou novelu č. 346/2005 Sb.).

V roce 2005 bylo možné komerčně pěstovat pouze GM kukuřici typu MON 810; také v roce 2006 se počítá pouze s touto kukuřicí odolnou vůči zavíječi kukuřičnému. V dalších letech lze očekávat GM brambory s pozměněným obsahem škrobu a obecně plodiny využitelné zejména v průmyslu či jako krmivo pro hospodářská zvířata.

Osevní plochy komerčně pěstovaných geneticky modifikovaných plodin ve světě v letech 1996 až 2005

Pramen: ISAAA (International Service for the Acquisition of Agri – Biotech Applications)

ROZVOJ VENKOVA

Cílená podpora Ministerstva zemědělství od roku 2004, orientovaná na rozvoj venkova, je zaměřená především k naplnění základních střednědobých cílů rozvoje venkova po vstupu do Evropské unie v souladu s prioritním zaměřením programového prohlášení vlády České republiky ze dne 22.8.2004.

Zájmem ministerstva je připravit venkov na příjem podpor z Evropské unie v novém programovém období 2007-2013 v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698 ze dne 20. září 2005, tj. především s její osou 3 – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Jde zejména o posilování rozmanitosti hospodářských činností na venkově v rámci procesu diverzifikace a restrukturalizace zemědělství, zlepšení občanského vybavení a služeb, včetně nezbytné infrastruktury a ochrany životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a kulturního dědictví.

Ve venkovských oblastech se (v souladu s nařízením Rady č. 1698) projevuje výrazná snaha o tvorbu nových pracovních míst a zlepšení podmínek pro život rodin a mladých lidí na venkově, především v oblastech s nepříznivým věkovým složením obyvatelstva, s cílem zabránit dalšímu vysídlování venkovských oblastí.

Zvýšení důrazu na rozvoj venkova znamenala především reforma Společné zemědělské politiky Evropské unie a tento trend se pozitivně projevil i při realizaci státního investičního Programu LEADER ČR, který vychází z principů evropské iniciativy LEADER na podporu založení místních akčních skupin (tzv. MAS) ve venkovských mikroregionech na základě principu místního partnerství a spolupráce místní samosprávy s podnikatelským sektorem a neziskovými organizacemi.

Celkovým záměrem Programu LEADER ČR, který je v roce 2006 vyhlášen již potřetí, je podpořit na principu partnerství sociální a hospodářský rozvoj venkovských mikroregionů a přispět ke zkvalitnění životního prostředí a života na venkově. Program je určen venkovským mikroregionům s počtem obyvatel od 10 tis. do 100 tis. a hustotou osídlení do 120 obyvatel/km². Zvýhodněny jsou zejména mikroregiony s vyšší mírou dlouhodobého vylidňování a záměry projektů umístěné v obcích do 2000 obyvatel.

Program LEADER ČR byl nastartován v r. 2004 za podpory státního rozpočtu České republiky ve výši 77 mil. Kč, jako systémová investiční dotace v rámci širšího rozvoje venkova, jako program 229220 Podpora rozvoje venkovským mikroregionům – podprogram 229222 s názvem „Podpora rozvoje – LEADER“. Z této částky bylo uspokojeno 16 vybraných místních akčních skupin a realizováno 71 investičních projektů.

Pravidla Programu určují, že max. 10 % z celkové částky dotace může být použito jako neinvestiční prostředky na provozní činnost místních akčních skupin, spojenou s výběrem, administrací a monitorováním projektů.

V r. 2005 bylo na tento program přiděleno ze státního rozpočtu ČR 70 mil. Kč, které byly rozděleny mezi 21 místních akčních skupin a 94 vybraných investičních projektů.

Implementace Programu LEADER ČR probíhá každoročně prostřednictvím územně založených místních akčních skupin, které zpracovávají místní rozvojové strategie venkovských mikroregionů v souladu s možnostmi čerpání finančních prostředků na konkrétní projekty v rámci následujících dotačních titulů:

- Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech;
- Posílení místního ekonomického prostředí a zhodnocení místní produkce;
- Zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů.

V roce 2005 bylo z celkového počtu 95 příjemců podpory 42 měst, obcí a svazků obcí, 40 podnikatelských subjektů a 13 neziskových organizací.

Pokud jde o charakter a zaměření investičních projektů, lze s důrazem na aktuální řešení potřeb rozvoje venkova za všechny uvést například tyto realizované akce:

- Oprava památkového objektu mostní váha (obec Senička);
- Technické zabezpečení odděleného sběru bioodpadu (Sdružení měst a obcí Vltava);
- Pořízení malotraktoru vč. příslušenství na údržbu veřejných ploch (obec Čestice);
- Mechanizace ovčí farmy (Jaroslava Pavlíčková – MAS Podještědí);
- Technologie pro likvidaci vraků zemědělské techniky (Ivo Husinecký (MAS Vladař);
- Vybudování vytápěného foliovníku – lesní školka (DENDRIA, s.r.o. – MAS Frýdlantsko);
- Agroturistika – rozšíření ubytovací kapacity (Petr Jech – MAS Veselsko-Řečicko).

Program LEADER ČR i v roce 2005 prokázal, že fungování místních akčních skupin má své plné opodstatnění při podněcování aktivit ve venkovském prostoru a napomáhá řešit problémy, které lidé ve venkovských mikroregionech cítí.

Potřeby obnovy venkova jsou stále obrovské, o čemž svědčila nejen realizace 95 projektů v roce 2005, ale i obrovský nárůst počtu místních akčních skupin – na rok 2006 se jich do programu přihlásilo se svými záměry 64, přičemž v rámci celé ČR jich v současné době existuje cca 120 a další vznikají.

Pro rok 2006 byla Pravidla Programu LEADER ČR schválena ministrem zemědělství dne 9.2.2006. Zákonem č. 543/2005 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2006 byla pro něj schválena opět částka 70 mil. Kč. Vzhledem k takto omezeným finančním zdrojům ze státního rozpočtu se předpokládá výběr pouze cca 20 MAS a realizace asi 100 projektů.

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Středoevropská dohoda v oblasti volného obchodu)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
č. ž.	čisté živiny
ČHMÚ	Český hydrologický a meteorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČNB	Česká národní banka
ČSCHMS	Český svaz chovatelů masného skotu
ČSN	česká státní norma (česká technická norma)
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
č. ž.	čisté živiny
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EAGGF (EZOZF)	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský orientační a záruční fond)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj nebo Evropský fond regionálního rozvoje)
ES	Evropské společenství
EU-10	státy přistouplí do Evropské unie 1. 5. 2004 (Česko, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta)
EU-15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU-25	Evropská unie od 1. 5. 2004
EUR	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
EUROSTAT	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Sítí testovacích podniků)
FAO	Food and Agriculture Organisation (Organizace pro výživu a zemědělství)
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)
GA ČR	Grantová agentura České republiky
GIS	geograficko-informační systém
GMO	geneticky modifikované organismy
GM plodiny	geneticky modifikované plodiny

HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
IP	Integrovaná produkce
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISAA	International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications (Mezinárodní servis informací pro biotechnologické aplikace)
ISTA	International Seed Testing Association (Mezinárodní asociace pro zkoušení semen)
KBTPM	krávy bez tržní produkce mléka
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MEŘO	metylester řepkového oleje
MF	Ministerstvo financí
MJ	měrná jednotka
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NH	národní hospodářství
NO ₃ -	dusičnany
NP	národní park
NPK	dusík - fosfor - draslík
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistique (územní statistické jednotky)
o. p.	orná půda
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OFIVAL	Office National Interprofessionnel des Viandes, de l'Elevage et de l'Aviculture (Národní meziprofesní agentura pro maso, chov domácích zvířat a drůbeže)
OKEČ	odvětvová klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
OR	ochrana rostlin
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. a.	per annum (ročně)
p. b.	procentní bod
PCB	polychlorované bifenylly
PCDD/F	polychlorované dibenzodioxiny a polychlorované dibenzofurany (dioxiny)
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PFO	podniky fyzických osob
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
Phare	Poland and Hungary Assistance for Restructuring Economy (Pomoc pro Polsko a Maďarsko na restrukturalizaci ekonomiky)

PHM	pohonné hmoty a mazadla
PHO	pásmo hygienické ochrany
PPO	podniky právnických osob
RO SZIF	Regionální odbory SZIF
RRD	rychle rostoucí dřeviny
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova)
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat (podíl svaloviny)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SNS	Společenství nezávislých států
SOM	Sušené odstředěné mléko
SOT	společná organizace trhu
SPM	Sušené plnotučné mléko
SROP	Společný regionální operační program
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SVÚ	Státní veterinární ústav
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TTP	trvalé travní porosty
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
USDA	United State Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
ÚSES	územní systém ekologické stability
ÚZPI	Ústav zemědělských a potravinářských informací
VaV	výzkum a vývoj
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚVeL	Výzkumný ústav veterinárního lékařství
VÚZE	Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOD	zranitelná oblast dusíkem
ZPF	zemědělský půdní fond
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa
ž. hm.	živá hmotnost

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 80-7084-545-7